



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

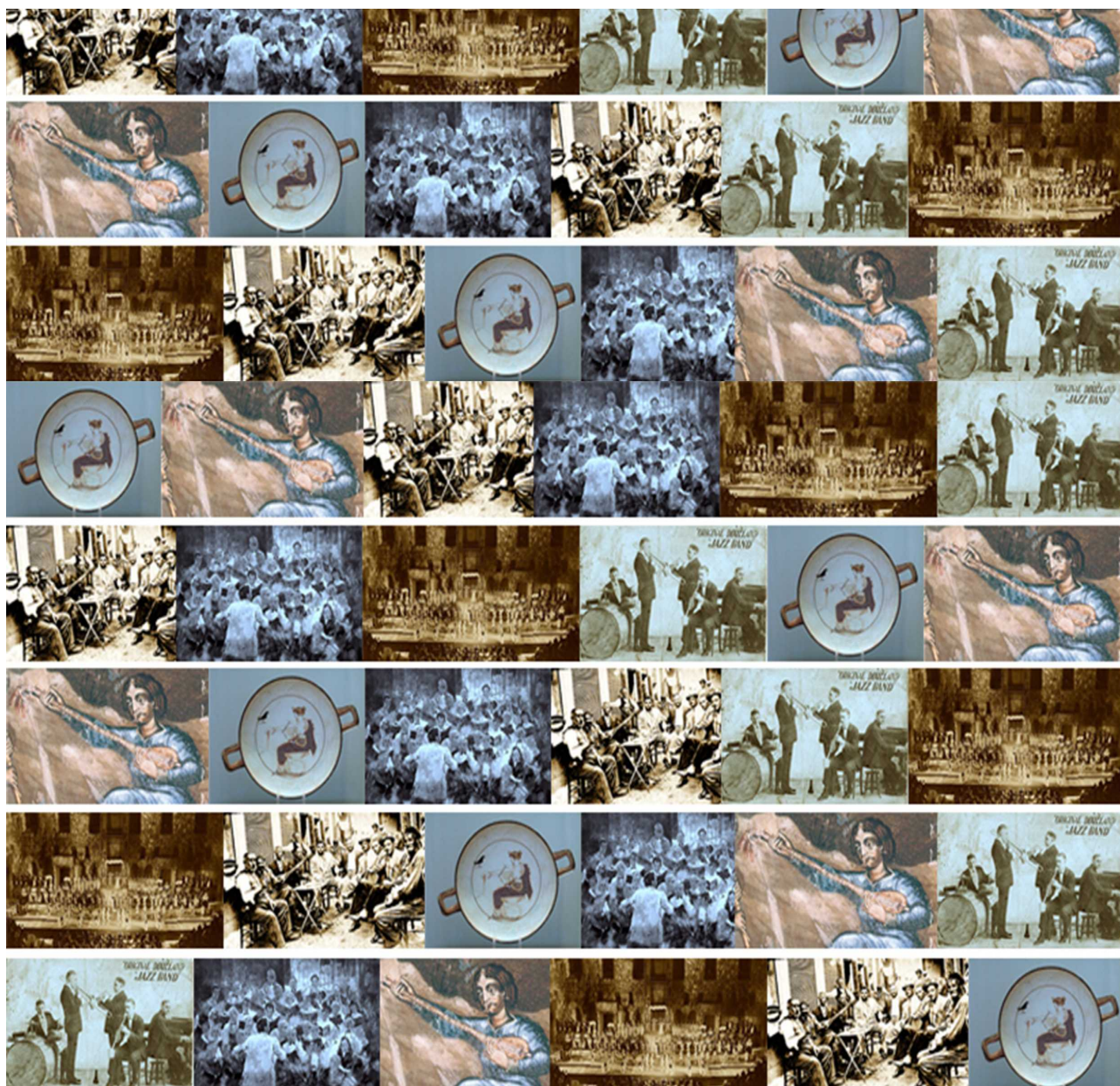
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Οδηγός Σπουδών

Ακαδημαϊκό έτος 2023-2024



ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Ενδεικτικό Πρόγραμμα

Ακαδημαϊκό Έτος

2023-2024

Προεδρία: Καθηγήτριας Αναστασίας Γεωργάκη
Αθήνα 2023

Εθνικό και Καποδιστριακό

Πανεπιστήμιο Αθηνών

Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Πανεπιστημιόπολη Ζωγράφου, 157 84 Αθήνα

Γραμματεία:

Φιλοσοφική Σχολή, Γραφείο 321, (3ος όροφος)

Ώρες υποδοχής φοιτητών και κοινού

Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή, 11:00-13:00

Γραμματέας:

κα Μηνაΐς Γιαννοπούλου (minagi@music.uoa.gr)

Υπάλληλοι Γραμματείας:

κα Ευγενία Αποσκίτη (eposkit@music.uoa.gr)

κος Σταύρος Γιακμόγλου (sgiakm@music.uoa.gr)

κος Νικόλαος Φλεριανός (nflerianos@music.uoa.gr)

κος Μιχάλης - Μιλτιάδης Νικιτίδης (mnikitidis@uoa.gr)

Τηλέφωνα Γραμματείας:

210-727 7302, 210-727 7359, 210-727 7894

Fax: 210-7277575

e-mail

secr@music.uoa.gr

Ιστοσελίδα:

<http://www.music.uoa.gr/>

Μονάδα Προσβασιμότητας Φοιτητών με Αναπηρία (ΦμεΑ)

Στόχος της Μονάδας Προσβασιμότητας ΦμεΑ είναι:

η επίτευξη στην πράξη της ισότιμης πρόσβασης στις ακαδημαϊκές σπουδές των φοιτητών με διαφορετικές ικανότητες και απαιτήσεις, μέσω της παροχής προσαρμογών στο περιβάλλον, Υποστηρικτικών Τεχνολογιών Πληροφορικής και Υπηρεσιών Πρόσβασης.

Η Μονάδα Προσβασιμότητας ΦμεΑ περιλαμβάνει:

- Υπηρεσία Καταγραφής Αναγκών των ΦμεΑ
- Τμήμα Ηλεκτρονικής Προσβασιμότητας
- Τμήμα Προσβασιμότητας στο Δομημένο Χώρο
- Υπηρεσία Μεταφοράς

Επικοινωνία και περισσότερες πληροφορίες:

Τηλέφωνο: 210-7275183

Fax: 210-7275135

Περιεχόμενα

1 ΜΕΛΗ ΔΕΠ / ΕΔΙΠ / ΕΤΕΠ / ΕΕΠ.....	8
1.1 Μέλη ΔΕΠ.....	8
1.2 Μέλη ΕΔΙΠ / ΕΤΕΠ / ΕΕΠ.....	10
2 Φυσιογνωμία.....	11
2.1 Τομείς.....	12
2.1.1 Τομέας Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας.....	13
2.1.2 Τομέας Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας.....	13
2.1.3 Τομέας Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας.....	14
2.2 Εργαστήρια.....	15
2.3 Καλλιτεχνικά Σχήματα.....	15
2.3.1 Η Μικτή Χορωδία του Τμήματος Μουσικών Σπουδών.....	15
2.3.2 Ορχήστρα Δωματίου.....	17
2.3.3 Συμφωνική Ορχήστρα.....	17
2.3.4 Σύνολο Ηλεκτρονικής Μουσικής.....	19
2.3.5 Σύνολο Jazz Μουσικής.....	19
2.4 Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός.....	19
2.4.1 Στούντιο Ήχου.....	19
2.4.2 Εξοπλισμός μουσικών οργάνων.....	20
3 Το Πρόγραμμα Σπουδών.....	23
3.1 Κατευθύνσεις.....	23
3.1.1 Κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας.....	23
3.1.1.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού.....	26
3.1.1.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης.....	30
3.1.1.3 Μαθήματα Επιλογής της Κατεύθυνσης.....	36
3.1.1.4 Σεμινάρια Κατεύθυνσης.....	40
3.1.1.5 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.....	41
3.1.2 Κατεύθυνση Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας.....	41
3.1.2.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού.....	43
3.1.2.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης.....	45
3.1.2.3 Μαθήματα Επιλογής της Κατεύθυνσης.....	54
3.1.2.4 Σεμινάρια Κατεύθυνσης.....	55
3.1.2.5 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.....	55
3.1.3 Κατεύθυνση Μουσικής Τεχνολογίας.....	57
3.1.3.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού.....	58

3.1.3.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης.....	59
3.1.3.3 Σεμινάρια Κατεύθυνσης.....	63
3.1.3.4 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.....	63
3.1.4 Κατεύθυνση Βυζαντινής Μουσικολογίας.....	66
3.1.4.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού.....	68
3.1.4.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης.....	70
3.1.4.3 Μαθήματα Επιλογής της Κατεύθυνσης.....	76
3.1.4.4 Σεμινάρια Κατεύθυνσης.....	76
3.1.4.5 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.....	77
3.1.5 Μουσική Παιδαγωγική.....	80
3.1.5.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού.....	81
3.1.5.2 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής.....	81
3.2 Συστατικές ενότητες του προγράμματος.....	85
3.2.1 Δήλωση κατεύθυνσης.....	86
3.3 Μαθήματα και πιστωτικές μονάδες.....	86
3.4 Πτυχιακή εργασία.....	87
3.5 Μαθήματα ελεύθερης επιλογής.....	88
3.6 Προϋποθέσεις για την απόκτηση Πτυχίου.....	89
3.7 Πίνακας πιστωτικών μονάδων.....	89
3.8 Δηλώσεις μαθημάτων - Φοίτηση.....	90
3.9 Παιδαγωγική Επάρκεια.....	91
3.10 Παρατηρήσεις – Ειδικές ρυθμίσεις.....	94
3.11 Μαθησιακά Αποτελέσματα του συνολικού Προγράμματος Σπουδών.....	95
4 Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής Ειδίκευσης.....	98
4.1 Πτυχίο.....	98
4.2 Εισαγωγικές ακροάσεις.....	98
4.3 Εξετάσεις εξαμήνου.....	99
4.4 Συμμετοχή σε συναυλίες.....	99
5 Υγειονομική Περίθαλψη.....	100

1 ΜΕΛΗ ΔΕΠ / ΕΔΙΠ / ΕΤΕΠ / ΕΕΠ

1.1 Μέλη ΔΕΠ

Ονοματεπώνυμο	Βαθμίδα	Γνωστικό Αντικείμενο	Τομέας
Αναστασία Γεωργιάκη	Καθηγήτρια (Πρόεδρος)	Μουσική Τεχνολογία	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Μαρία Παπαπαύλου	Καθηγήτρια (Αντιπρόεδρος)	Εθνομουσικολογία - Μουσικές της Μεσογείου	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
Μηνάς Ι. Αλεξιάδης	Καθηγητής	Ιστορία του Μουσικού Θεάτρου με έμφαση στην Όπερα	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Χριστίνα Αναγνωστοπούλου	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	Μουσική Πληροφορική	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Αρετή Ανδρεοπούλου	Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια	Μουσική Τεχνολογία	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Θωμάς Αποστολόπουλος	Αναπληρωτής Καθηγητής	Βυζαντινή Μουσική και Μουσικές Παραδόσεις της Ανατολικής Μεσογείου	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Ελένη Καλλιμοπούλου	Επίκουρη Καθηγήτρια	Εθνομουσικολογία με έμφαση στην Ελληνική Παραδοσιακή Μουσική	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
Φλώρα Κρητικού	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια	Βυζαντινή Μουσικολογία	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Βασιλική Λαλιώτη	Μόνιμη Επίκουρη Καθηγήτρια	Ανθρωπολογία της Επιτέλεσης	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
Κατερίνα Λεβίδου	Επίκουρη Καθηγήτρια	Ιστορική Μουσικολογία	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Λάμπρος Λιάβας	Καθηγητής	Εθνομουσικολογία	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας

Νικόλαος Μαλιάρας	Καθηγητής	Ιστορική Μουσικολογία (Ιστορία των Μουσικών Οργάνων)	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Πύρρος Μπαμίχας	Καθηγητής	Ιστορική Μουσικολογία	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Ιωάννης Παπαθανασίου	Αναπληρωτής Καθηγητής	Παλαιογραφία της Μουσικής	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Παναγιώτης Πούλος	Επίκουρος Καθηγητής	Εθνομουσικολογία - Μουσικοί πολιτισμοί της Εγγύς και Μέσης Ανατολής	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
Ιάκωβος Σταϊνχάουερ	Επίκουρος Καθηγητής	Αισθητική της Μουσικής με Έμφαση στον 20ό και 21ο Αιώνα	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Αγγελική Τριανταφυλλάκη	Επίκουρη Καθηγήτρια	Μουσική Παιδαγωγική – Διδακτική με νέες τεχνολογίες και την εκπαίδευση εκπαιδευτικών	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Μάρκος Τσέτσος	Καθηγητής	Αισθητική της Ευρωπαϊκής Μουσικής	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Ιωάννης Φούλιας	Αναπληρωτής Καθηγητής	Συστηματική Μουσικολογία - Θεωρία της Μουσικής (18ος - 19ος Αιώνας)	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Αχιλλέας Χαλδαιάκης	Καθηγητής	Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Αναστάσιος Χαψούλας	Καθηγητής	Εθνομουσικολογία	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
Σμαράγδα Χρυσοστόμου	Καθηγήτρια	Μουσική Παιδαγωγία και Διδακτική	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας

1.2 Μέλη ΕΔΙΠ / ΕΤΕΠ / ΕΕΠ

Όνοματεπώνυμο	Βαθμίδα	Γνωστικό Αντικείμενο	Τομέας
Χριστιάνα Αδαμοπούλου	ΕΕΠ	Μουσικοθεραπεία	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Θεόδωρος Καραθόδωρος	ΕΕΠ	Βυζαντινή Μουσική και μουσική του 20ου & 21ου αιώνα με έμφαση στη σύγχρονη έντεχνη ελληνική μουσική δημιουργία	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Αλέξανδρος Καψοκαβάδης	ΕΕΠ	Εθνομουσικολογία - Θεωρία και Πράξη της Ελληνικής Παραδοσιακής Μουσικής	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
Αλίνα Καλοπανά	ΕΔΙΠ	Ιστορική Μουσικολογία με έμφαση στη Νεοελληνική Μουσική	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Τάσος Κολυδάς	ΕΔΙΠ	Ιστορική Μουσικολογία με έμφαση στην Έντεχνη Ελληνική Μουσική και Ψηφιακές Τεχνολογίες	Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας
Ιωάννης Μαλαφής	ΕΔΙΠ	Ηχοληψία - Μουσική Τεχνολογία	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Ιωάννης Πεϊκίδης	ΕΤΕΠ	Μουσικών Σπουδών (Εξειδικευμένες Τεχνικές Εργαστηριακές Εργασίες)	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Ελισσάβετ Πераκάκη	ΕΕΠ	Μουσική Παιδαγωγική	Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας
Νικόλαος Πουλάκης	ΕΔΙΠ	Εθνομουσικολογία και Κινηματογράφος	Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας
Δημήτριος Πυργιώτης	ΕΕΠ		Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας

2 Φυσιогνωμία

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών ανήκει στη Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Έχει πρωτίστως επιστημονική φυσιогνωμία και καλλιεργεί την έρευνα της μουσικής και την επιστήμη της μουσικολογίας σε όλες τις σύγχρονες εκφάνσεις της. Πολλά μέλη ΔΕΠ του Τμήματος είναι και μουσικοί, με σημαντική καλλιτεχνική παρουσία τόσο στο εσωτερικό της χώρας όσο και στο εξωτερικό.

Η συνύπαρξη διαφόρων επιστημονικών πεδίων και επιστημολογικών τάσεων στο Τμήμα διαμορφώνει ένα πλαίσιο μουσικών σπουδών σύγχρονων και διεθνών προδιαγραφών. Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τμήματος έχει ευρύ επιστημονικό ορίζοντα και κριτικό, διεπιστημονικό, προσανατολισμό. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλλιεργούν την επιστημονική σκέψη και πρακτική, μαθαίνοντας τη σημασία της μουσικής γνώσης σε συνάρτηση με τα γνωστικά συστήματα στα οποία εντάσσεται η δεξιότητα της μουσικής. Για παράδειγμα, αντιμετωπίζουν την ελληνική μουσική στο σύνολο της ιστορικής της έκφρασης ως αρχαία, βυζαντινή (εκκλησιαστική και κοσμική), δημοτική και λαϊκή παραδοσιακή, την ευρωπαϊκή, την ηλεκτροακουστική κ.α., σε ευρύ και κριτικό επιστημονικό πλαίσιο.

Η φοίτηση στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών διαρκεί πέντε χρόνια. Το Τμήμα απονέμει ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master), **επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (βλ. ΦΕΚ 3900/7-9-2018, τ. Β΄).**

Στους αποφοίτους του Τμήματος παρέχεται η δυνατότητα μεταπτυχιακών σπουδών. Στο Τμήμα υφίστανται και λειτουργούν πέντε (5) Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών: το ΠΜΣ «**Ιστορία, Θεωρία, Σύνθεση και Ερμηνεία της Έντεχνης Μουσικής**» (ΦΕΚ 2529/2-7-2018, τ. Β΄), με ειδικεύσεις **Ιστορία και Θεωρία της Έντεχνης Μουσικής** και **Ερμηνεία της Έντεχνης Μουσικής (Βιολί, Πιάνο & Κουαρτέτο Εγχόρδων)**· το ΠΜΣ «Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία» (ΦΕΚ 2643/6-7-2018, τ. Β΄), με ειδικεύσεις Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία και Εκτέλεση/Ερμηνεία της Παραδοσιακής Μουσικής (Παραδοσιακό Τραγούδι, Παραδοσιακά Κρουστά, Σαντούρι, Λαϊκό Κλαρίνο, Λαϊκό Βιολί, Λύρα Αιγαίου [Κρητική-Δωδεκανησιακή], Ταμπουράς, Πολίτικο Λαούτο)· το ΠΜΣ «Μουσική Τεχνολογία και Σύγχρονες Πρακτικές» (ΦΕΚ 2432/26-6-2018, τ. Β΄), με ειδικεύσεις Εφαρμοσμένη Μουσική Τεχνολογία, Jazz Μουσική και Αυτοσχεδιασμός με Νέες Τεχνολογίες & Μουσική Δημιουργία για Νέα Μέσα· το ΠΜΣ «Μουσική Εκπαίδευση σε Τυπικά και Άτυπα Περιβάλλοντα» (ΦΕΚ 2505/29-6-2018, τ. Β΄) και το ΠΜΣ «Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη» (ΦΕΚ 2643/6-7-2018, τ. Β΄), με ειδικεύσεις Βυζαντινή Μουσικολογία & Ψαλτική Τέχνη.

Τέλος, στο Τμήμα έχουν εκπονηθεί και βρίσκονται υπό εκπόνηση δεκάδες διδακτορικές διατριβές σε αντικείμενα συναφή προς όλες τις επιμέρους κατευθύνσεις και γνωστικά πεδία.

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών υποστηρίζει ένα πολυδιάστατο προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών με επιστημονικό, θεωρητικό και φιλοσοφικό υπόβαθρο, και με αναφορές σε πολλές συναφείς επιστήμες. Οι θεματικές του ενότητες εξετάζονται σε ιδιαίτερο βάθος και

αναπτύσσεται η κριτική ικανότητα των σπουδαστών, καθώς και το μεθοδολογικό και ερευνητικό τους προφίλ (το οποίο τεκμαίρεται και από τη σύνταξη πτυχιακής εργασίας που είναι υποχρεωτική για την περάτωση των σπουδών τους).

Η έρευνα στο Τμήμα σχετίζεται άμεσα με τη διδασκαλία και οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με τρέχοντα ερευνητικά θέματα και γενικότερα με την επιστημονική συζήτηση σε διεθνές επίπεδο στον κάθε τομέα και γνωστικό αντικείμενο. Αυτή η πολύπλευρη επιστημονική προσέγγιση στη μουσική βοηθά τους φοιτητές να αποκτήσουν γνώσεις, δεξιότητες, εμπειρίες και κριτική σκέψη που τους καθιστά πολύτιμους στην κοινωνία, ώστε να μπορούν να απασχοληθούν επιστημονικά και επαγγελματικά σε διάφορους κλάδους, όπως, για παράδειγμα:

- Γενική εκπαίδευση (γενικά σχολεία)
- Ειδική μουσική εκπαίδευση (μουσικά σχολεία και ωδεία)
- Επιστημονικές βιβλιοθήκες και μουσικά αρχεία
- Επιστημονικά ερευνητικά κέντρα μουσικολογικής κατεύθυνσης
- Τμήματα προγραμματισμού και εκδόσεων φορέων της μουσικής ζωής
- Καλλιτεχνικοί θεσμοί και φορείς, Καλλιτεχνικά γραφεία
- Αίθουσες συναυλιών, Ορχήστρες, Χορωδίες, Μουσικά θέατρα, Μουσικά σύνολα
- Μουσικοί εκδοτικοί οίκοι
- Εφημερίδες και έντυπα μέσα μαζικής ενημέρωσης
- Ραδιόφωνο και τηλεόραση
- Τεχνολογία ήχου και ηχοληψία

Επίσης, το πρόγραμμα δίνει έμφαση στην παιδαγωγική, η δε παιδαγωγική επάρκεια των φοιτητών επιτυγχάνεται μέσω διαφόρων σχετικών μαθημάτων, πρακτικής άσκησης, καθώς και κοντινών συγγενικών αντικειμένων και προσεγγίσεων.

Με το δυνατό διεπιστημονικό και πολυεπίπεδο μουσικό και μουσικολογικό υπόβαθρο που αποκτούν, οι απόφοιτοι έχουν άριστη απορροφητικότητα και επιτυχία σε μεταπτυχιακά προγράμματα της Ελλάδας και του Εξωτερικού, όχι μόνο στη μουσικολογία, αλλά και σε άλλα σχετικά αντικείμενα (ανθρωπολογία της μουσικής, τεχνολογία και πληροφορική, ψυχολογία, παιδαγωγική, ειδική αγωγή, μουσικοθεραπεία, μουσικοπαιδαγωγικά κ.α.), όπου και πολλοί έχουν εξαιρετικές επιδόσεις.

2.1 Τομείς

Από το ακαδημαϊκό έτος 2008-2009 λειτουργούν στο Τμήμα τρεις Τομείς. Ο Τομέας αποτελεί κυρίως διοικητική διαίρεση και, όπου είναι δυνατόν, πόλο συσπείρωσης επιμέρους γνωστικών αντικειμένων σε ευρύτερα επιστημονικά πεδία. Οι τομείς του Τμήματος, με τα επιστημονικά πεδία και τα συναφή γνωστικά αντικείμενα, είναι:

2.1.1 Τομέας Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας

Εστιάζει στην ιστορία και στη συστηματική έρευνα της έντεχνης ευρωπαϊκής και ελληνικής μουσικής παραγωγής και των μουσικών οργάνων από την αρχαιότητα έως σήμερα. Εξετάζει τις αισθητικές, φιλοσοφικές, ιδεολογικές και κοινωνικές διαστάσεις της μουσικής, ζητήματα ιστοριογραφίας και θεωρίας της μουσικής, καθώς επίσης τη μεθοδολογία της ερμηνείας των πηγών, της θεωρίας και της σημειογραφίας, τις αναλυτικές και ερμηνευτικές μεθόδους και τις συνθετικές διαδικασίες σε συγκεκριμένα μουσικά έργα.

Τα μέλη ΔΕΠ & ΕΔΙΠ του Τμήματος που απαρτίζουν τον Τομέα είναι:

- Μηνάς Ι. Αλεξιάδης, καθηγητής
- Νικόλαος Μαλιάρας, καθηγητής,
- Μάρκος Τσέτσος, καθηγητής,
- Ιωάννης Παπαθανασίου, αναπληρωτής καθηγητής
- Πύρρος Μπαμίχας, καθηγητής
- Ιωάννης Φούλιας, αναπληρωτής καθηγητής, Διευθυντής
- Κατερίνα Λεβίδου, επίκουρη καθηγήτρια
- Ιάκωβος Σταϊνχάουερ, επίκουρος καθηγητής
- Αλίνα Καλοπανά, ΕΔΙΠ
- Τάσος Κολυδάς, ΕΔΙΠ

2.1.2 Τομέας Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας

Εξετάζει τη σχέση μεταξύ μουσικής και πολιτισμού σε ιστορική και συγχρονική προοπτική, τόσο στον ελληνικό χώρο όσο και παγκοσμίως. Στο πεδίο συνάντησης της εθνομουσικολογίας με την κοινωνική/πολιτισμική ανθρωπολογία εντάσσονται θεματικές προσεγγίσεις της σχέσης μουσικής και πολιτισμού που άπτονται όλων των τελεστικών τεχνών (αφήγηση/ιστόρηση, τραγούδι, χορός, δρώμενο/δράμα, κινηματογράφος), των λοιπών μορφών τέχνης και των θεωρητικών προσεγγίσεών τους, στο ευρύτερο πλαίσιο του μουσικού πολιτισμού.

Τα μέλη ΔΕΠ & ΕΔΙΠ του Τμήματος που απαρτίζουν τον Τομέα:

- Λάμπρος Λιάβας, καθηγητής
- Αναστάσιος Χαψούλας, καθηγητής, Διευθυντής
- Μαρία Παπαπαύλου, αναπληρώτρια καθηγήτρια
- Βασιλική Λαλιώτη, μόνιμη επίκουρη καθηγήτρια
- Ελένη Καλλιμοπούλου, επίκουρη καθηγήτρια
- Πούλος Παναγιώτης, λέκτορας
- Αλέξανδρος Καψοκαβάδης, ΕΕΠ

- Νικόλαος Πουλάκης, ΕΔΙΠ
- Δημήτριος Πυργιώτης, ΕΕΠ

2.1.3 Τομέας Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας

Περιλαμβάνει τρία διακριτά επιστημονικά πεδία. Στο πεδίο της Τεχνολογίας Ήχου εξετάζεται η σχέση της μουσικής με τη σύγχρονη τεχνολογία, την πληροφορική και τα μαθηματικά, ήτοι μουσική ακουστική, μαθηματικά και μουσική από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, μουσική τεχνολογία, ηλεκτροακουστική μουσική, μουσική πληροφορική και ηχοληψία. Στο πεδίο της Μουσικοπαιδαγωγικής αναπτύσσεται η παιδαγωγική και η διδακτική διάσταση της μουσικής στο ευρύτερο πλαίσιο των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών και συγκεκριμένα η αναζήτηση, η έρευνα και ο συνεχής προβληματισμός σχετικά με τη θεωρία και την πράξη της διδασκαλίας και της μάθησης της μουσικής σε διαφορετικά περιβάλλοντα και πλαίσια, τόσο εντός της τυπικής όσο και εντός της άτυπης μαθησιακής διαδικασίας. Στο πεδίο της Βυζαντινής Μουσικολογίας εξετάζεται η βυζαντινή και μεταβυζαντινή μουσική (εκκλησιαστική, κοσμική, αστική, δημοτική), τόσο ως τέχνη όσο και ως επιστήμη, από άποψη θεωρίας και πράξης, ιστορίας και αισθητικής, στο πλαίσιο του ευρύτερου πολιτισμικού χώρου της χριστιανικής ορθοδοξίας.

Τα μέλη ΔΕΠ & ΕΕΠ & ΕΤΕΠ του Τμήματος που απαρτίζουν τον Τομέα:

Τεχνολογία Ήχου

- Αναστασία Γεωργάκη, καθηγήτρια
- Χριστίνα Αναγνωστοπούλου, αναπληρώτρια καθηγήτρια
- Αρετή Ανδρεοπούλου, επίκουρη καθηγήτρια
- Ιωάννης Μαλαφής, ΕΔΙΠ
- Ιωάννης Πεικίδης, ΕΤΕΠ

Μουσικοπαιδαγωγικά

- Σμαράγδα Χρυσοστόμου, καθηγήτρια
- Αγγελική Τριανταφυλλάκη, επίκουρη καθηγήτρια
- Χριστιάνα Αδαμοπούλου, ΕΕΠ
- Ελισσάβετ Περικάκη, ΕΕΠ

Βυζαντινή Μουσικολογία

- Αχιλλέας Χαλδαιάκης, καθηγητής
- Θωμάς Αποστολόπουλος, αναπληρωτής καθηγητής
- Φλώρα Κρητικού, αναπληρώτρια καθηγήτρια, Διευθύντρια
- Θεόδωρος Καραθόδωρος, ΕΕΠ

2.2 Εργαστήρια

Στο Τμήμα λειτουργούν τα ακόλουθα έξι (6) Εργαστήρια:

α) το **Εργαστήριο Μελέτης της Ελληνικής Μουσικής** (ΦΕΚ 441/24-2-2016, τ. Β'), το οποίο εντάσσεται στον Τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας. Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Νικόλαος Μαλιάρας.

β) το **Εργαστήριο Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας** (ΦΕΚ 609/25-4-2007, τ. Β'), το οποίο εντάσσεται στον Τομέα Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας. Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Παύλος Κάβουρας.

γ) το **Εργαστήριο Μουσικής Ακουστικής Τεχνολογίας** (ΦΕΚ 937/23-6-2004, τ. Β'), το οποίο εντάσσεται στον Τομέα Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας. Διευθύντρια Εργαστηρίου: Καθηγήτρια Αναστασία Γεωργάκη.

δ) το **Εργαστήριο Μουσικής Παιδαγωγικής** (ΦΕΚ 441/24-2-2016, τ. Β'), το οποίο εντάσσεται στον Τομέα Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας. Διευθύντρια Εργαστηρίου: Καθηγήτρια Σμαράγδα Χρυσοστόμου.

ε) το **Εργαστήριο Βυζαντινής Μουσικολογίας** (ΦΕΚ 441/24-2-2016, τ. Β'), το οποίο εντάσσεται στον Τομέα Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας. Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Αχιλλέας Χαλδαιάκης.

ς) το **Εργαστήριο Μουσικής, Γνωσιακών Επιστημών και Κοινότητας** (ΦΕΚ 3756/25-10-2017, τ. Β'), το οποίο εντάσσεται στον Τομέα Τεχνολογίας Ήχου, Μουσικοπαιδαγωγικής και Βυζαντινής Μουσικολογίας. Διευθύντρια Εργαστηρίου: αναπλ. Καθηγήτρια Χριστίνα Αναγνωστοπούλου.

2.3 Καλλιτεχνικά Σχήματα

Στο Τμήμα λειτουργούν μόνιμα καλλιτεχνικά σχήματα, που παρέχουν στους φοιτητές και στις φοιτήτριες τη δυνατότητα για καλλιτεχνική έκφραση και την ευκαιρία να έλθουν σε επαφή με μουσικό ρεπερτόριο υψηλού επιπέδου. Λειτουργούν επίσης και άλλα, μικρότερα, καλλιτεχνικά σχήματα από το ευρύτερο φάσμα της μουσικής (κουαρτέτο εγχόρδων, σχήματα δημοτικού και ρεμπέτικου τραγουδιού κ.α.), τα οποία βασίζονται στις πλούσιες μουσικές δυνατότητες των φοιτητών και φοιτητριών, αλλά και των διδασκόντων του Τμήματος. Τα καλλιτεχνικά σχήματα στοιχειοθετούν (ομώνυμα) επιλεγόμενα μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος.

Τα καλλιτεχνικά αυτά σχήματα είναι:

2.3.1 Η Μικτή Χορωδία του Τμήματος Μουσικών Σπουδών

Διευθυντής: Καθηγητής Νίκος Μαλιάρας

Πρόκειται για μια δραστηριότητα του Τμήματος που υλοποιεί την απαραίτητη πρακτική-καλλιτεχνική εμπειρία που είναι χρήσιμο να έχουν οι φοιτητές μουσικολογίας και οι νέοι μουσικολόγοι, και την οποία δεν μπορούν να αποκτήσουν σε άλλου είδους μουσικές σπουδές

εκτός πανεπιστημίου, που πολλοί ακολουθούν παράλληλα. Η συμμετοχή στη δράση αυτή είναι απολύτως εθελοντική. Αντί άλλης περιγραφής, παραθέτουμε ένα συνοπτικό ιστορικό της δράσης της Μικτής Χορωδίας από την ίδρυσή της το 1998.

Ιδρύθηκε τον Νοέμβριο του 1998 και αποτελεί την έκφραση της ισχυρής βούλησης του Τμήματος Μουσικών Σπουδών να δημιουργήσει μια πλούσια καλλιτεχνική κίνηση στο Τμήμα και γενικότερα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Αποτελείται από φοιτητές του Τμήματος με ιδιαίτερο ενδιαφέρον για το διεθνές χορωδιακό ρεπερτόριο, αλλά και την ελληνική μουσική δημιουργία. Μέλη της μπορούν να γίνουν και φοιτητές εκτός του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, καθώς και πτυχιούχοι. Η Χορωδία έχει ασχοληθεί με έργα Ελλήνων συνθετών τόσο της Επτανησιακής και Εθνικής Σχολής, όσο και της νεότερης περιόδου, και έχει ερμηνεύσει σημαντικά έργα του κλασικού ρεπερτορίου, όπως την Μεγάλη Λειτουργία σε σι ελάσσονα και το Magnificat του Bach, τα Requiem του Mozart, του Fauré και του Brahms, τη Λειτουργία της Στέφης του Mozart, τη Συμφωνία της Λεβεντιάς του Καλομοίρη, τις λειτουργίες Nelson και Sancti Nicolai του Haydn, έργα του Σκαλκώτα, του Αντωνίου, του Σαμάρα κ.α. Ελλήνων συνθετών, τη Συμφωνία των Ψαλμών του Stravinsky, την 2η Συμφωνία του Shostakovich, τα Carmina burana του Orff, την 9η Συμφωνία του Beethoven, το ορατόριο Ηλίας του Mendelssohn, τις όπερες Μάρκος Μπότσαρης και Fior di Maria του Καρρέρ, μεγάλο αριθμό χορωδιακών από όπερες του Verdi κ.ά.

Έχει συνεργαστεί με την Κρατική Ορχήστρα Αθηνών, την Εθνική Συμφωνική Ορχήστρα της ΕΡΤ, τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Αθηναίων, την Φιλαρμόνια Ορχήστρα Αθηνών, την Κρατική Συμφωνική Ορχήστρα Νέων της Κύπρου, την Αθηναϊκή Συμφωνική Ορχήστρα Νέων και με μαέστρους όπως οι Βύρων Φιδετζής, Μίλτος Λογιάδης, Ελευθέριος Καλκάνης, Μιχάλης Οικονόμου, Παύλος Σεργίου κ.α. Εκτός των πανεπιστημιακών χώρων, έχει εμφανιστεί στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού, στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, στο Βασιλικό Θέατρο Θεσσαλονίκης και στην Κύπρο.

Τον Απρίλιο του 2006 επισκέφθηκε τα Πανεπιστήμια του Μονάχου και της Χαϊδελβέργης, όπου πραγματοποίησε συναυλίες ελληνικής χορωδιακής μουσικής. Με τον τρόπο αυτό εγκαινίασε τις επαφές της με μεγάλα ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια, που συνεχίστηκαν με το ταξίδι της αυτό στο Πανεπιστήμιο της Βενετίας, το καλοκαίρι του 2008, και στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, τον Μάιο του 2010. Έχει επίσης εμφανιστεί στο διεθνές φεστιβάλ Αιγαίου στη Σύρο το 2011, το 2012 και το 2013, καθώς και στις «Γιορτές Ελληνικής Μουσικής» το 2014, το 2015, το 2016 και το 2017. Από την ίδρυσή της και μέχρι το 2017 επισκεπτόταν κάθε χρόνο την Κύπρο στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής επίσκεψης της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Από την εμπειρία της αυτή στο μαρτυρικό Νησί προήλθε ένας τόμος με Τραγούδια της Κύπρου επεξεργασμένα για μικτή τετράφωνη χορωδία (σε νότες και σε ηχογράφιση), που η Χορωδία προφέρει δωρεάν στους φίλους της χορωδιακής μουσικής, Έλληνες, Κύπριους και ξένους.

Τον Οκτώβριο του 2013 παρουσίασε σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση το έργο της Πηγής Λυκούδη «Χαρά σε, χώρα λευκή», βασισμένο στον «Υμνο της Αθηνάς» του Κωστή Παλαμά, σε συνεργασία με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δήμου Αθηναίων. Τον Απρίλιο του 2017

παρουσίασε σε πρώτη παγκόσμια εκτέλεση την «Λειτουργία εις κεκοιμημένους» (Requiem) του Δημητρίου Λιάλιου, ένα έργο που δεν είχε εκτελεστεί ποτέ, 130 χρόνια μετά τη σύνθεσή του.

2.3.2 Ορχήστρα Δωματίου

Η ορχήστρα δωματίου λειτουργεί από την ίδρυση του Τμήματος και αποτελείται από φοιτητές και φοιτήτριες που ειδικεύονται σε όργανα της συμφωνικής ορχήστρας και συμμετέχουν συστηματικά στις σχετικές δοκιμές και συναυλίες. Η ορχήστρα μουσικής δωματίου βοηθά στην ανάπτυξη της συνεργασίας και του ομαδικού πνεύματος μεταξύ των φοιτητών ενώ, παράλληλα, έχει σημαντικό αριθμό εμφανίσεων στο ενεργητικό της. Συμμετέχει συχνά στην παρουσίαση έργων φοιτητών ή αποφοίτων, καθώς και σε σύμπραξη με τη Μικτή Χορωδία του Τμήματος. Από την ακαδημαϊκή περίοδο 2000-2001 επιχειρήθηκε η πάγια εμφάνισή της με δύο τουλάχιστον προγράμματα κάθε χρόνο, το πρώτο ως Συναυλία Χριστουγέννων και το δεύτερο την Παρασκευή προ της Κυριακής των Βαΐων. Στο πλαίσιο αυτό, έχουν παρουσιαστεί ποικίλα έργα για ορχήστρα τόσο από το κλασικό ρεπερτόριο όσο και από τη σύγχρονη δημιουργία (ελληνική και διεθνή) σε συνεργασία με αναγνωρισμένους σολίστες. Έχει εκτελέσει ελληνικά έργα σε πρώτη παρουσίαση στην Αίθουσα Τελετών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και στην Αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου "Παρνασσός", συμπράττοντας επίσης και με την Παιδική Χορωδία "Μανώλης Καλομοίρης".

2.3.3 Συμφωνική Ορχήστρα

Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών συνεργάζεται με την Αθηναϊκή Συμφωνική Ορχήστρα Νέων-ΑΣΟΝ, υπό τη Διεύθυνση του Αναπληρωτή Καθηγητή Παύλου Σεργίου. Η ΑΣΟΝ απαρτίζεται, σε μεγάλο ποσοστό, από φοιτήτριες και φοιτητές του Τμήματος Μουσικών Σπουδών, καθώς και πολλών άλλων τμημάτων του ΕΚΠΑ ή άλλων Πανεπιστημίων. Στόχος της αποτελεί η παρουσίαση ελληνικών έργων, συχνά σε πρώτη εκτέλεση, αλλά και έργων του διεθνούς ρεπερτορίου γραμμένων σε κάθε είδους ιδίωμα. Οι συναυλίες της ΑΣΟΝ, από την ίδρυση της το 1997, αριθμούν περί τις διακόσιες. Πολλές από αυτές έχουν παρουσιαστεί στο Μέγαρο Μουσικής και στην Aula της Φιλοσοφικής Σχολής, ενώ αρκετές έχουν ηχογραφηθεί στο studio του Τμήματος Μουσικών Σπουδών.

Συνολικά, από το καλοκαίρι του 2012, η ΑΣΟΝ παρουσίασε τα ακόλουθα έργα:

2012

- **Λίνας Τόνια** “Fur Elise” για Πιάνο και Ορχήστρα, Νοέμβριος 2012, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.
- **Αυγ. Μουστάκα** «Κυνήγι» για Ορχήστρα, Νοέμβριος 2012, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.
- **Φανής Κοσώνα** “Big Bang Amadeus” για Ορχήστρα, Νοέμβριος 2012, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.

2013

- **Alfred Schnittke** “(K)ein Sommernachtstraum” για Ορχήστρα, Μάρτης 2013, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, πρώτη εκτέλεση του έργου στην Ελλάδα.
- **Παναγιώτη Κόκορα** “Fanfara Magno Arcano” για Ορχήστρα, Μάρτης 2013, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών. Το συγκεκριμένο έργο παίχτηκε ακόμη το καλοκαίρι του 2013 στην Πλατεία Συντάγματος Ναυπλίου, στο Διεθνές Φεστιβάλ Μουσικής Ναυπλίου, το Μάρτιο του 2014 στο Συνεδριακό Κέντρο Πανεπιστημίου Πατρών, το Μάιο του 2014 στη Σάμο.
- **Γιάννη Κωνσταντινίδη** «Μικρασιατική Ραψωδία», Μάρτιος 2013, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.
- **Χρ. Αλεξόπουλου** “Mechanical” για Ορχήστρα, Νοέμβριος 2013, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.
- **Κώστα Βαρότση** “Ludwig, please meet Bob!” Νοέμβριος 2013, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών.
- Συμμετοχή στο **Thessaloniki Piano Festival**, με πιανίστα τον κ. Κώστα Δεστούνη.

2014

- Προεπιλογή δέκα έργων νέων Ελλήνων συνθετών από την Ένωση Ελλήνων Μοσουργών, αποσπάσματα των οποίων παρουσίασε η ΑΣΟΝ στο Ωδείο Αθηνών.

2015

- Συμμετοχή στο **Thessaloniki Piano Festival**, με πιανίστα την κα Μελίνα Τσινάβου.
- Συνοδεία σε παραστάσεις της Οπερέτας «Η κόρη της Καταιγίδας» του **Θεόφραστου Σακελλαρίδη**, στο Δημοτικό Θέατρο Πειραιά.
- Συνοδεία σε διπλωματικές εξετάσεις του Ωδείου Αθηνών της τάξης Διεύθυνσης Ορχήστρας του κ. **Λουκά Καρυτινού**.
- Συναυλία υπό τη Διεύθυνση του αποφοίτου του ΤΜΣ ΕΚΠΑ, κ. **Παντελή Κογιάμη**.

2016

- **Γιάννη Χρήστου** «Η Κυρία με την Στρυχνίνη» & «Ο Πιανίστας», Ιούνιος 2016, Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.
- Συναυλίες, υπό την Διεύθυνση αποφοίτων του ΤΜΣ της Φιλ/κής του ΕΚΠΑ, όπως των κ. **Γιώργου Γαλάνη**, στο Μεσολόγγι και στην Πάτρα, και του κ. **Πέτρου Στυλιανού**, στη Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, παρουσιάστηκαν τον Ιανουάριο και το Μάρτιο του 2016, αντίστοιχα.

2017

- **Θέμη Βασιλείου** «Αποδημητικοί» & **Βασιλή Μαντζοράκη** “Leyenda”, Μάιος 2017, Aula Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ. Και οι δύο συνθέτες είναι απόφοιτοι του ΤΜΣ της Φιλοσοφικής Σχολής ΕΚΠΑ.
- **W. A. Mozart** «Κοντσέρτα για πιάνο και ορχήστρα», Απρίλιος 2017, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ «Το πιάνο στα Φόρτε του», υπό τη Δ/ση του **Αλέξανδρου Διαμαντή**, απόφοιτου και διδάκτορα του ΤΜΣ της Φιλ/κής του ΕΚΠΑ. Σολίστες: Νέλη Σεμιτέκολο, Θανάσης Αποστολόπουλος, Στέφανος Νικοτιάν.

Στις συναυλίες της ΑΣΟΝ προστίθενται και οι συναυλίες της **ΑΣΟΝιέτας**, η οποία έπαιξε με διαπρεπείς Έλληνες σολίστες, όπως τον κ. Χρήστο Ζερμπίνο, την κα Αγγελική Καθαρίου, τον κ. Στάθη Μαυρομάτη, την κα Χριστίνα Παντελή, την κα Βιργινία Αμαργιωτάκη κ.ά., έργα από το διεθνές και ελληνικό ρεπερτόριο, όπως τις πρώτες εκτελέσεις του **Θόδωρου Αντωνίου** και του **Παναγιώτη Κόκορα**, μια πρώτη παγκόσμια εκτέλεση του Ισραηλινού **Eliezer Elper**, έργα του **Σάββα Ζάννα**, του **Βασίλη Τενίδη**, του **Μάνου Χατζιδάκι** κ.ά.

2.3.4 Σύνολο Ηλεκτρονικής Μουσικής

Το σύνολο ηλεκτρονικής μουσικής [leme] είναι ένα μουσικό σύνολο ανοιχτό στα μέλη του Πανεπιστημίου Αθηνών και αποτελείται από πειραματικούς οργανοπαίχτες, DJs, προγραμματιστές ήχου, χάκερ, laptopists, circuit benders, και γενικά από ανθρώπους που ενδιαφέρονται για τη δημιουργία, επεξεργασία και προβολή του ήχου και της σύγχρονης μουσικής χρησιμοποιώντας ηλεκτρονικά μέσα.

2.3.5 Σύνολο Jazz Μουσικής

Συντονισμός: Δημήτρης Βασιλάκης και Αντώνης Λαδόπουλος

Το Σύνολο Jazz Μουσικής αποτελείται από μεταπτυχιακούς φοιτητές του ΠΜΣ "Μουσική Τεχνολογία και Σύγχρονες Πρακτικές" με ειδίκευση "Jazz Αυτοσχεδιασμός με Νέες Τεχνολογίες" και προπτυχιακούς φοιτητές που έχουν ασχοληθεί με τον Jazz αυτοσχεδιασμό.

www.youtube.com/watch?v=31wftP_akWA

2.4 Εγκαταστάσεις/Εξοπλισμός

2.4.1 Στούντιο Ήχου

Λειτουργεί στον 3ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής. Διευθύντρια του Στούντιο είναι η Καθηγήτρια Αναστασία Γεωργάκη. Το στούντιο εξυπηρετεί τις διδακτικές, ερευνητικές και καλλιτεχνικές δραστηριότητες της κατεύθυνσης της Μουσικής Τεχνολογίας, σύμφωνα με το ΦΕΚ.16841/Β1/23-6-2004, καθώς και τις ηχογραφήσεις δραστηριοτήτων του Τμήματος.

2.4.2 Εξοπλισμός μουσικών οργάνων

Τον Δεκέμβριο του 2015 το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Αττικής 2007-2013 (ΕΣΠΑ 2007-2013) και στο πλαίσιο υλοποίησης της Πράξης «Προμήθεια Εργαστηριακού και τεχνολογικού εξοπλισμού Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με κωδικό MIS 360207, Άξονας προτεραιότητας 2 «Αειφόρος Ανάπτυξη και Βελτίωση Ποιότητας Ζωής» αναβάθμισε τον εξοπλισμό των Τμημάτων και των σχολών του, με σκοπό την κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών, των προπτυχιακών φοιτητών του.

Η προμήθεια για το Τμήμα Μουσικών Σπουδών (Υποέργο 4) αφορούσε σε 34 μουσικά όργανα όπως αναλυτικά αναφέρονται στον πίνακα που ακολουθεί :

Περιγραφή	Ποσότητα
Πιάνο με ουρά αίθουσας συμφωνικών συναυλιών σόλο κοντσέρτου	1
Πιάνο με ουρά αίθουσας μουσικής δωματίου σόλο κοντσέρτου	1
Πιάνο με ουρά αίθουσας δοκιμών σόλο κοντσέρτου	1
Πιάνο με ουρά αίθουσας συμφωνικών συναυλιών συνοδείας ορχήστρας	1
Πιάνο με ουρά αίθουσας δοκιμών συνοδείας ορχήστρας	3
Πιάνο όρθιο μαθημάτων και συνοδείας	7
Φλάουτο piccolo	2
Clarinetto piccolo σε Mib	1
Clarinetto basso σε sib	1
Contrafagotto	1
Κόρνο διπλό Sib - Fa	2
Saxophone basso	1
Trumpet piccolo Mib-Re	2
Trumpet piccolo Sib-La	2
Τρομπόνι basso	1
Tuba in Fa	1
Tuba in Eb	1
Marimba 4 οκτάβες	1
Ξυλόφωνο ορχήστρας	1
Μεταλλόφωνο ορχήστρας	1
Vibraphone ορχήστρας	1
Καμπάνες σωληνωτές	1

Τα μουσικά όργανα τοποθετήθηκαν α) στις αίθουσες διδασκαλίας του Τμήματος, β) στο Εργαστήριο Μουσικής Ακουστικής Τεχνολογίας, καθώς και στην Αίθουσα Εκδηλώσεων (Aula)

της Φιλοσοφικής Σχολής, προκειμένου να καλύψουν τρέχουσες διδακτικές ανάγκες, ανάγκες άσκησης των φοιτητών, καθώς και την διάχυση και προβολή του τμήματος με τη συμμετοχή κυρίως της ορχήστρας του Τμήματος σε πολιτιστικές και εκπαιδευτικές εκδηλώσεις.

Η συγκεκριμένη προμήθεια αποτέλεσε σημαντική προστιθέμενη αξία για το Τμήμα αναβαθμίζοντας σημαντικά και ουσιαστικά το Πρόγραμμα σπουδών του, βελτιώνοντας την Ποιότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Τονίζεται ότι το Τμήμα Μουσικών Σπουδών λόγω της ιδιαιτερότητας των γνωστικών αντικειμένων που θεραπεύει, συνδυάζει την επιστημονική διδασκαλία τη Ιστορίας και της Θεωρίας της Μουσικής με την καλλιτεχνική μουσική πραγμάτωση και για αυτή τη σύζευξη θεωρητικής εμβάθυνσης και πρακτικής προσέγγισης ο εξοπλισμός αποτελεί σημαντικό στοιχείο κάλυψης των ολοένα αυξανόμενων εκπαιδευτικών αναγκών αλλά και διάχυσης και προβολής των επιστημονικών αποτελεσμάτων του.

Πιο συγκεκριμένα, τα μουσικά αυτά όργανα είναι απαραίτητα για την εποπτική διδασκαλία του μαθήματος της Ιστορίας Μουσικών Οργάνων, το οποίο είναι μάθημα υποχρεωτικό της 1ης Κατεύθυνσης. Τα όργανα χρησιμοποιούνται ως χρήσιμα στη διδασκαλία και απαραίτητα για την άσκηση των φοιτητών στα μαθήματα Συνοπτική Ιστορία της Μουσικής I και II, Θεωρία και πράξη της Τονικής μουσικής I και II, Θεωρία και πράξη της Αναγεννησιακής Μουσικής I και II, τα οποία αποτελούν υποχρεωτικά μαθήματα κορμού του νέου προγράμματος του Τμήματος. Χρησιμοποιούνται ακόμη για την καλύτερη εποπτική διδασκαλία στα μαθήματα Ιστορία της Ενορχήστρωσης I, Ενορχήστρωση II και Η Συμφωνική Ορχήστρα μετά το 1950, όσο και για την άσκηση των φοιτητών, οι οποίοι μπορούν να εφαρμόσουν στην πράξη και να υλοποιήσουν και καλλιτεχνικά τα όσα ως εργασίες τους ανατίθενται. Ανάλογη είναι και η χρήση στα πλαίσια του μαθήματος Μορφολογία και Τεχνικές Σύνθεσης στον Εικοστό Αιώνα, το οποίο δίδει τη δυνατότητα στους φοιτητές να δημιουργήσουν τις δικές τους μουσικές συνθέσεις και να τις υλοποιήσουν με τη βοήθεια των μουσικών οργάνων.

Επιπλέον, τα μουσικά όργανα χρησιμοποιούνται στα ποικίλα καλλιτεχνικά σχήματα του Τμήματος, από τη Συμφωνική Ορχήστρα Δωματίου και την Μικτή Χορωδία μέχρι μικρότερα σχήματα μουσικής Δωματίου, επιτρέποντας έτσι την ισόρροπη ανάπτυξη των καλλιτεχνικών δράσεων σε ένα Τμήμα με εξ ορισμού δυσυπόστατο χαρακτήρα· άλλωστε, οι καλλιτεχνικές δράσεις του Τμήματος συχνότατα πλαισιώνουν την ευρύτερη φυσιογνωμία της Φιλοσοφικής Σχολής και του Πανεπιστημίου Αθηνών, ως ενός φορέα που δεν καλλιεργεί αποκλειστικά την επιστήμη αλλά εν γένει την Παιδεία και τον Πολιτισμό.

Τέλος, τα μουσικά όργανα χρησιμοποιούνται σε όλα τα μαθήματα τα έχοντα σχέση με την Ηχοληψία (Εισαγωγή στην Ηχοληψία I και II, υποχρεωτικά και επιλεγόμενα της 3ης Κατεύθυνσης), αλλά και τα αντίστοιχα σεμινάρια (Τεχνικές ηχογράφησης και επεξεργασίας μουσικών συνόλων κ.α.), στο πλαίσιο των οποίων οι φοιτητές έχουν την δυνατότητα στο Εργαστήριο Μουσικής Ακουστικής Τεχνολογίας του Τμήματος να ασκηθούν στην υπό πραγματικές συνθήκες ηχοληψία και επεξεργασία του ήχου φυσικών μουσικών οργάνων τόσο σε μονάδες ή μικρές ομάδες (π.χ. κουαρτέτο εγχόρδων, σεξτέτο πνευστών, σύνολα κρουστών οργάνων) όσο και σε διαστάσεις πλήρους συμφωνικής ορχήστρας. Η άσκηση αυτή τους δίνει τη δυνατότητα να αποκτήσουν ουσιαστικά επαγγελματικά προσόντα που δεν έχουν τη δυνατότητα

να τους παρασχεθούν σε οποιοδήποτε άλλο Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Αττικής, τους διανοίγει δε ευνοϊκότερες προοπτικές επαγγελματικής αποκατάστασης μετά την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Επίσης, στο πλαίσιο της ίδιας πράξης, το Τμήμα Μουσικών Σπουδών, ανανέωσε και συμπλήρωσε τον εξοπλισμό του Εργαστηρίου Μουσικής Ακουστικής Τεχνολογίας με την προμήθεια πληροφοριακού εξοπλισμού εν γένει: κάμερες, με φακούς, φλάς, κάρτες μνήμης, SSD δίσκοι για τις κάμερες. Ο εν λόγω εξοπλισμός χρησιμοποιείται σε όλα τα μαθήματα που διδάσκονται στο πλαίσιο λειτουργίας του Εργαστηρίου, από τους φοιτητές για την εκπόνηση και παρουσίαση εργασιών, ακόμη και για παράλληλες εκπαιδευτικές δράσεις όπως για παράδειγμα βιντεοσκόπηση διαλέξεων και εκδηλώσεων του Τμήματος, συνέδρια και ποικίλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

3 Το Πρόγραμμα Σπουδών

Στα τέλη του ακαδ. έτους 2009-2010 αποφασίστηκε από τη Γενική Συνέλευση η μεταρρύθμιση του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος. Οι σημαντικότεροι άξονες της μεταρρύθμισης αυτής είναι η θέσπιση κατευθύνσεων και η εισαγωγή υποχρεωτικής πτυχιακής εργασίας. Το πτυχίο που χορηγείται βάσει του Νέου Προγράμματος αποτελεί ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master), **επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (βλ. ΦΕΚ 3900/7-9-2018, τ. Β΄).**

3.1 Κατευθύνσεις

Από το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011 λειτουργούν τέσσερις (4) κατευθύνσεις σπουδών. Οι κατευθύνσεις εκσυγχρονίζουν το Πρόγραμμα Σπουδών και το καθιστούν επιστημονικά αρτιότερο, πληρέστερο, πιο ευέλικτο και πιο ενδιαφέρον τόσο για τους φοιτητές όσο και για τους διδάσκοντες. Οι κατευθύνσεις είναι οι εξής:

- 1 Ιστορική και Συστηματική Μουσικολογία
- 2 Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία
- 3 Μουσική Ακουστική και Τεχνολογία Ήχου
- 4 Βυζαντινή Μουσικολογία

Στη συνέχεια επισημαίνονται, ανά κατεύθυνση, τα ακόλουθα:

3.1.1 Κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας

Η Κατεύθυνση της Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας ανταποκρίνεται και υλοποιεί επιστημονικά και επιστημολογικά τον σημαντικότερο και ιστορικά αρχαιότερο από τους δύο κύριους πυλώνες ακαδημαϊκής και επιστημονικής έρευνας και επίδοσης που θεσπίστηκαν από την ίδρυση της Μουσικολογίας ως ανεξάρτητου κλάδου των Ανθρωπιστικών Επιστημών στην Ευρώπη, στις αρχές του 19ου αιώνα. Ο έτερος πυλώνας είναι εκείνος της Εθνομουσικολογίας. Η αναγκαιότητα της ύπαρξης της Κατεύθυνσης είναι φανερή από το ίδιο το αντικείμενό της, που καταπιάνεται με τη μελέτη και την έρευνα όλων των εκφάνσεων και των επιμέρους ενδιαφερόντων του Ευρωπαϊκού Μουσικού Πολιτισμού, κλάδος του οποίου είναι και ο Ελληνικός, και δίνει την ευκαιρία στους αποφοίτους της να αποκτήσουν σημαντική εξειδίκευση στα επιστημονικά αυτά πεδία.

Η Κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας ανταποκρίνεται στη διεθνώς καθιερωμένη διαίρεση της επιστήμης της μουσικολογίας σε δύο διακριτούς μεν, αλλά, αλληλοσυμπληρούμενους κλάδους. Ο κλάδος της ιστορικής μουσικολογίας εστιάζει, κυρίως, σε ζητήματα που αφορούν την έρευνα της μουσικής ως ιστορικού φαινομένου. Ανατρέχει στις μεθόδους των ιστορικών επιστημών, εν γένει, (όπως αυτές προέκυψαν από το σχετικό μακροχρόνιο επιστημολογικό προβληματισμό και διαφοροποιήθηκαν από εκείνες των φυσικών επιστημών) λαμβάνοντας, όμως, ταυτόχρονα υπόψη την ιδιαιτερότητα του μουσικού της

αντικειμένου. Ο κλάδος της συστηματικής μουσικολογίας εστιάζει, κυρίως, σε ζητήματα που αφορούν όχι μόνο δομικές, αλλά και αισθητικές, φιλοσοφικές, ιδεολογικές και κοινωνιολογικές διαστάσεις της μουσικής.

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στο γεγονός ότι, στα επιστημονικά και ερευνητικά πεδία της κατεύθυνσης εντάσσεται και η έρευνα περί την Νεοελληνική έντεχνη μουσική δημιουργία, η οποία ανάγει τις απαρχές της δημιουργίας της ήδη στον 15ο-16ο αιώνα και συνεχίζεται απρόσκοπτα μέχρι της μέρες μας, ανταποκρίνεται δε στα και εντάσσει την χορεία των Ελλήνων δημιουργών μεταξύ των αξιολογότερων του Ευρωπαϊκού Υψηλού Μουσικού Πολιτισμού.

Ως εκ τούτου στους ακαδημαϊκούς στόχους σκοπούς ίδρυσης και λειτουργίας της Κατεύθυνσης Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας περιλαμβάνονται, κυρίως, τα εξής:

- Η συνέχιση και συστηματοποίηση της μουσικολογικής επιστημολογικής συζήτησης.
- Η έρευνα της Ευρωπαϊκής μουσικής παράδοσης σε όλες τις περιόδους της.
- Η έρευνα αναλυτικών και ερμηνευτικών μεθόδων και η μελέτη των συνθετικών διαδικασιών σε έργα από όλο το φάσμα της Ευρωπαϊκής μουσικής.
- Η έρευνα ζητημάτων μεθοδολογίας (και ιστορίας) των αντικειμένων της Θεωρίας της μουσικής (όπως ορίζονται στο πρόγραμμα σπουδών).
- Η έρευνα των αισθητικών, φιλοσοφικών, ιδεολογικών και κοινωνιολογικών διαστάσεων της ευρωπαϊκής και της νεοελληνικής έντεχνης μουσικής.
- Η έρευνα των πηγών και της σημειογραφίας α) από τον Μεσαίωνα και την Αναγέννηση β) από το πρώιμο Μπαρόκ και σε όλες τις φάσεις της ως σήμερα.
- Μεθοδολογία της ερμηνείας των πηγών. Σημειογραφικά συστήματα της μουσικής από την αρχαιότητα έως σήμερα. (Ανατολική Μεσόγειος, Ελλάδα, Δυτικός και Ανατολικός Μεσαίωνας, Αναγέννηση, Μπαρόκ, σύγχρονες σημειογραφίες).
- Η έρευνα και μελέτη των μουσικών οργάνων τόσο του ελληνικού όσο και του ευρωπαϊκού και παγκόσμιου μουσικού πολιτισμού.
- Η έρευνα της αρχαίας ελληνικής μουσικής και του χορού, από την Νεολιθική Εποχή ως την Όψιμη Αρχαιότητα, βασισμένη στις υπάρχουσες μαρτυρίες και την ερμηνεία τους, στα μεθοδολογικά πλαίσια της επιστήμης της αρχαιομουσικολογίας.
- Η έρευνα της νεοελληνικής έντεχνης μουσικής από τους μεμονωμένους συνθέτες που εντάχθηκαν στον ευρωπαϊκό περίγυρο της περιόδου της Αναγέννησης (15ος-16ος αι.) μέχρι τη σύγχρονη πολυποίκιλη και πολυδιάστατη μουσική παραγωγή.
- Η παροχή στους φοιτητές σεμιναρίων εξειδικευμένης έρευνας σχετικά με όλα τα παραπάνω.
- Η διοργάνωση ημερίδων και συνεδρίων σχετικών με ζητήματα της τρέχουσας έρευνας.

- Η υποστήριξη της έρευνας και του διδακτικού έργου από τα μουσικά σύνολα του Τ.Μ.Σ. του Πανεπιστημίου Αθηνών (συναυλίες και ηχογραφήσεις σχετικού ρεπερτορίου).

Επιπλέον των ανωτέρω, η Κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας αποδίδει προσοχή και έμφαση στα εξής:

- Την ισόρροπη ανάπτυξη των δύο εξίσου σημαντικών κλάδων του (Ιστορικής και συστηματικής μουσικολογίας), που υλοποιείται με την διεύρυνση και της εμβάθυνση των διδασκομένων μαθημάτων και των αντίστοιχων ερευνητικών περιοχών, καθώς και με την πρόβλεψη για διάθεση νέων θέσεων Δ.Ε.Π. (τουλάχιστον δύο κατ' έτος) στα γνωστικά αντικείμενα της Ιστορίας της Μουσικής, της Αισθητικής και της κοινωνιολογίας της μουσικής κλπ.
- Την ενίσχυση των γνωστικών αντικειμένων της νεοελληνικής έντεχνης μουσικής, της θεωρίας της μουσικής του 20ού αιώνα και της σύνθεσης.
- Την ενίσχυση της διδασκαλίας επιστημονικών κλάδων που διδάσκονται σήμερα μεμονωμένα (π.χ. αρχαιομουσικολογία και παλαιογραφία της μουσικής). Σημειώνεται ότι οι κλάδοι αυτοί διερευνούν τα θεμέλια πάνω στα οποία στηρίζεται και θεμελιώνεται το ερευνητικό αντικείμενο ολόκληρης της Κατεύθυνσης, δηλαδή η έντεχνη μουσική του Δυτικοευρωπαϊκού Πολιτισμού.
- Την ενίσχυση της έρευνας των πηγών και της σημειογραφίας στην αρχαία Ελλάδα, στην ύστερη αρχαιότητα, στον Μεσαίωνα, την Αναγέννηση και την νεότερη περίοδο, από το πρώιμο Μπαρόκ και σε όλες τις φάσεις της ως σήμερα.

Σημειώνεται ότι, στην πορεία των τελευταίων ετών έχει σημειωθεί τεράστια επιστημονική πρόοδος σε όλα τα επιμέρους επιστημονικά αντικείμενα και έχει προωθηθεί η συζήτηση στα επιμέρους επιστημονικά ερωτήματα του κλάδου της Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας, και ιδιαίτερα της Νεοελληνικής Έντεχνης Μουσικής. Είναι πλήθος οι διδακτορικές διατριβές που έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της εκπόνησης, οι οποίες αντιμετωπίζουν ανάλογα θέματα και προωθούν την έρευνα. Τα τελευταία έτη, από της λειτουργίας της Κατεύθυνσης, αλλά και της αντίστοιχης ειδίκευσης στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών **«Ιστορία, Θεωρία, Σύνθεση και Ερμηνεία της Έντεχνης Μουσικής»**, έχει προστεθεί και η εκπόνηση πτυχιακών αλλά και μεταπτυχιακών εργασιών, που διευρύνουν ακόμη περισσότερο τον πλούτο αλλά και το εύρος και βάθος της έρευνας και εξασφαλίζουν στους αποφοίτους πολύτιμα επιστημονικά και επαγγελματικά εφόδια.

Η βαρύνουσα σημασία της Κατεύθυνσης φαίνεται και από το γεγονός ότι στο δικό της πλαίσιο υλοποιούνται τα περισσότερα από τα μαθήματα κορμού του 5ετούς προγράμματος σπουδών του Τμήματος, τα οποία, συνδυαζόμενα με τα μαθήματα κατεύθυνσης, τα επιλεγόμενα, τα

σεμινάρια και τις συναφείς πτυχιακές εργασίες, συναπαρτίζουν μια υψηλού επιπέδου επιστημονική συγκρότηση αλλά και επαγγελματική κατάρτιση στους πτυχιούχους της Κατεύθυνσης. Τα μαθήματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

3.1.1.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού

Αισθητική και φιλοσοφία της Μουσικής

Κωδικός: MO35 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Η μουσική υπήρξε αντικείμενο της φιλοσοφικής σκέψης ήδη από την αρχαιότητα. Στη νεότερη εποχή η μελέτη της συνδέθηκε με την έννοια και τις πρακτικές του μουσικού έργου τέχνης και την ιδέα της αυτονομίας της τέχνης. Με αφετηρία τις νεότερες αυτές αντιλήψεις, στο μάθημα εξετάζονται μία σειρά από κεντρικές θεματικές της μουσικής αισθητικής, σε ιστορική διάταξη και με συστηματική μέριμνα: η σχέση της μουσικής με τις ανώτερες γνωσιοπρακτικές ικανότητες της φαντασίας, της διάνοιας και του Λόγου (Kant), η μουσική ως τέχνη της εσωτερικότητας και στην αντιδιαστολή της από τις άλλες τέχνες (Hegel), η μουσική ως εξαντικειμενίκευση της μεταφυσικής ρίζας του κόσμου (Schopenhauer), η μουσική ως έκφραση του συναισθήματος και ως «ηχητικά κινούμενη μορφή» (Hanslick), η μουσική ως αντικείμενο της φαινομενολογίας και το πρόβλημα της οντολογίας του μουσικού έργου (Ingarden), η ανθρώπινη μουσικότητα από τη σκοπιά της φιλοσοφικής ανθρωπολογίας (Plessner), η μουσική ως ιδιότυπο συμβολικό σύστημα (Langer), η μουσική ως ζωντανή διαλεκτική και ως κριτική ενσωμάτωση του κοινωνικού (Adorno). [Περισσότερα.](#)

Εισαγωγή στην ιστορική και συστηματική μουσικολογία

Κωδικός: ΜΣ01 | Τύπος: YK | Χειμερινό Εξάμηνο

Στο μάθημα εξετάζονται μια σειρά ζητημάτων κεντρικής σημασίας για την επιστήμη της μουσικολογίας, όπως: το αντικείμενο και οι κλάδοι της μουσικολογίας, οι μορφές και τα είδη της μουσικής, η έννοια του μουσικού ύφους, προβλήματα περιοδολόγησης και μεθόδου στη μουσική ιστοριογραφία, η προβληματική της τονικότητας και τα τονικά συστήματα (τροπικότητα, λειτουργική τονικότητα, ατονικότητα), η αισθητική και κοινωνική διάσταση της μουσικής, η μουσική ανάλυση και η μουσική δημιουργία (σύνθεση), καθώς και η σύνδεση της μουσικής ανάλυσης με την αξιολογική κρίση. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και πράξη της Αναγεννησιακής μουσικής (Αντίστιξη) I

Κωδικός: MO72 | Τύπος: YK | Χειμερινό Εξάμηνο

Μέσω αυτού του δισ-εξαμηνιαίου μαθήματος οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με το αντιιστικτικό –αλλά και, κατά στιγμές, ομοφωνικό– ύφος των μεγάλων συνθετών της λεγόμενης “χρυσής εποχής της πολυφωνίας”, όπως οι Palestrina, Orlando di Lasso, de Victoria, κ.λπ. Στην τάξη δεν ακολουθείται η συνήθης εκπαιδευτική μέθοδος της «Αντίστιξης των ειδών» κατά Fux, αλλά η μελέτη των θεμελιωδών αρχών της contrapunctus simplex (αρχίζοντας με τις θεωρίες του 14ου αιώνα) και η σταδιακή μετατροπή αυτής της βασικής δομής σε διάφορες εκδοχές μιας contrapunctus diminutus μέσω μελωδικής επεξεργασίας. Οι φοιτητές καλούνται να συνθέσουν

ελεύθερους κανόνες για δύο φωνές κατά τα πρότυπα των Cantiones Duarum Vocum του Lasso, αλλά και τρίφωνα ή τετράφωνα αποσπάσματα πάνω σε μία δοσμένη μελωδία (Cantus Firmus). Παράλληλα, οι φοιτητές διδάσκονται τις βασικές αρχές της θεωρίας της εποχής (Tinctoris, Aaron, Glareanus και, κυρίως, Zarlino) και αφού εξοικειωθούν με τις διαφορετικές και αποκλί-νουσες απόψεις περί τρόπων, με την έννοια των “τονικών τύπων”, με τις έννοιες της ταυτόχρο-νης και της διαδοχικής σύλληψης των φωνών, καθώς και με τις διαφορές ανάμεσα σε διαστημα-τικές και συγχωρδιακές συνθετικές πρακτικές, αναλύουν αντιπροσωπευτικά έργα της περιόδου. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και πράξη της Αναγεννησιακής μουσικής (Αντίστιξη) II

Κωδικός: MO72_ | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Μέσω αυτού του δισ-εξαμηνιαίου μαθήματος οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με το αντιστι-κτικό –αλλά και, κατά στιγμές, ομοφωνικό– ύφος των μεγάλων συνθετών της λεγόμενης “χρυ-σής εποχής της πολυφωνίας”, όπως οι Palestrina, Orlando di Lasso, de Victoria, κ.λπ. Στην τάξη δεν ακολουθείται η συνήθης εκπαιδευτική μέθοδος της «Αντίστιξης των ειδών» κατά Fux, αλλά η μελέτη των θεμελιωδών αρχών της contrapunctus simplex (αρχίζοντας με τις θεωρίες του 14ου αιώνα) και η σταδιακή μετατροπή αυτής της βασικής δομής σε διάφορες εκδοχές μιας contrapunctus diminutus μέσω μελωδικής επεξεργασίας. Οι φοιτητές καλούνται να συνθέσουν ελεύθερους κανόνες για δύο φωνές κατά τα πρότυπα των Cantiones Duarum Vocum του Lasso, αλλά και τρίφωνα ή τετράφωνα αποσπάσματα πάνω σε μία δοσμένη μελωδία (Cantus Firmus). Παράλληλα, οι φοιτητές διδάσκονται τις βασικές αρχές της θεωρίας της εποχής (Tinctoris, Aaron, Glareanus και, κυρίως, Zarlino) και αφού εξοικειωθούν με τις διαφορετικές και αποκλί-νουσες απόψεις περί τρόπων, με την έννοια των “τονικών τύπων”, με τις έννοιες της ταυτόχρο-νης και της διαδοχικής σύλληψης των φωνών, καθώς και με τις διαφορές ανάμεσα σε διαστημα-τικές και συγχωρδιακές συνθετικές πρακτικές, αναλύουν αντιπροσωπευτικά έργα της περιόδου. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής (αρμονική και δομική ανάλυση) I

Κωδικός: MO71 | Τύπος: YK | Χειμερινό Εξάμηνο

Σκοπός του ετήσιου αυτού μαθήματος είναι να κατευθύνει τους φοιτητές ούτως, ώστε να αναπτύξουν μία επιστημονικά και ιστορικά θεμελιωμένη οπτική που θα τους επιτρέψει να κα-τανοήσουν και να βιώσουν τις κύριες αρμονικές και δομικές διαδικασίες της τονικής μουσικής μέσα από την μελέτη αντιπροσωπευτικών έργων του μπαρόκ, της κλασσικής και της ρομαντι-κής μουσικής περιόδου. Μεταξύ των πλέον ουσιαστικών θεωρητικών και αναλυτικών ζητη-μάτων που τίγονται στο συγκεκριμένο μάθημα είναι οι έννοιες της μουσικής φράσεως, της πτώσεως και των αρμονικών λειτουργιών, της τονικοποίησης και της μετατροπίας, του αρμονι-κού και του δομικού ρυθμού, της αναγωγικής αναλυτικής μεθόδου, των διαδικασιών της επα-νάληψης, της παραλλαγής, της ανάπτυξης και της αντίθεσης, προσέτι δε οι δομικοί τύποι της προτάσεως, της περιόδου και διάφορες υβριδικές φραστικές δομές, καθώς και η τριμερής αλλά και η διμερής οργάνωση ενός ευρύτερου μουσικού αποσπάσματος. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής (αρμονική και δομική ανάλυση) II

Κωδικός: MO71_ | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Σκοπός του ετήσιου αυτού μαθήματος είναι να κατευθύνει τους φοιτητές ούτως, ώστε να αναπτύξουν μία επιστημονικά και ιστορικά θεμελιωμένη οπτική που θα τους επιτρέψει να κατανοήσουν και να βιώσουν τις κύριες αρμονικές και δομικές διαδικασίες της τονικής μουσικής μέσα από την μελέτη αντιπροσωπευτικών έργων του μπαρόκ, της κλασσικής και της ρομαντικής μουσικής περιόδου. Μεταξύ των πλέον ουσιαστικών θεωρητικών και αναλυτικών ζητημάτων που τίγονται στο συγκεκριμένο μάθημα είναι οι έννοιες της μουσικής φράσεως, της πτώσεως και των αρμονικών λειτουργιών, της τονικοποίησης και της μετατροπίας, του αρμονικού και του δομικού ρυθμού, της αναγωγικής αναλυτικής μεθόδου, των διαδικασιών της επανάληψης, της παραλλαγής, της ανάπτυξης και της αντίθεσης, προσέτι δε οι δομικοί τύποι της προτάσεως, της περιόδου και διάφορες υβριδικές φραστικές δομές, καθώς και η τριμερής αλλά και η διμερής οργάνωση ενός ευρύτερου μουσικού αποσπάσματος. [Περισσότερα.](#)

Ιστορία της Νεοελληνικής Έντεχνης Μουσικής

Κωδικός: ΜΣ39 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα προσφέρει μια επισκόπηση της ιστορίας της ελληνικής έντεχνης μουσικής στους νεότερους χρόνους, ξεκινώντας από τον δέκατο ένατο αιώνα μέχρι τις αρχές του 21ου αιώνα. Στόχος του είναι η γνωριμία με τις μουσικές εξελίξεις στην Ελλάδα, οι οποίες τοποθετούνται στο ευρύτερο ιστορικό και πολιτισμικό πλαίσιο τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Για τον σκοπό αυτό, εξετάζεται και η σχέση της έντεχνης μουσικής με την εκκλησιαστική και την παραδοσιακή μουσική. Στο τέλος του μαθήματος, οι φοιτητές θα έχουν γνωρίσει τις βασικές μουσικές τάσεις στην Ελλάδα κατά την περίοδο υπό εξέταση, όπως και τους κύριους πρωταγωνιστές και τους μουσικούς θεσμούς που σχετίζονται με την διαμόρφωση της μουσικής ζωής στην Ελλάδα. Επιπλέον, θα έχουν γνωρίσει κάποιες αντιπροσωπευτικές μουσικές συνθέσεις. Ταυτόχρονα, μεθοδολογικά το μάθημα καλλιεργεί την βαθύτερη κατανόηση των τρόπων με τους οποίους η μουσική συνδέεται με ιστορικές, πολιτικές και ευρύτερες πολιτισμικές εξελίξεις, με έμφαση στην περίπτωση της Ελλάδας. [Περισσότερα.](#)

Κοινωνιολογία της Μουσικής

Κωδικός: M234 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές στην κοινωνιολογική μελέτη της μουσικής, μέσα από την κριτική παρουσίαση και συζήτηση του έργου κύριων εκπροσώπων της όπως οι Auguste Comte, Herbert Spencer, Georg Simmel, Jules Combarieu, Paul Bekker, Max Weber, Alfred Schutz, John Mueller, Alphons Silbermann, Kurt Blaukopf, Tia DeNora και, φυσικά, Theodor W. Adorno. Εξετάζονται ζητήματα όπως, μεταξύ άλλων, η κοινωνική διαμόρφωση των υλικών, των στυλ, των μορφών και των ειδών της μουσικής, ο κοινωνικός ρόλος του μουσικού και η κοινωνική λειτουργία της μουσικής, χαρακτήρας και εξέλιξη των μουσικών θεσμών και των μουσικών ακροατηρίων. [Περισσότερα.](#)

Μορφολογία της ευρωπαϊκής μουσικής I

Κωδικός: MO70 | Τύπος: YK | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα της «Μορφολογίας της ευρωπαϊκής μουσικής» είναι ετήσιο και η ύλη του κατα-
νέμεται σε δύο εξάμηνα. Στο πρώτο εξ αυτών εξετάζονται ποικίλες περιπτώσεις κανόνος, φού-
γκας και χορικού πρελουδίου, μορφές παραλλαγών, μορφές μενουέττου / scherzo, οι κυριότερες
παρατακτικές μορφές (τριμερής μορφή, σπειροειδής μορφή, ρόντο και ροντώ) καθώς και η δι-
μερής μορφή σουΐτας του μπαρόκ, ενώ στο δεύτερο εξάμηνο διερευνώνται οι μορφές σονάτας
της κλασσικής και της ρομαντικής περιόδου, οι μεικτές μορφές ρόντο-σονάτας, ροντώ-σονάτας
και σονάτας-ρόντο, καθώς επίσης οι μορφές της άριας da capo, του ritornello αλλά και της με-
τέπειτα σονάτας κοντσέρτου. Το επιλεγμένο μουσικό ρεπερτόριο εκτείνεται χρονικά από τις αρ-
χές του 17ου αιώνα μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα και επικεντρώνεται σε ορισμένες από τις
πιο αντιπροσωπευτικές (πρωτίστως ενόργανες αλλά και κάποιες φωνητικές) συνθέσεις του μπα-
ρόκ, του κλασικισμού και του ρομαντισμού. Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση στέρεων
γνώσεων περί των βασικότερων μουσικών μορφών που αξιοποιήθηκαν από τους συνθέτες σε
μια σειρά από καίρια μουσικά είδη κατά τις παραπάνω περιόδους, υπό ένα πρίσμα εξίσου συ-
στηματικό όσο και ιστορικό. [Περισσότερα.](#)

Μορφολογία της ευρωπαϊκής μουσικής II

Κωδικός: MO70_ | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα της «Μορφολογίας της ευρωπαϊκής μουσικής» είναι ετήσιο και η ύλη του κατα-
νέμεται σε δύο εξάμηνα. Στο πρώτο εξ αυτών εξετάζονται ποικίλες περιπτώσεις κανόνος, φού-
γκας και χορικού πρελουδίου, μορφές παραλλαγών, μορφές μενουέττου / scherzo, οι κυριότερες
παρατακτικές μορφές (τριμερής μορφή, σπειροειδής μορφή, ρόντο και ροντώ) καθώς και η δι-
μερής μορφή σουΐτας του μπαρόκ, ενώ στο δεύτερο εξάμηνο διερευνώνται οι μορφές σονάτας
της κλασσικής και της ρομαντικής περιόδου, οι μεικτές μορφές ρόντο-σονάτας, ροντώ-σονάτας
και σονάτας-ρόντο, καθώς επίσης οι μορφές της άριας da capo, του ritornello αλλά και της με-
τέπειτα σονάτας κοντσέρτου. Το επιλεγμένο μουσικό ρεπερτόριο εκτείνεται χρονικά από τις αρ-
χές του 17ου αιώνα μέχρι τα μέσα του 20ού αιώνα και επικεντρώνεται σε ορισμένες από τις
πιο αντιπροσωπευτικές (πρωτίστως ενόργανες αλλά και κάποιες φωνητικές) συνθέσεις του μπα-
ρόκ, του κλασικισμού και του ρομαντισμού. Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση στέρεων
γνώσεων περί των βασικότερων μουσικών μορφών που αξιοποιήθηκαν από τους συνθέτες σε
μια σειρά από καίρια μουσικά είδη κατά τις παραπάνω περιόδους, υπό ένα πρίσμα εξίσου συ-
στηματικό όσο και ιστορικό. [Περισσότερα.](#)

Συνοπτική Ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής I

Κωδικός: MM94 | Τύπος: YK | Χειμερινό Εξάμηνο

Πρόκειται για ένα βασικό μάθημα που απευθύνεται στους πρωτοετείς φοιτητές, στα δύο
πρώτα εξάμηνα των σπουδών τους και επιχειρεί να τους δώσει μια συνοπτική εικόνα του συ-
νόλου της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής ιστορίας από τον Μεσαίωνα έως και το Μπαρόκ. Ο
στόχος είναι να τεθεί η ιστορική βάση, ώστε οι φοιτητές αφενός μεν να αποκτήσουν τις βασικές
γνώσεις ιστορίας που είναι απαραίτητες για οποιαδήποτε κατεύθυνση και αν ακολουθήσουν,

αφετέρου δε όσοι ακολουθήσουν την 1η κατεύθυνση (Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας) να μπορούν να εξειδικεύσουν τις γνώσεις τους αργότερα στα επιμέρους μαθήματα υπό τη μορφή «Ειδικών θεμάτων Ιστορίας της Μουσικής» και να επεξεργαστούν ζητήματα που απαιτούν καλή γνώση της Ιστορίας της μουσικής. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες μέσα στις οποίες συντελείται η διαδρομή της μουσικής ιστορίας, στην εξέλιξη των μουσικών ειδών και μορφών, των τεχνικών σύνθεσης και των σημαντικών προσωπικοτήτων που άφησαν ανεξίτηλη τη σφραγίδα τους. Για κάθε εποχή ακούγονται και αναλύονται στο μάθημα αντιπροσωπευτικά μουσικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

Συνοπτική Ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής II

Κωδικός: MM95 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Πρόκειται για ένα βασικό μάθημα που απευθύνεται στους πρωτοετείς φοιτητές, στα δύο πρώτα εξάμηνα των σπουδών τους και επιχειρεί να τους δώσει μια πολύ συνοπτική εικόνα του συνόλου της δυτικοευρωπαϊκής μουσικής ιστορίας από τον Μεσαίωνα έως τον Εικοστό Αιώνα. Ο στόχος είναι να τεθεί η ιστορική βάση, ώστε οι φοιτητές αφενός να αποκτήσουν τις βασικές γνώσεις ιστορίας που είναι απαραίτητες οποιαδήποτε κατεύθυνση και αν ακολουθήσουν, και αφετέρου, όσοι ακολουθήσουν την 1η κατεύθυνση (Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας) να μπορούν να εξειδικεύσουν αργότερα στα επιμέρους μαθήματα υπό τη μορφή «Ειδικών θεμάτων Ιστορίας της Μουσικής» και να επεξεργαστούν ζητήματα που απαιτούν καλή γνώση της Ιστορίας της μουσικής. Παρόλη την πυκνότητα της ύλης, το μάθημα χρησιμεύει ως καλό σημείο αναφοράς των φοιτητών και στα μεγαλύτερα έτη. Η έμφαση δίνεται στις κοινωνικές και πολιτιστικές συνθήκες μέσα στις οποίες συντελείται η διαδρομή της μουσικής ιστορίας, στην εξέλιξη των μουσικών ειδών και μορφών, των τεχνικών σύνθεσης και των σημαντικών προσωπικοτήτων που άφησαν ανεξίτηλη τη σφραγίδα τους. Έμφαση επίσης δίνεται στην εξέλιξη του μουσικού ύφους, αλλά και στη θέση του συνθέτη μέσα στον εκάστοτε κοινωνικό περίγυρο. Για κάθε εποχή ακούγονται και αναλύονται στο μάθημα αντιπροσωπευτικά μουσικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

3.1.1.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης

Γρηγοριανό Μέλος

Κωδικός: ΜΣ84 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Ιστορική αναδρομή στη μουσική παράδοση από τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες μέχρι σήμερα. Οι πρώτες μορφές του χριστιανικού μέλους, ψαλμοί και ύμνοι. Τα τοπικά ρεπερτόρια: παλαιορωμαϊκό μέλος, αμβροσιανό μέλος, γαλλικανικό μέλος, μέλος του μπενεβέντο, μοζαράβικό μέλος κλπ. Η δημιουργία του Γρηγοριανού μέλους και η σχέση του με τις τοπικές μουσικές παραδόσεις. Η μουσική θεωρία του cantus planus. Οι κύκλοι των εορτών, τα λειτουργικά βιβλία και τα μέλη που περιλαμβάνουν. Οι θεωρητικοί του μεσαίωνα και οι σχετικές με την εκτέλεση του Γρηγοριανού μέλους πληροφορίες που αντλούμε από τα θεωρητικά κείμενα της εποχής. Η γένεση και η εξέλιξη της νευματικής σημειογραφίας, οικογένειες νευμάτων, εξέταση των κυριοτέρων μουσικών χειρογράφων. Μεταγραφές από μεσαιωνικά χειρόγραφα. Μουσικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

Διεύθυνση Χορωδίας I

Κωδικός: MM107 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Αναφορά για την Χορωδία στην Έντεχνη Ευρωπαϊκή Μουσική μέχρι το τέλος του 18ου αιώνα: Ιστορία των διαφόρων τύπων Χορωδιών & Ορχηστρών και της εξέλιξής τους εντός των πλαισίων της έντεχνης ευρωπαϊκής Μουσικής. Ιστορία του ρεπερτορίου τους. Ιστορία του ρόλου του Διευθυντού Χορωδίας/Ορχήστρας. Ιστορία και συστηματικές αναφορές στην κινησιολογία της/του διευθύνοντος. Συστηματική άσκηση στην κινησιολογία. [Περισσότερα.](#)

Διεύθυνση Χορωδίας II

Κωδικός: MM108 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Αναφορά για την Χορωδία στην Έντεχνη Ευρωπαϊκή Μουσική από το έτος 1800 και μέχρι τον καιρό μας: Ιστορία των διαφόρων τύπων Χορωδιών & Ορχηστρών και της εξέλιξής τους εντός των πλαισίων της έντεχνης ευρωπαϊκής Μουσικής. Ιστορία του ρεπερτορίου τους. Ιστορία του ρόλου του Διευθυντού Χορωδίας/Ορχήστρας. Ιστορία και συστηματικές αναφορές στην κινησιολογία της/του διευθύνοντος. Συστηματική άσκηση στην κινησιολογία. [Περισσότερα.](#)

Ειδικά θέματα ιστορίας της μουσικής: Όπερες και μιούζικαλ στον 20ό και τον 21ο αιώνα

Κωδικός: M266 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Στην ύλη του μαθήματος περιλαμβάνονται καταρχήν σημαντικές όπερες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: · Η επίδραση των αφροαμερικανικών ιδιωμάτων (ράγκταϊμ, μπλουζ, τζαζ κ.α.) στο μιούζικαλ και στις όπερες του μεσοπολέμου, η όπερα του Scott Joplin Treemonisha και η όπερα Jonny spielt auf του Ernst Krenek. Περαιτέρω, τα χαρακτηριστικά της οπερικής ανανέωσης και της «επίκαιρης όπερας» (Zeitoper) κατά την περίοδο της Δημοκρατίας της Βαϊμάρης με επίκεντρο τις όπερες των B.Brecht – K. Weill. Συζητούνται τα ιστορικά και θεωρητικά χαρακτηριστικά της όπερας στον 20ό αιώνα, η οπερική παραγωγή που εντάχθηκε στο διεθνές ρεπερτόριο (όπερες των Debussy, Janacek κ.α.), το «εξπρεσιονιστικό δράμα» με επίκεντρο τις όπερες Wozzeck και Lulu του Alban Berg, τάσεις και ρεύματα του οπερικού νεοκλασικισμού (Stravinsky, Prokofiev, Menotti κ.α.). Σημαντική θέση έχουν εδώ κορυφαίες όπερες βασισμένες στο αρχαιοελληνικό δράμα: Elektra του Richard Strauss, Oedipus Rex του Igor Stravinsky, οι αρχαιόθεμες όπερες του Carl Orff κ.α. · Συζητούνται τα ιστορικά και θεωρητικά στοιχεία του αμερικάνικου και του αγγλικού μιούζικαλ, με συγκεκριμένες επιλογές και αναλυτικά το κορυφαίο μιούζικαλ West Side Story. Παρουσιάζονται επίσης συνοπτικά, ροκ και ποπ όπερες και μιούζικαλ, μεταγενέστερες μορφές, πειραματικές και σύγχρονες μουσικοθεατρικές τάσεις, νεότερες πολυμεσικές όπερες κ.α. [Περισσότερα.](#)

Ειδικά θέματα ιστορίας της μουσικής: Όπερες και οπερέτες του ρεπερτορίου

Κωδικός: M263 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα αυτό περιλαμβάνει ιστορικές αναφορές – τοποθετήσεις και σχολιασμό των χαρακτηριστικών της όπερας και της οπερέτας, εστιάζοντας σε συγκεκριμένα έργα του ρεπερτορίου. Συζητούνται συνοπτικά: η φύση του μουσικού θεάτρου, τα ιστορικά και τα ιδιοματικά χαρακτηριστικά των κύριων φάσεων της όπερας από το ξεκίνημά της μέχρι τον 20ό αιώνα. Μου-

σικό Θέατρο - Δραματικό Θέατρο- Όπερα: διακρίσεις και ορισμοί. Λειτουργία και ρόλος των λυρικών πρωταγωνιστών. Ο μύθος του Ορφέα από τον Monteverdi στον Gluck, G.F. Händel και Μπαρόκ όπερα, οι όπερες του W.A. Mozart, Opera seria – Opera buffa. Η γαλλική όπερα κατά τον 19ο αιώνα (Grand opéra - Opéra comique - Opéra lyrique). Η ρομαντική όπερα στη Γερμανία και η gothic όπερα "Der Vampyr" του Χάϊνριχ Μάρσνερ. Αναφορές στα μουσικά δράματα του Richard Wagner. Ιταλική όπερα: Bel canto και ρομαντισμός, Rossini - Donizetti – Bellini και η αναβίωση του Bel canto από την Μαρία Κάλλας. Verdi και ιταλικός εθνικισμός. Οπερικός βερτισμός: Από την "Κάρμεν" του Μπιζέ στην "Τουραντότ" του Πουτσίνι. Η πρώτη και η ύστερη φάση της ευρωπαϊκής οπερέτας: συνθέτες και έργα. Το μάθημα περιλαμβάνει επίσης αναφορές στην ιστορία της ελληνικής όπερας και οπερέτας. [Περισσότερα.](#)

Ειδικά Θέματα Ιστορίας της Μουσικής: Η Ρομαντική Εποχή (1814-1914)

Κωδικός: M337 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Την περίοδο μετά το πέρας των ναπολεόντειων πολέμων και πριν την έναρξη του πρώτου παγκοσμίου πολέμου η μουσική γνώρισε πρωτόγνωρη ανάπτυξη. Διείσδυσε σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας, παλαιότερα είδη εξελίχθηκαν, νέα είδη δημιουργήθηκαν. Σε πρώτη φάση, στο μάθημα θα εξετάσουμε κοινωνικές, τεχνολογικές, οικονομικές, αισθητικές και υφολογικές πτυχές του μουσικού ρομαντισμού και στη συνέχεια θα παρακολουθήσουμε την εξέλιξη των ειδών ενόργανης και φωνητικής μουσικής: συμφωνία, εισαγωγή και συμφωνικό ποίημα, κοντσέρτο, μουσική δωματίου, μουσική για πιάνο, όπερα, χορωδιακή μουσική με ή χωρίς ορχήστρα, έντεχνο τραγούδι. Θα μιλήσουμε τόσο για σημαντικούς όσο και για λιγότερο γνωστούς συνθέτες, ακούγοντας, μαζί με την παρτιτούρα, πλήθος αξιόλογων έργων. [Περισσότερα.](#)

Ειδικά θέματα ιστορίας της μουσικής: Πρώιμο μπαρόκ (1600-1650): έργα φωνητικής (κοσμικής και θρησκευτικής) και οργανικής μουσικής από ευρωπαϊκές χώρες

Κωδικός: M199 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Η εποχή του πρώιμου μπαρόκ αποτελεί ένα πολύ ενδιαφέρον τμήμα της Ιστορίας της Δυτικής Μουσικής διότι σε αυτήν δεν εξελίσσονται ή μεταλλάσσονται μόνον είδη φωνητικής μουσικής προερχόμενα από την ώριμη Αναγέννηση, όπως το μαδριγάλι ή η σκηνική μουσική, αλλά εμφανίζονται νέα, κυρίως από την οργανική μουσική, όπως η sonata και το concerto, τα οποία εδραιώνονται και υφίστανται επί μακρόν, πολύ πέραν των χρονικών ορίων της Εποχής. Μέσα από την εξέταση παραδειγμάτων τόσο από τη φωνητική όσο και από την οργανική ρεπερτόριο, κυρίως της βορείου Ιταλίας και της Αυλής των Αψβούργων, θα δοθεί η ευκαιρία ώστε να κατανοηθούν σε βάθος οι αλλαγές που συνέβησαν σχετικά με την αντίληψη της σχέσης μεταξύ μουσικής και λόγου—με απόρροια τον ρητορικό σχεδιασμό και σύλληψη στη δημιουργία—καθώς και οι προσπάθειες για δομική οργάνωση των έργων της οργανικής μουσικής που αναπτύσσεται πλέον διαρκώς. [Περισσότερα.](#)

Ειδικά θέματα ιστορικής μουσικολογίας: ρωσική μουσική

Κωδικός: M270 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα εστιάζει στη μουσική δημιουργία και, ευρύτερα, στη μουσική ζωή της Ρωσίας, οι οποίες εντάσσονται ιστοριογραφικά στην παράδοση της έντεχνης δυτικής μουσικής. Ταυτόχρο-

να, εξετάζει την πρόσληψη της ρωσικής έντεχνης μουσικής και της ιστορίας της στη Δύση. Η θεώρηση αυτών των ζητημάτων οριοθετείται χρονικά αφενός από την εισαγωγή της έντεχνης δυτικής μουσικής στη Ρωσία στις αρχές του δεκάτου ογδόου αιώνα και αφετέρου από το φαινόμενο του ρωσικού μεταναστευτικού κύματος που ακολούθησε τη Ρωσική Επανάσταση του 1917. Συνεπώς, η μουσική δημιουργία στην Σοβιετική Ένωση δεν αποτελεί αντικείμενο μελέτης του μαθήματος. Στόχος του μαθήματος είναι καταρχάς η γνωριμία με την εν λόγω μουσική δημιουργία και δραστηριότητα και η κατανόηση της σχέσης αυτών με το ευρύτερο ιστορικό, πολιτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Ταυτόχρονα, το μάθημα αποσκοπεί στην ανάπτυξη προβληματισμών σχετικά με τη θέση της ρωσικής έντεχνης μουσικής στη διεθνή μουσική ιστοριογραφία, αλλά και στο ρόλο που αυτή έχει διαδραματίσει στην εξέλιξη της μουσικολογικής έρευνας γενικότερα. [Περισσότερα.](#)

Εξάσκηση ακουστικών ικανοτήτων

Κωδικός: MM103 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Στόχος του πρακτικού αυτού μαθήματος είναι η καλλιέργεια των ακουστικών ικανοτήτων των φοιτητών, ούτως ώστε αυτοί να είναι σε θέση αφ' ενός μεν να αναγνωρίζουν μεμονωμένα διαστήματα και συγχορδίες, αλλά πρωτίστως ευρύτερες αρμονικές ακολουθίες και πτωτικούς σχηματισμούς, και αφ' ετέρου να καταγράφουν με ευχέρεια και κατά τρόπον ορθό στο πεντάγραμμο μία είτε δύο συνηχούσες μελωδικές γραμμές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται επίσης στην δυνατότητα αντίληψης των μελωδικών και αρμονικών μορφωμάτων σε συνάρτηση με τον λειτουργικό τους ρόλο στα εκάστοτε τονικά συμφραζόμενα. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και Αισθητική της μουσικής του 20ού αιώνα

Κωδικός: M269 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ, Κ3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Ερευνώντας χαρακτηριστικά παραδείγματα συνθετών της μουσικής του 20ου αιώνα το μάθημα αναζητά απαντήσεις στα εξής θεμελιώδη ερωτήματα: Ποιες είναι οι συνιστώσες διαμόρφωσης των εκάστοτε συνθετικών ιδεών στη νέα μουσική και με ποια μουσικοθεωρητικά αλλά και μουσικοφιλοσοφικά εννοιολογικά εργαλεία μπορούν αυτά να περιγραφούν και να καταγραφούν επαρκώς; [Περισσότερα.](#)

Ιστορία της ενορχήστρωσης (Ενορχήστρωση Ι)

Κωδικός: MO47 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ, Κ3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος είναι η συστηματική προσέγγιση της εξέλιξης της ενορχηστρωτικής γραφής, με αναφορά σε κριτήρια όπως η κατανομή των στοιχείων της μουσικής υφής ανά τις ορχηστρικές ομάδες, η σχέση των ομάδων μεταξύ τους, η ανάπτυξη της ενορχήστρωσης παράλληλα με τις οργανολογικές εξελίξεις, η σολιστική χρήση των οργάνων. Σε ένα δεύτερο επίπεδο εξετάζεται η ανάπτυξη ορχηστρικών πρακτικών και τεχνικών όπως το *divisi* και οι *non divisi* συγχορδίες, οι φυσικοί και τεχνητοί αρμονικοί, τα *pizzicati* κ.ο.κ. στα έγχορδα, η χρήση της αναπνοής και της γλώσσας στα πνευστά, προβλήματα ηχοχρωματικού συγκερασμού κυρίως στα πνευστά, η εξισορρόπηση δυναμικής μεταξύ των ορχηστρικών ομάδων, η εξέλιξη της χρήσης των κρουστών, των νυκτών και οργάνων όπως το πιάνο, το εκκλησιαστικό όργανο κ.α. Η διδασκαλία θα βασιστεί στην ανάλυση συμφωνικών παρτιτουρών των Mozart, Haydn,

Beethoven, Schubert, Mendelssohn, Schumann, Wagner, Liszt, Bruckner, Τσαϊκόφσκι, Mahler, R. Strauss, Στραβίνσκι κ.α. [Περισσότερα.](#)

Ιστορία των ευρωπαϊκών μουσικών οργάνων

Κωδικός: MO52 | Τύπος: ΚΙΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Τα μουσικά όργανα εξετάζονται όχι όπως σε μια κλασική οργανογνωσία, αλλά κυρίως μέσα στο ιστορικό τους πλαίσιο και στην ιστορική τους εξέλιξη και ακολούθως μέσα στη χρήση που επέχουν σήμερα στη μουσική πραγματικότητα. Στο επίκεντρο βρίσκονται τα μουσικά όργανα της λεγόμενης δυτικοευρωπαϊκής έντεχνης μουσικής, δηλαδή τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας και όργανα που χρησιμοποιούνται είτε ως σόλο όργανα ή στο πλαίσιο της μουσικής δωματίου, καθώς επίσης παλαιότερες μορφές οργάνων, που σήμερα χρησιμοποιούνται ξανά στην ιστορικά ενημερωμένη εκτέλεση παλαιάς μουσικής, με την παρακολούθηση της ιστορικής εξέλιξης της κατασκευής και της χρήσης τους, καθώς και κάποιων παράλληλων εξελίξεων ‘λαϊκών’ οργάνων. Η διδασκαλία υποστηρίζεται με ηχογραφημένα μουσικά παραδείγματα, προβολή διαφανειών με εικόνες μουσικών οργάνων και κατασκευαστικών στοιχείων τους, καθώς και με την επίδειξη πραγματικών οργάνων και της χρήσης των. Η δομή και αλληλουχία του μαθήματος έχει ως εξής: μετά από μια σύντομη πραγμάτευση των περί ακουστικής και παραγωγής του ήχου, ασχολούμαστε με την ιστορία, ηλικία και διάδοση των μουσικών οργάνων και την ταξινόμησή τους σε χορδόφωνα, αερόφωνα, μεμβρανόφωνα και ιδιόφωνα. Ακολουθούν συνοπτικά ιστορικά στοιχεία για την οργανική μουσική της Δυτικής Ευρώπης για να περάσουμε στην εξέταση των επιμέρους γενών, οικογενειών και ειδών, ξεκινώντας από τα μεμβρανόφωνα και ιδιόφωνα όργανα και συνεχίζοντας με τα γένη του λαούτου, της άρπας, των ψαλτηρίων, τα τοξωτά χορδόφωνα, τα αερόφωνα με πλευρικές οπές και κόγχη ή μονό/διπλό γλωσσίδι και τα αερόφωνα με επιστόμιο (σάλπιγγες). Στο τέλος εξετάζουμε τα πληκτροφόρα όργανα, τα οποία εντάσσονται εν μέρει στα έγχορδα (π.χ. το πιάνο) και εν μέρει στα αερόφωνα (διάφορες μορφές του πολυάυλου ‘εκκλησιαστικού’ οργάνου). Στόχος του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων στην ιστορία των ευρωπαϊκών μουσικών οργάνων ως ένα βασικό πεδίο μουσικής μόρφωσης. [Περισσότερα.](#)

Μουσική ανάλυση I: Περιπτώσεις κυκλικότητας και προγραμματικότητας

Κωδικός: MM57 | Τύπος: ΚΙΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το παρόν μάθημα επεκτείνει τις γνώσεις που έχουν αποκτηθεί από τα μαθήματα «Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής» και «Μορφολογία της ευρωπαϊκής μουσικής» προς δύο παράλληλες κατευθύνσεις στο ρεπερτόριο του μπαρόκ, της κλασικής και της ρομαντικής περιόδου. Η πρώτη κατεύθυνση αφορά ποικίλες περιπτώσεις έργων γραμμένων σε κυκλική μορφή και ειδικότερα συνθέσεων οι οποίες είτε αποτελούνται από δύο και περισσότερα μέρη που συνδέονται θεματικά μεταξύ τους είτε συνίστανται σε ένα σύνθετο μέρος που αφομοιώνει κατά το μάλλον ή ήττον την μορφή αλλά και τον χαρακτήρα μίας αλληλουχίας διαφορετικών μερών. Η άλλη κατεύθυνση έγκειται σε περιπτώσεις έργων προγραμματικής μουσικής, όπου εξετάζεται πώς και σε ποίο βαθμό το εξωμουσικό περιεχόμενο ασκεί την επίδρασή του επί της αμιγώς μουσικής μορφής (ή, αντιστρόφως, πώς η τελευταία δύναται να αντιμετωπισθεί από τους συνθέτες

προκειμένου να υπηρετήσει παράλληλα και τα εκάστοτε προγραμματικά συμφραζόμενα). [Περισσότερα.](#)

Μουσική ανάλυση II – προσεγγίσεις στο μουσικό έργο

Κωδικός: MO53 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα ξεκινά από την παραδοχή ότι η μουσική ανάλυση δεν είναι ένα απλό μάθημα, αλλά κλάδος ολόκληρος, ασφαλώς από τους σημαντικότερους της ιστορικής και συστηματικής μουσικολογίας. Επιδιώκεται να αποκτήσει ο φοιτητής όχι μόνο γνώσεις πάνω στα διάφορα συστήματα και τεχνικές που κατά καιρούς προτάθηκαν ή ακολουθήθηκαν, αλλά, κυρίως, τη δυνατότητα και την ευχέρεια να προσεγγίζει μόνος του, αναλυτικά, ένα μουσικό έργο. Για τους παραπάνω λόγους, η πορεία του μαθήματος αναλύεται σε δύο κυρίως μέρη: Ένα ιστορικό, όπου παρατίθενται εν περιλήψει, εξηγούνται και σχολιάζονται οι κυριότερες αναλυτικές μέθοδοι από τις αρχές (περί το 1600) μέχρι τις τελευταίες δεκαετίες του 20ου αιώνα. Στο τμήμα όμως αυτό θεωρήθηκε απαραίτητο να ενημερωθεί ο φοιτητής και για το μουσικό αισθητήριο που επικρατούσε στις κοινωνίες των διαφόρων εποχών, που ήταν καθοριστικό για την πρόσληψη της μουσικής σε κάθε εποχή. Ένα δεύτερο, στο οποίο ο φοιτητής θα βρει πρακτικές συμβουλές για την εφαρμοσμένη ανάλυση και τρόπους να λύσει το δύσκολο πρόβλημα της προσέγγισης του μουσικού έργου. Η εφαρμογή των μεθόδων και των τεχνικών της ανάλυσης, αλλά και των πρακτικών τρόπων και τεχνικών, γίνεται πάνω σε κατάλληλα μουσικά παραδείγματα μέσα στην τάξη, κατά τη διάρκεια του μαθήματος. [Περισσότερα.](#)

Μουσική ανάλυση III – συνθετικές πρακτικές στη μουσική του 20ού αιώνα

Κωδικός: M260 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Στόχος αυτού του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τις ποικίλες τεχνικές σύνθεσης στη μουσική του 20ου αιώνα και με τις διαφορετικές αναλυτικές μεθόδους που τις προσεγγίζουν. Με βάση επιλεγμένα αντιπροσωπευτικά έργα της μουσικής της ιστορικής αυτής περιόδου θα εξεταστούν θεμελιώδη θέματα, τεχνικές και προβλήματα ανάλυσης της νέας μουσικής που δεν προκύπτουν μόνο από την παρτιτούρα της σύνθεσης αλλά και από το ηχητικό αποτέλεσμα και την ερμηνεία του μουσικού έργου. [Περισσότερα.](#)

Παλαιογραφία της μουσικής

Κωδικός: MO25 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Η εξέλιξη της μουσικής σημειογραφίας από το Μεσαίωνα έως και την Αναγέννηση. Βυζαντινές και δυτικές σημειογραφίες έως τον 14ο αιώνα. Η ‘αρχέγονη’ σημειογραφία των πρώτων πολυφωνικών συνθέσεων. Η μαύρη τετράγωνη σημειογραφία: Ars Antiqua και Ars Nova. Η λευκή μετρική σημειογραφία της Αναγέννησης. Τα σημειογραφικά συστήματα καταγραφής της οργανικής μουσικής της Αναγέννησης. Η μουσική και η τυπογραφία. Μεταγραφές από μεσαιωνικά και αναγεννησιακά χειρόγραφα. Μουσικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

Ψηφιακές μέθοδοι στην Ιστορική Μουσικολογία

Κωδικός: M320 | Τύπος: Κ1ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα επιχειρεί να φέρει τους φοιτητές και τις φοιτήτριες σε επαφή με τις ραγδαίες εξελίξεις στις ψηφιακές μεθόδους έρευνας, τόσο στον ευρύτερο χώρο των ανθρωπιστικών επιστημών, όσο και συγκεκριμένα στο πεδίο της Μουσικολογίας. Η χρήση της ψηφιακής τεχνολογίας θεωρείται πλέον αποδεκτή -αλλά και αναμενόμενη- ως θεμελιώδες μεθοδολογικό εργαλείο από τους περισσότερους επιστημονικούς φορείς στις ανθρωπιστικές σπουδές. Συνεδρίες αφιερωμένες στα ψηφιακά μέσα εμφανίζονται σταθερά σε προγράμματα επιστημονικών συνεδρίων, ενώ η ειδίκευση στις ψηφιακές τεχνολογίες θεωρείται συχνά προαπαιτούμενο σε προκηρύξεις νέων θέσεων εργασίας. Στο πεδίο της Μουσικολογίας και ιδιαίτερα στον κλάδο της Ιστορικής Μουσικολογίας, η αξιοποίηση των ψηφιακών μεθόδων παρέχει ιδιαίτερες δυνατότητες και προοπτικές, ικανές να συνδράμουν στην μελέτη της ελληνικής μουσικής. Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται ζητήματα σχετικά με την ψηφιακή διαχείριση ιστορικών πηγών, τις Σχεσιακές Βάσεις Δεδομένων, τα μεταδεδομένα και τη μουσική βιβλιοθηκονομία, τα ψηφιακά αποθετήρια, τον διαδικτυακό προγραμματισμό, τη διαχείριση της ψηφιακής πληροφορίας κ.ά. Όσα διδάσκονται, εφαρμόζονται στην πράξη μέσα από τη χρήση του ψηφιακού αποθετηρίου «Πολύμνια» που λειτουργεί στο Εργαστήριο μελέτης της Ελληνικής Μουσικής. [Περισσότερα.](#)

3.1.1.3 Μαθήματα Επιλογής της Κατεύθυνσης

Εισαγωγή στην ελληνική και λατινική παλαιογραφία

Κωδικός: MO37 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Χειμερινό Εξάμηνο

Η ελληνική βιβλιακή γραφή στην Ανατολή και τη Δύση. Η μεγαλογράμματη γραφή από τον 4ο έως και τον 9ο αιώνα (Βιβλική, Αλεξανδρινή, Οξυκόρυφη και Λειτουργική). Η μετάβαση από τη μεγαλογράμματη στη μικρογράμματη γραφή. Η μικρογράμματη γραφή από τον 9ο έως και το 15ο αι. Αναλυτική μελέτη του χειρόγραφου βιβλίου. Γενική ιστορική επισκόπηση της λατινικής γραφής. Χρονολογήσεις και γεωγραφικές τοποθετήσεις βυζαντινών μουσικών χειρογράφων. Ασκήσεις ανάγνωσης από ελληνικά και λατινικά χειρόγραφα. [Περισσότερα.](#)

Έλληνες συνθέτες της Αναγέννησης

Κωδικός: MM35 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

Επίκεντρο της μελέτης του μαθήματος αποτελεί το σύνολο του έργου του Φραγκίσκου Λεονταρίτη που αποτελεί και τον σημαντικότερο Έλληνα εκπρόσωπο του cinquecento με κάποια, σχετικά, εκτεταμένη δημιουργία. Πλην εκείνου όμως, διάσπαρτα σε μουσικές πηγές της περιόδου εντοπίζονται και λιγοστά έργα άλλων Ελλήνων συνθετών, τα οποία πρόκειται, επίσης, να εξεταστούν. Παράλληλα, λαμβάνει χώρα αναφορά στις επικρατούσες συνθήκες λειτουργίας του δουκικών παρεκκλησίων της Serenissima και του Μονάχου (του τελευταίου υπό την διεύθυνση του 'divine Orlande') καθώς και στο κοινωνικό status του Ελληνικού στοιχείου της Βενετίας. Μεταξύ άλλων, εξέχουσα έμφαση πρόκειται να δοθεί και στις greghesce που αποτελούν απόδειξη των ποικίλων επιρροών, τις οποίες άσκησαν οι Έλληνες στη Βενετία και στην Ιταλία, γενικότερα. Γραμμένα σε μία τεχνητή Ιταλο-Ελληνική διάλεκτο, τα δείγματα αυτά του ποι-

ητικού λόγου, μελοποιήθηκαν από διάσημους δημιουργούς της εποχής όπως οι Gabrieli, Merulo, Rore, κ.ά. Ας σημειωθεί, πως το περιεχόμενο του μαθήματος θα εμπλουτίζεται συνεχώς με τα αποτελέσματα της τρέχουσας έρευνας, τόσο της διεθνούς, όσο και του διδάσκοντος. [Περισσότερα.](#)

Ζητήματα μουσικής σύνθεσης II: Χρωματικό και εναλλακτικό υλικό, Μέτρο – ρυθμός – παλμός, Συγκρότηση παρτιτούρας

Κωδικός: M265 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

• Για την παρακολούθηση του μαθήματος αυτού, προαπαιτούνται βασικές γνώσεις σχετικά με τα όργανα της συμφωνικής ορχήστρας και επίσης βασικές γνώσεις ενορχήστρωσης. Θα γίνει εδώ μία συνοπτική συζήτηση για τα «μεταθέτοντα» όργανα (αγγλ. transposing instruments, γερμ: transponierende Instrumente, δηλ. κυρίως για τα πνευστά), για τις εκτάσεις των οργάνων της ορχήστρας και θα δοθούν σχετικοί πίνακες και υλικό. Το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος ειδικότερα: • Τρόποι (modes) χρωματικού χαρακτήρα, συμμετρικές κλίμακες, ατονικό και εναλλακτικό υλικό, πολυσυγχορδίες και πολυτονικότητα: παραδείγματα και συνδυασμοί. Από τον ιμπρεσιονισμό και τον εξπρεσιονισμό, στις ηχητικές επιφάνειες και την μικρο-πολυφωνία: Έργα των Debussy, Ravel, Messiaen, Bartók, Milhaud, Ginastera, Lutoslawski, Cage, Ligeti, Scelsi, Schnittke, Crumb, Frank Zappa, Mc Phee, Reich, Adams, Andriessen, Pat Metheny κ.α. • Μέτρο – Ρυθμός – Παλμός: Δίσημες και τρίσημες ρυθμικές συγκροτήσεις. Ρυθμός, παλμός (pulse) και beat: επαναληπτική μονοσήμαντη ρυθμική υφή, πολυρυθμία, πολυκατευθυντικότητα (multidirectionality) και πολύμετρα. Παραδείγματα από την ευρωπαϊκή και την αμερικάνικη μουσική. • Συγκρότηση παρτιτούρας: Δημιουργικές προσεγγίσεις, χειρισμοί και σημειογράφηση μουσικών όρων και οργάνων κατά οικογένειες (έγχορδα, πνευστά, κρουστά) στις περιοχές τη μουσικής έκτασης. [Περισσότερα.](#)

Η Κιθάρα στην Ευρώπη, στον 20ό αιώνα

Κωδικός: M228 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση των συνθηκών μέσα στις οποίες η κιθάρα αξιοποιήθηκε ως όργανο της έντεχνης μουσικής στην Ευρώπη, κατά τον 20ό αιώνα. Ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά στον ελληνικό χώρο, εξετάζεται η ραγδαία αύξηση του ενδιαφέροντος γύρω από την κιθάρα κατά το δεύτερο μισό του εικοστού αιώνα, καθώς και οι συνθήκες θεμελίωσης και ανάπτυξης της ελληνικής Σχολής κιθάρας. Την περίοδο αυτή, οι Έλληνες κιθαριστές επιδίωξαν τον μετασχηματισμό της λειτουργίας του οργάνου από συνοδευτικό σε σολιστικό και την αναγνώρισή του ως φορέα της έντεχνης μουσικής. Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται παράμετροι όπως το ρεπερτόριο, η τεχνική, οι ερμηνευτικές πρακτικές, η συνθετική παραγωγή, οι μέθοδοι διδασκαλίας, η κατασκευή του οργάνου κ.λπ. Πρόκειται για μάθημα επιλογής κατεύθυνσης του 1ου τομέα, το οποίο παράλληλα προσφέρεται ως ελεύθερη επιλογή σε όλους τους φοιτητές του Τμήματος. [Περισσότερα.](#)

Η συμφωνική ορχήστρα μετά το 1950

Κωδικός: MO82 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

Συστηματική ακρόαση χαρακτηριστικών αποσπασμάτων έργων - διαμόρφωση κριτηρίων «συνειδητής ακρόασης» - αναφορά στα ενορχηστρωτικά «ιδιώματα» - αναφορά στις διάφορες «σχολές». [Περισσότερα.](#)

Μουσική Δωματίου Ι,ΙΙΙ

Κωδικός: M294,M326 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Χειμερινό Εξάμηνο

Χειμερινό Εξάμηνο: Μελέτη έργων από το Πάγιο Ρεπερτόριο της Μουσικής Δωματίου της Μεγάλης Παράδοσης της Έντεχνης Μουσικής – το μάθημα μπορούν να πάρουν φοιτήτριες και φοιτητές που επιλέγονται με ακρόαση από τον διδάσκοντα, πραγματοποιείται υπό τον όρο να προκύπτουν τα απαιτούμενα σχήματα Μουσικής Δωματίου, ολοκληρώνεται και αποτιμάται με συναυλία στην Aula της Φιλοσοφικής κατά το τέλος του εξαμήνου. [Περισσότερα.](#)

Μουσική Δωματίου ΙΙ,ΙV

Κωδικός: M295,M327 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

Ανάλογο του προηγούμενου για το Εαρινό Εξάμηνο. [Περισσότερα.](#)

Ο Κατάλογος Έργων στην έντεχνη μουσική: ιστορική επισκόπηση, είδη, αξιοποίηση

Κωδικός: M321 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητών και φοιτητριών με τον Κατάλογο Έργων ως βασικού μέσου μουσικολογικής μελέτης και έρευνας. Στα προσδοκώμενα αποτελέσματα ανήκουν τόσο η ευχέρεια στη χρήση του Καταλόγου Έργων, ως δευτερογενούς πηγής πληροφοριών, όσο και η κατάκτηση των βασικών παραμέτρων σύνταξης ενός Καταλόγου Έργων, ως εργαλείου αποτύπωσης πρωτογενούς υλικού. Το μάθημα εκκινείται από την ιστορική αναδρομή στους πρώτους Καταλόγους Έργων συνθετών της έντεχνης δυτικής μουσικής του 19ο αιώνα, και τις σχετικές εκδόσεις του 20ού αιώνα, παράλληλα με την επισκόπηση των Καταλόγων Έργων Ελλήνων συνθετών. Στη συνέχεια εξετάζονται τα είδη των Καταλόγων Έργων, με παράλληλη αναφορά στη δομή, το περιεχόμενο και τις επιμέρους παραμέτρους. Σημαντική επίσης η αναφορά στη διάκριση του Καταλόγου από τη λίστα έργων, η οποία αποτελεί συνοπτική εργογραφική αποτύπωση για εκδοτική κυρίως χρήση, χωρίς απαραίτητα επιστημονικά χαρακτηριστικά. Τέλος, προβλέπεται η αξιοποίηση εκδοθέντων Καταλόγων Έργων στη μελέτη του έργου συνθετών, το οποίο είναι προσβάσιμο σε διαδικτυακά αρχεία και βιβλιοθήκες. [Περισσότερα.](#)

Ορχήστρα δωματίου Ι,ΙΙΙ

Κωδικός: M289,M328 | Τύπος: Κ1ΕΠΙ | Χειμερινό Εξάμηνο

Απευθύνεται σε φοιτητές και φοιτήτριες που ασχολούνται με όργανα συμφωνικής ορχήστρας και βρίσκονται τουλάχιστον σε επίπεδο Ανωτέρας Σχολής ή έχουν πτυχίο ή δίπλωμα. Το μέγεθος του συνόλου καθορίζεται από τη διαθεσιμότητα σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση. Μελετώνται έργα του συμφωνικού ρεπερτορίου με έμφαση στην Ελληνική δημιουργία. Το μάθημα διδάσκεται μία φορά την εβδομάδα και οι υποχρεώσεις των φοιτητών είναι να παρίστανται τα-

κτικά και με συνέπεια στις δοκιμές και στις συναυλίες που θα διοργανώνονται, συχνά σε συνεργασία με τα λοιπά μουσικά σχήματα του Τμήματος. Επίσης μπορεί να τους ζητηθεί να εκπονήσουν μικρή εργασία ιστορικού ή εκδοτικού περιεχομένου. [Περισσότερα.](#)

Ορχήστρα δωματίου II,IV

Κωδικός: M305,M329 | Τύπος: K1EΠI | Εαρινό Εξάμηνο

Απευθύνεται σε φοιτητές και φοιτήτριες που ασχολούνται με όργανα συμφωνικής ορχήστρας και βρίσκονται τουλάχιστον σε επίπεδο Ανωτέρας Σχολής ή έχουν πτυχίο ή δίπλωμα. Το μέγεθος του συνόλου καθορίζεται από τη διαθεσιμότητα σε κάθε ξεχωριστή περίπτωση. Μελετώνται έργα του συμφωνικού ρεπερτορίου με έμφαση στην Ελληνική δημιουργία. Το μάθημα διδάσκεται μία φορά την εβδομάδα και οι υποχρεώσεις των φοιτητών είναι να παρίστανται τακτικά και με συνέπεια στις δοκιμές και στις συναυλίες που θα διοργανώνονται, συχνά σε συνεργασία με τα λοιπά μουσικά σχήματα του Τμήματος. Επίσης μπορεί να τους ζητηθεί να εκπονήσουν μικρή εργασία ιστορικού ή εκδοτικού περιεχομένου. [Περισσότερα.](#)

Παλαιογραφία της Μουσικής: παλαιές βυζαντινές σημειογραφίες

Κωδικός: MM53 | Τύπος: K1EΠI | Χειμερινό Εξάμηνο

Γενική ιστορική επισκόπηση της σημειογραφίας στο Βυζάντιο. Εκφωνητική σημειογραφία, τοπικές σημειογραφίες, παλαιοβυζαντινές σημειογραφίες (Αθωνική και Coislin), μεσοβυζαντινή σημειογραφία. Μεταγραφές από βυζαντινά χειρόγραφα με μεσοβυζαντινή σημειογραφία. Χρονολογήσεις και γεωγραφικές τοποθετήσεις βυζαντινών μουσικών χειρογράφων. Μουσικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

Το εκκλησιαστικό όργανο στην έντεχνη ελληνική μουσική

Κωδικός: M322 | Τύπος: K1EΠI | Εαρινό Εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό προσεγγίζεται το εκκλησιαστικό όργανο στο πλαίσιο της έντεχνης ελληνικής μουσικής, κοσμικής και θρησκευτικής. Στα προσδοκώμενα αποτελέσματα ανήκουν η εξοικείωση με την ιστορία, το ρεπερτόριο και τη σημερινή παρουσία του οργάνου στην Ελλάδα. Στις ενότητες του μαθήματος περιλαμβάνεται η σύντομη αναφορά στην ιστορία του οργάνου, η επισκόπηση των οργάνων στον ελλαδικό χώρο, η αναφορά στους Έλληνες συνθέτες που έγραψαν για εκκλησιαστικό όργανο –σόλο ή σε συνδυασμό με άλλα όργανα και ή/και φωνές– καθώς και η περιοδολόγηση των αντίστοιχων έργων. Επιπλέον παρουσιάζεται συνοπτικά το συναυλιακό ρεπερτόριο του οργάνου, καθώς και τα έργα για όργανο σε χρήση στις θρησκευτικές ακολουθίες. Συμπεριλαμβάνεται επίσης η μελέτη επιλεγμένων έργων για εκκλησιαστικό όργανο (ιστορική προσέγγιση, λειτουργικότητα), καθώς και η δυνατότητα εκτέλεσης των έργων σε επιλεγμένους Καθολικούς Ναούς της Αττικής. [Περισσότερα.](#)

Ψηφιακή παρτιτούρα και ηλεκτρονικές εκδόσεις

Κωδικός: M229 | Τύπος: K1EΠI, K3EΠI, K4EΠI | Εαρινό Εξάμηνο

Η δυνατότητα επεξεργασίας της παρτιτούρας μέσω υπολογιστή έφερε στα χέρια του δημιουργού τέτοιες δυνατότητες, που σταδιακά επιβάλλουν την ψηφιακή παρτιτούρα ως το βέλτιστο μέσο αποτύπωσης της μουσικής. Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση των προκλήσεων,

των δυνατοτήτων και των προοπτικών που διαμορφώνονται από την αξιοποίηση της ψηφιακής παρτιτούρας. Από το γνωστικό αντικείμενο της ιστορικής μουσικολογίας, αναπτύσσονται ζητήματα χρονολόγησης της παρτιτούρας, ταυτοποίησης του δημιουργού, διερεύνησης της γνησιότητας του έργου, δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας κ.λπ. Από τον χώρο της υπολογιστικής μουσικολογίας, εξετάζεται η συμβολή των γλωσσών συμβολικής αναπαράστασης της μουσικής (MusicXML) στον τομέα της διαλειτουργικότητας και η ραγδαία διάδοση της ψηφιακής παρτιτούρας χάρη στο Λογισμικό Ανοιχτού Κώδικα. Σχετικά με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, εξετάζεται η ψηφιακή παρτιτούρα ως μέσο για την καλλιέργεια της δημιουργικότητας κατά την διδασκαλία μουσικών συνόλων. Ακολουθώντας, γίνεται λόγος για τις μεθόδους διάδοσης της μουσικής πληροφορίας μέσω του Διαδικτύου. Γίνεται σύντομη αναφορά στις πιο διαδεδομένες γλώσσες σήμανσης –κυρίως html και xml– και στις δυνατότητες που παρέχουν για την διάχυση πολυμεσικού υλικού. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση, μεταξύ άλλων, να γράφουν μουσική στον υπολογιστή χρησιμοποιώντας εφαρμογές επεξεργασίας της παρτιτούρας και να αξιοποιούν τις τεχνολογίες του Διαδικτύου για την κοινοποίηση των έργων τους. Το μάθημα εντάσσεται στον ευρύτερο χώρο των ψηφιακών ανθρωπιστικών επιστημών (digital humanities). Για την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος απαιτείται η συγγραφή γραπτής εργασίας υπό τη μορφή προόδου, η οποία πραγματοποιείται περίπου στα μισά του εξαμήνου. Θέμα της εργασίας είναι η καταγραφή ενός αυτόγραφου από Έλληνα συνθέτη σε ψηφιακή παρτιτούρα. Μόνο οι φοιτητές που θα ολοκληρώσουν με επιτυχία τη γραπτή εργασία θα έχουν τη δυνατότητα συμμετοχής στις τελικές εξετάσεις. [Περισσότερα.](#)

3.1.1.4 Σεμινάρια Κατεύθυνσης

Σεμινάριο: Ίγκορ Στραβίνσκι

Κωδικός: M271 | Τύπος: Κ1ΣΕΜ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το σεμινάριο εστιάζει σε μια από τις σημαντικότερες μορφές της ιστορίας της μουσικής, ιδιαίτερα δε της έντεχνης μουσικής του εικοστού αιώνα: στον συνθέτη Ίγκορ Στραβίνσκι. Εξετάζονται πτυχές του έργου και του βίου του σε συνάρτηση με το ιστορικό και το ευρύτερο πολιτισμικό πλαίσιο που τα διαμόρφωσε. Στόχος του σεμιναρίου είναι η εμβάθυνση στη μουσική του δημιουργία, καθώς και η καλύτερη κατανόηση (μεταξύ άλλων) της θέσης του στην ιστορία της μουσικής, της σχέσης του με την παράδοση και την νεωτερικότητα, του αντίκτυπου του έργου του, της σχέσης του με την μουσικοκριτική και της πρόσληψης του έργου του. [Περισσότερα.](#)

Σεμινάριο: μουσική και εικόνα. Η μουσική στις εικαστικές τέχνες και στον κινηματογράφο

Κωδικός: M251 | Τύπος: Κ1ΣΕΜ | Χειμερινό Εξάμηνο

Η μουσική συμμετείχε ανέκαθεν σε σχέσεις αλληλεπίδρασης με τις εικαστικές τέχνες, κάτι που αποδεικνύεται από πολυάριθμα έργα τέχνης που ξεπερνούν τα αισθητικά όρια της μουσικής και της εικαστικής έκφρασης, έργα ζωγραφικής εμπνευσμένα από τη μουσική, προγραμματικές μουσικές συνθέσεις με αφορμή την εικόνα ή κινηματογραφικές μουσικές με επιρροή πάνω σε αυτή. Το σεμινάριο επικεντρώνεται σε αναλύσεις χαρακτηριστικών έργων τέχνης που καταδεικνύουν τους τρόπους με τους οποίους ενσωματώνονται αισθητικά οι αναλογικές ή αντιθετικές σχέσεις μεταξύ μουσικού ήχου και εικόνας. [Περισσότερα.](#)

Σεμινάριο: Τεκμηρίωση της μουσικής ζωής στην Ελλάδα

Κωδικός: M338 | Τύπος: ΚΙΣΕΜ | Εαρινό Εξάμηνο

Το σεμινάριο εστιάζει στη διττή διαχείριση των φυσικών και ψηφιακών τεκμηρίων σε σχέση με τη μουσική και τη μουσικολογία. Επισκοπείται η βασική αρχειονομική ορολογία και η ιστορία, φύση, κατηγορίες και χρήση των αρχείων. Επιπλέον διδάσκονται μέσω πρακτικής σε αρχειακό υλικό οι αρχειονομικές εργασίες για την πρόσκτηση, ταξινόμηση, περιγραφή, ευρετηρίαση, προστασία, διατήρηση και προβολή των τεκμηρίων. Σε ό,τι αφορά στα ψηφιακά τεκμήρια, εξετάζονται ζητήματα όπως οι ψηφιακές βιβλιοθήκες και τα αποθετήρια, η μοντελοποίηση των δεδομένων μέσα από οντολογίες, οι μέθοδοι διασφάλισης της διαλειτουργικότητας και της προσβασιμότητας και η ψηφιακή διατήρηση. Οι δεξιότητες που αναπτύσσουν οι φοιτητές, εφαρμόζονται στην πράξη μέσα από τη χρήση του ψηφιακού αποθετηρίου «Πολύμνια» που λειτουργεί στο Εργαστήριο μελέτης της Ελληνικής Μουσικής. Τέλος, εξετάζονται οι βασικές αρχές από τη μεθοδολογία της έρευνας, με ιδιαίτερη μνεία στο γνωστικό αντικείμενο της μουσικολογίας. [Περισσότερα.](#)

3.1.1.5 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Αρχαία Ελληνική Μουσική

Κωδικός: M325 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα καλύπτει τα βασικά συστηματικά της μουσικής των αρχαίων Ελλήνων, δηλαδή: τα αρμονικά (θεωρία και πράξη της τονικής/μελωδικής συνιστώσας του μέλους), τα ρυθμικά (θεωρία και πράξη της χρονικής/ρυθμικής συνιστώσας του μέλους) και την παρασημαντική, τη σημειογραφία, δηλαδή, στην οποία είναι καταγραμμένα τα σωζόμενα, αδόμενα κατ' εξοχήν, μέλη. Προτεινόμενα εγχειρίδια: West, L. Martin (2010) Αρχαία ελληνική μουσική. Μετάφρ. Στάθης Κομνηνός. Αθήνα: Παπαδήμας. [Κωδικός Ευδόξου 86053768 – διαθέσιμο] Landels, John G. (2011) Η μουσική στην αρχαία Ελλάδα και Ρώμη. Μετάφρ. Νάνσυ Κουβαράκου. Αθήνα: Ίων. [Κωδικός Ευδόξου 114837 – μη διαθέσιμο] [Περισσότερα.](#)

3.1.2 Κατεύθυνση Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας

Η Κατεύθυνση της Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας ανταποκρίνεται και υλοποιεί τους ακαδημαϊκούς στόχους ενός διεθνώς καθιερωμένου κλάδου μελέτης της μουσικής και αναδεικνύει τη σχέση μεταξύ μουσικής και πολιτισμού σε ιστορική και συγχρονική προοπτική, τόσο στον ελληνικό χώρο όσο και παγκοσμίως. Στο πεδίο συνάντησης της εθνομουσικολογίας με την κοινωνική/πολιτισμική ανθρωπολογία εντάσσονται θεματικές προσεγγίσεις της σχέσης μουσικής και πολιτισμού που άπτονται όλων των τελεστικών τεχνών (αφήγηση/ιστόρηση, τραγούδι, χορός, δρώμενο/δράμα, κινηματογράφος), των λοιπών μορφών τέχνης και των θεωρητικών προσεγγίσεών τους, στο ευρύτερο πλαίσιο του μουσικού πολιτισμού. Πιο συγκεκριμένα, ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εξοικείωση των φοιτητών με ζητήματα θεωρίας και μεθοδολογίας τα οποία αφορούν τη μελέτη της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής, ποικίλων ειδών της σύγχρονης δημοφιλούς μουσικής, «άλλων» μουσικών πολιτισμών, τη σχέση της μουσικής με άλλες τέχνες, καθώς και με ζητήματα που αφορούν τη

σχέση της μουσικής με ποικίλες πλευρές της καθημερινής ζωής των ανθρώπων, όπως είναι η συγκρότηση κοινοτήτων και ταυτοτήτων (π.χ. εθνικών/εθνοτικών, έμφυλων), η πολιτική, η θρησκεία, η εκπαίδευση, η τεχνολογία, κ.ά. Η αναγκαιότητα της ύπαρξης της Κατεύθυνσης είναι φανερή από το ίδιο το αντικείμενό της και δίνει την ευκαιρία στους αποφοίτους της να αποκτήσουν σημαντική εξειδίκευση σ' αυτά τα επιστημονικά πεδία.

Ως εκ τούτου στα μαθησιακά αποτελέσματα και τα επιδιωκόμενα προσόντα της Κατεύθυνσης Εθνομουσικολογίας και Πολιτισμικής Ανθρωπολογίας περιλαμβάνονται, κυρίως, τα εξής:

- Η γνωριμία με τα αντικείμενα μελέτης των εθνομουσικολόγων, των ανθρωπολόγων της μουσικής και των πολιτισμικών ανθρωπολόγων.
- Η εξοικείωση με ζητήματα θεωρίας των πεδίων της εθνομουσικολογίας και της πολιτισμικής ανθρωπολογίας.
- Η κατανόηση των βασικών αρχών της εθνογραφικής έρευνας.
- Η κατανόηση των βασικών αρχών της αρχαιολογικής έρευνας.
- Η διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στον πολιτισμό και την ατομική συμπεριφορά.
- Η εξοικείωση με έννοιες και προσεγγίσεις που βοηθούν την κατανόηση οικείων και άλλων (μουσικών) πολιτισμών.
- Η κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στο παγκόσμιο και στο ιδιαίτερο στους μουσικούς πολιτισμούς.
- Η κριτική προσέγγιση της σχέσης ανάμεσα σε τοπικές και παγκόσμιες διαδικασίες και ζητήματα.
- Η κατανόηση της ανθρωπολογίας της μουσικής όχι ως ένα γνωστικό αντικείμενο (“η μουσική των άλλων”), αλλά ως μία ευρύτερη αναλυτική και ερμηνευτική σκοπιά.
- Η γνωριμία με τις πρακτικές και εφαρμοσμένες διαστάσεις της εθνομουσικολογίας και της ανθρωπολογίας της μουσικής.
- Η παροχή στους φοιτητές σεμιναρίων που αφορούν την έρευνα και τη συγγραφή επιστημονικών εργασιών.

Σημειώνεται, επίσης, ότι, είναι πλήθος οι διδακτορικές διατριβές που έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της εκπόνησης, οι οποίες αντιμετωπίζουν ανάλογα θέματα και προωθούν την έρευνα. Τα τελευταία έτη, από της λειτουργίας της Κατεύθυνσης, αλλά και της αντίστοιχης ειδίκευσης στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Εκτέλεση/Ερμηνεία της Παραδοσιακής Μουσικής», έχει προστεθεί και η εκπόνηση πτυχιικών αλλά και μεταπτυχιακών εργασιών, που διευρύνουν ακόμη περισσότερο τον πλούτο αλλά και το εύρος και βάθος της έρευνας και εξασφαλίζουν στους αποφοίτους πολύτιμα επιστημονικά και επαγγελματικά εφόδια.

Στο πλαίσιο της Κατεύθυνσης υλοποιούνται μαθήματα κορμού του 5ετούς προγράμματος σπουδών του Τμήματος, τα οποία, σε συνδυασμό με τα μαθήματα της κατεύθυνσης, τα επιλεγόμενα, τα σεμινάρια και την πτυχιακή εργασία, συναπαρτίζουν μια υψηλού επιπέδου επιστημονική συγκρότηση αλλά και επαγγελματική κατάρτιση στους πτυχιούχους της Κατεύθυνσης. Τα μαθήματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

3.1.2.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού

Εθνομουσικολογία I

Κωδικός: ΜΣ02 | Τύπος: ΥΚ | Χειμερινό Εξάμηνο

Στόχος της συγκεκριμένης παράδοσης, είναι η εισαγωγή των φοιτητών στα κύρια γνωρίσματα της επιστήμης της Εθνομουσικολογίας. Η ιστορική εξέλιξη του κλάδου, η μεθοδολογία και τα ερευνητικά αντικείμενα, η διερεύνηση των συναφειών μεταξύ της Ιστορικής Μουσικολογίας, της Εθνομουσικολογίας και της Συστηματικής Μουσικολογίας, καθώς και οι νεότερες επιστημονικές τάσεις, αποτελούν τους κύριους άξονες ανάπτυξης του μαθήματος. Οι διαλέξεις συνοδεύονται από ακουστικά-μουσικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

Εθνομουσικολογία II

Κωδικός: ΜΜ97 | Τύπος: ΥΚ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα καλύπτει την εξέλιξη του κλάδου της εθνομουσικολογίας από τα μέσα του 20ου αιώνα έως σήμερα. Αυτή η περίοδος χαρακτηρίζεται από την εστίαση στη μελέτη της μουσικής «στον πολιτισμό και ως πολιτισμό», η οποία διαμορφώθηκε σε μεγάλο βαθμό από την ενσωμάτωση στην εθνομουσικολογία της σύγχρονης ανθρωπολογικής θεωρίας και της μεθόδου της εθνογραφίας. Στο μάθημα, δίνεται έμφαση στην στροφή από τη μελέτη της μουσικής στη μελέτη του ήχου και στη σύνδεσή του ήχου με τον χώρο, τον υλικό πολιτισμό και τη συγκρότηση κοινωνικών και πολιτισμικών ταυτοτήτων. Μέσα από παραδείγματα διαφορετικών μουσικών και ηχητικών πρακτικών εξετάζεται η σχέση της μουσικής και του ήχου με τις κοινωνικές δομές και ο μετασχηματισμός αυτής της σχέσης σε συνάρτηση με την επίδραση της τεχνολογίας, της παγκοσμιοποίησης και της μετανάστευσης. Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις φοιτητές/-τριες στις σύγχρονες θεωρητικές, μεθοδολογικές και πρακτικές αναζητήσεις του κλάδου της εθνομουσικολογίας, μέσω της παρουσίασης των κυρίαρχων προβληματικών που αποτυπώνονται στην βιβλιογραφία. [Περισσότερα.](#)

Ελληνικά Λαϊκά Μουσικά Όργανα

Κωδικός: ΜΣ74 | Τύπος: ΥΚ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα επιδιώκει μια πρώτη γνωριμία των φοιτητών με τον πλούτο και την ποικιλία των ελληνικών λαϊκών μουσικών οργάνων. Προηγείται μια γενική εισαγωγή για τις χρήσεις και τους συμβολισμούς των παραδοσιακών οργάνων, με παραδείγματα από διάφορες ιστορικές περιόδους και μουσικούς πολιτισμούς, σε σχέση με μύθους και τελετουργίες, φύλα και κοινωνικές τάξεις, πολιτισμικά δίκτυα, παράδοση και νεοτερικότητα. Επίσης, γίνεται λόγος για τα κύρια συστήματα ταξινόμησης και τις «οικογένειες» λαϊκών οργάνων κι επισημαίνονται οι διαφορο-

ποιήσεις τους από τα όργανα της «κλασικής» ορχήστρας. Παρουσιάζονται τα κυριότερα παραδοσιακά όργανα και οι συνδυασμοί τους («ζυγίες» και «κομπανίες») στη στεριανή και στη θαλασσινή Ελλάδα κι εξετάζονται αναλυτικότερα ανά κατηγορίες: - Μεμβρανόφωνα: νταούλι, τουμπί, τουμπελέκι, ντέφι. - Αερόφωνα: φλογέρα-σουραύλι-μαντούρα, τσαμπούνα-γκάιντα, ζουρνάς, κλαρίνο. - Χορδόφωνα: ταμπουράς, λαούτο, ούτι, κιθάρα, μαντολινάτα, αχλαδόσχημη λύρα, κεμεντζές, κεμανές, κανονάκι, σαντούρι, λατέρνα. -Ιδιόφωνα: κουδούνια, κουτάλια, σήμαντρα κ.ά. - Ηχητικά αντικείμενα. Τα μαθήματα συνοδεύονται από «ζωντανή» παρουσίαση της τεχνικής παιξίματος και του βασικού ρεπερτορίου κατά περιοχές, με καλεσμένους επιφανείς λαϊκούς οργανοπαίκτες και προβολή ταινιών για την τεχνική κατασκευής τους. [Περισσότερα.](#)

Ελληνική παραδοσιακή μουσική

Κωδικός: ΜΣ06 | Τύπος: ΥΚ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα επιδιώκει μια πρώτη γενική γνωριμία των φοιτητών με την ιστορική πορεία, τη δομή, το περιεχόμενο και τις λειτουργίες της ελληνικής δημοτικής μουσικής. Η μουσική παράδοση εξετάζεται ως ενότητα λόγου-μέλους-κίνησης (τραγούδι-μουσική-χορός), σε συνδυασμό με τους συμβολικούς κώδικες που εμπεριέχει και τις λειτουργίες που επιτελεί. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στα στοιχεία της προφορικότητας και του αυτοσχεδιασμού, καθώς και στη διάσφαση των όρων: παραδοσιακό, λαϊκό, δημοτικό, φολκλόρ και έθνικ. Με αφετηρία την έρευνα του Σαμουέλ Μπο-Μποβί, σχολιάζεται η ιστορική εξέλιξη της ελληνικής μουσικής παράδοσης από την αρχαιότητα ως τις μέρες μας, και επισημαίνονται συνέχειες και τομές, εξωτερικές επιδράσεις και αμοιβαίες ανταλλαγές, μέσα από τα πολιτισμικά δίκτυα επικοινωνίας μεταξύ Ανατολής και Δύσης. Σκιαγραφείται ο «μουσικός χάρτης του Ελληνισμού», μέσα από τη διάκριση στεριανής και θαλασσινής παράδοσης ως προς τις κλίμακες, τους ρυθμούς, τα όργανα και τη μουσικοποιητική δομή, σε συνδυασμό με αντιπροσωπευτικά ηχητικά δείγματα απ' όλες τις περιοχές, τα είδη και τους τύπους ρεπερτορίου. Τέλος, γίνεται μια ιδιαίτερη αναφορά στη λειτουργία του ήχου και της μουσικής στο θέατρο σκιών, όπου μέσα από μian ιδιαίτερη σύνθεση τεχνών προκύπτει η ελληνική λαϊκή «όπερα». [Περισσότερα.](#)

Πολιτισμική και μουσική ανθρωπολογία I

Κωδικός: ΜΜ78 | Τύπος: ΥΚ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα περιλαμβάνει μια επισκόπηση των εννοιών-κλειδιά, των μεθόδων, των ερωτημάτων, των θεμάτων και των τάσεων στην προσπάθεια των ανθρωπολόγων να μελετήσουν την έννοια του πολιτισμού. Η προσέγγιση και η διερεύνηση ποικίλων πολιτισμών αποτελεί μία συναρπαστική εμπειρία, καθώς αποκαλύπτεται η ιστορική και πολιτισμική διάσταση οικείων και μη κοσμοαντιλήψεων, παραδόσεων, συστημάτων πεποιθήσεων και αξιών. Έτσι, μέσα από την μελέτη διαφόρων εθνογραφικών παραδειγμάτων θα διερευνήσουμε ορισμένα από τα βασικά ζητήματα της σύγχρονης πολιτισμικής ανθρωπολογίας, όπως πολιτισμός και νόημα, γλώσσα και επικοινωνία, κοινωνική κατασκευή της ταυτότητας και της πραγματικότητας, πολιτισμικές πλευρές των κοινωνικών και οικονομικών ιεραρχήσεων. Μολονότι η ανθρωπολογία μοιράζεται μεγάλο μέρος της θεωρίας της με άλλες κοινωνικές επιστήμες, διακρίνεται από αυτές λόγω της εθνογραφικής μεθόδου (συμμετοχική παρατήρηση και σε βάθος εμπειρική μελέτη των πολιτι-

σμικών ομάδων) και των ερευνητικών και συγγραφικών της διαστάσεων, στις οποίες θα δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση στη διάρκεια του μαθήματος αυτού. [Περισσότερα.](#)

Πολιτισμική και μουσική ανθρωπολογία II

Κωδικός: MO59 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Αφού ολοκληρώσαμε την επισκόπηση των εννοιών-κλειδιά, των μεθόδων, των ερωτημάτων, των θεμάτων και των τάσεων στην προσπάθεια των ανθρωπολόγων να μελετήσουν την έννοια του πολιτισμού, στο μάθημα αυτό θα εστιάσουμε στη μελέτη της μουσικής. Πιο συγκεκριμένα, θα μελετήσουμε τη μουσική, από την σκοπιά της ανθρωπολογίας, ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο που διαμορφώνει και διαμορφώνεται από κοινωνικές σχέσεις, πολιτισμικές ταυτότητες και νοήματα. Μέσα από ποικίλα εθνογραφικά παραδείγματα θα εξερευνήσουμε τους κύριους θεωρητικούς προσανατολισμούς (όπως η φαινομενολογία και η θεωρία της επιτέλεσης) και τα ζητήματα (όπως το φύλο, οι εθνικές και εθνοτικές ταυτότητες, τα συναισθήματα και η παγκοσμιοποίηση), που αναδεικνύει η σύγχρονη ανθρωπολογική προσέγγιση της μουσικής. Ιδιαίτερη έμφαση θα δώσουμε στους τρόπους με τους οποίους η ανθρωπολογία μελετά σύγχρονες δημοφιλείς μουσικές κουλτούρες (π.χ. ροκ, ποπ, χιπ χοπ, ηλεκτρονικές χορευτικές, κ.ά.) και συνομιλεί με το ευρύ και διεπιστημονικό πεδίο των δημοφιλών μουσικών σπουδών. [Περισσότερα.](#)

3.1.2.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης

Ανάλυση της Σύγχρονης δημοφιλούς μουσικής (Τζαζ, ροκ, ποπ)

Κωδικός: M333 | Τύπος: K2ΥΠΟ, K3ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Γιατί χρειαζόμαστε τη μουσική ανάλυση; Όσο βαθύτερα κατανοούμε τη μουσική τόσο πλουσιότερη γίνεται η μουσική μας εμπειρία. Απολαμβάνουμε διεισδυτικότερο άκουσμα και περισσότερο απελευθερωμένη μουσική πράξη. Σε αυτό το μάθημα χρησιμοποιείται η παραγωγική (generative) θεωρία για την ανάλυση των jazz standards, της rock και της pop μουσικής, με σύντομη αναφορά στις αναλυτικές προσεγγίσεις της σενκεριανής και της νεορημάνιας θεωρίας. Στόχος είναι η εξαγωγή περισσότερο απλουστευμένων παραστάσεων της συνολικής τονικής κίνησης, καθώς και η μελέτη των τρόπων που αναπτύσσονται συνθετότερες προεκτασιακές δομές. Όσο επιχειρούμε να απαντήσουμε στο ερώτημα ‘πώς συντάσσεται η μουσική’ τόσο ευκολότερα θα ανακαλύπτουμε τεχνικές ώστε να μπορούμε να την αλλάξουμε. [Περισσότερα.](#)

Αραβοπερσική Μουσική

Κωδικός: MM40 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Στόχος της συγκεκριμένης παράδοσης, είναι η εισαγωγή των φοιτητών στην λόγια μουσική παράδοση των Αράβων και Περσών, η οποία καλλιεργήθηκε στο παρελθόν, κυρίως στις αυλές των αριστοκρατών και εξελίχθηκε με διαφορετικό τρόπο στα εκάστοτε χαλιφάτα. Η συγκρότηση της αραβικής μουσικής θεωρίας στην εποχή του Μεσαίωνα, ο ρόλος των Σύρων και Αράβων μεταφραστών ως προς την διάδοση του αρχαιοελληνικού μουσικοθεωρητικού στοχασμού, το ιστορικό και πολιτισμικό υπόβαθρο των πηγών, το τονικό σύστημα των Αράβων και των Περσών, τα είδη της θρησκευτικής και κοσμικής μουσικής, τα όργανα και τα οργανικά σύνολα,

αποτελούν τις κύριες θεματικές ενότητες που εξετάζονται στα πλαίσια του μαθήματος. Οι παραδόσεις συνοδεύονται από ακουστικά μουσικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

Αστική Λαϊκή Μουσική

Κωδικός: MO17 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα επιδιώκει μια πρώτη γνωριμία των φοιτητών με την ιστορική πορεία, τη δομή, το περιεχόμενο και τις λειτουργίες της ελληνικής αστικής λαϊκής μουσικής, με ιδιαίτερη έμφαση στην παράδοση του ρεμπέτικου. Αρχικά, επιχειρείται μια γενική αναφορά στον αστικό λαϊκό πολιτισμό και τα κύρια χαρακτηριστικά του, στη δημιουργία και εξέλιξη των αστικών κέντρων στο νεότερο ελλαδικό κράτος και στη μουσική ζωή στην Αθήνα του 19ου αι. Επίσης, παρουσιάζεται η μουσική παράδοση στα δύο μεγάλα αστικά κέντρα του Ελληνισμού, τη Σμύρνη και την Πόλη. Από την «προϊστορία του Ρεμπέτικου», μέσα από τη διαμάχη «καφέ-αμάν» και «καφέ-σαντάν», περνάμε στην πρώτη ιστορική περίοδο «της φυλακής και του τεκέ» (ως το 1922). Ακολουθεί η «κλασική» περίοδος (1922-1940), εξετάζοντας τη συμβολή των προσφύγων στη διαμόρφωση του είδους και το πέρασμα από τη «σμυρναϊκή» στην «πειραιώτικη» σχολή. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στο έργο και την προσωπικότητα του Μάρκου Βαμβακάρη, στο ρόλο της δισκογραφίας και στις συνέπειες από την επικράτηση της μεταξικής λογοκρισίας. Τέλος, με την «εργατική» περίοδο (1945-1955) παρακολουθούμε την «κάθαρση» του ρεμπέτικου, με πρωτοπόρο τον Βασίλη Τσιτσάνη και τις καινοτομίες που εισάγει στη δομή και τη λειτουργία των τραγουδιών, με αποκορύφωμα την καθιέρωση του τετράχορδου μπουζουκιού από τον Μανώλη Χιώτη. Τέλος, αναφορά στο «λαϊκό» τραγούδι στη δεκαετία 1955-1965 (μέσα από το «δίπολο» Καζαντζίδης-Μπιθικώτσης) και στο νέο είδος που εγκαινιάζουν ως «έντεχνο λαϊκό τραγούδι» ο Μάνος Χατζιδάκις και ο Μίκης Θεοδωράκης, φωτίζει τον «απόηχο» της παράδοσης του ρεμπέτικου στην εξέλιξη του νεότερου ελληνικού τραγουδιού. [Περισσότερα.](#)

Εθνογραφικές προσεγγίσεις των επιτελεστικών τεχνών

Κωδικός: MM81 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό θα διερευνήσουμε την έννοια της ‘επιτέλεσης’ (performance), σε σχέση τόσο με τις επιτελεστικές τέχνες (μουσική, θέατρο), όσο και με τις σχετικές επιστημονικές θεωρίες. Οι θεωρίες της επιτέλεσης αποτελούν προϊόντα ποικίλων επιστημονικών κλάδων, όπως οι πολιτισμικές σπουδές, η κοινωνική/πολιτισμική ανθρωπολογία, οι θεατρικές σπουδές, η σημειολογία κ.ά. Μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων παραδειγμάτων θα δούμε με ποιους τρόπους η εθνογραφική έρευνα, δηλαδή η συμμετοχική παρατήρηση και η ενεργός εμπλοκή της ερευνήτριας στο πεδίο μελέτης της, συμβάλει στην κατανόηση ποικίλων μουσικών και θεατρικών παραδόσεων, αλλά και πώς η θεωρία της επιτέλεσης επηρεάζει την θεωρία και πρακτική της ίδιας της εθνογραφικής έρευνας. Θα δώσουμε ιδιαίτερη έμφαση στον ρόλο που παίζουν οι επιτελεστικές τέχνες στη συγκρότηση ποικίλων κοινοτήτων και ταυτοτήτων (έμφυλων, εθνικών/εθνοτικών, κ.ά), καθώς και στα μέσα με τα οποία το επιτυγχάνουν. [Περισσότερα.](#)

Εθνογραφικός κινηματογράφος και ντοκιμαντέρ

Κωδικός: ΜΟ81 | Τύπος: Κ2ΥΠΟ, Κ3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα «Εθνογραφικός Κινηματογράφος και Ντοκιμαντέρ» καλύπτει ποικίλα θεωρητικά ζητήματα σχετικά με τον κινηματογράφο του πραγματικού και τη μυθοπλασία, τις κινηματογραφικές σπουδές και την εθνογραφία, την οπτική ανθρωπολογία και την ανθρωπολογία των μέσων, τα εθνομουσικολογικά φιλμ και τα μουσικά ντοκιμαντέρ. Στο πλαίσιο των διαλέξεων πραγματοποιείται ανάλυση λόγου και κριτική συζήτηση παλαιότερων και σύγχρονων εθνογραφικών ταινιών. Το μάθημα υποστηρίζεται από οπτικοακουστικά παραδείγματα και η βαθμολόγησή του γίνεται με ενδιάμεση πρόοδο, τελική εργασία και γραπτές εξετάσεις. [Περισσότερα.](#)

Εισαγωγή στη ρυθμική αγωγή – Χρήση μεμβρανόφωνων κρουστών ως συνοδευτικών οργάνων στην ελληνική παραδοσιακή μουσική

Κωδικός: Μ284 | Τύπος: Κ2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Πρόκειται για υποχρεωτικό μάθημα κατεύθυνσης, εισαγωγικού χαρακτήρα, το οποίο απευθύνεται σε φοιτητές με στοιχειώδεις γνώσεις οργανοχρησίας στα λαϊκά κρουστά μουσικά όργανα. Στόχος του μαθήματος είναι οι συμμετέχοντες να αποκτήσουν μια γενική εικόνα της ρυθμολογίας της ελληνικής μουσικής, ένα καλό επίπεδο γνώσης του σημειογραφικού συστήματος που αφορά στα όργανα αυτά, καθώς και μια πρώτη εξοικείωση με την μουσικολογική έρευνα. [Περισσότερα.](#)

Επιτέλεση και ψηφιακές τεχνολογίες

Κωδικός: Μ308 | Τύπος: Κ2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό θα διερευνήσουμε τα ερωτήματα, θεωρητικά και μεθοδολογικά, που θέτει η ανθρωπολογία στο ευρύ και διεπιστημονικό πεδίο των ψηφιακών επιτελεστικών τεχνών (π.χ. θέατρο, μουσική, χορός, performance art). Πιο συγκεκριμένα, μέσα από την παρουσίαση και ανάλυση συγκεκριμένων παραδειγμάτων, θα δούμε με ποιους τρόπους ορίζονται οι ψηφιακές επιτελεστικές τέχνες, τί κοινό έχουν και πώς διαφοροποιούνται από άλλες (Δυτικές και μη) καλλιτεχνικές παραδόσεις, και πώς μπορεί η εθνογραφική έρευνα να φωτίσει την ποικιλία των εμπειριών και των νοηματοδοτήσεων των συμμετεχόντων/ουσών, όσον αφορά τον χώρο, τον χρόνο και την ενσώματη παρουσία τελεστών και κοινού. Το μάθημα θα δώσει ιδιαίτερη έμφαση στη συμβολή της ψηφιακής ανθρωπολογίας στην κατανόηση των ευρύτερων ψηφιακών κουλτούρων στις οποίες αυτές οι εμπειρίες και οι νοηματοδοτήσεις εντάσσονται. [Περισσότερα.](#)

Εργαστήριο εθνογραφικών οπτικοακουστικών καταγραφών

Κωδικός: Μ334 | Τύπος: Κ2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Οι φοιτήτριες/φοιτητές του τμήματος θα κληθούν να δημιουργήσουν μικρά, ορισμένης διάρκειας εθνογραφικά φιλμ/ντοκιμαντέρ, συνοδευόμενα από ανάλογα κείμενα τεκμηρίωσης. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή είναι η γνώση επεξεργασίας εικόνας και ήχου, η οποία τεκμαίρεται είτε μέσω παρακολούθησης ανάλογων μαθημάτων, ή μέσω προσωπικής ενασχόλησης/εμπειρίας. [Περισσότερα.](#)

Εφαρμοσμένη Εθνομουσικολογία

Κωδικός: M213 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Στο μάθημα «Εφαρμοσμένη Εθνομουσικολογία» εξετάζονται οι πρακτικές διαστάσεις της εθνομουσικολογίας εκτός του ακαδημαϊκού πλαισίου μέσω της συμμετοχικής έρευνας δράσης (π.χ. εθνομουσικολογία και κοινοτική μουσική, εθνομουσικολογία και εκπαίδευση, εθνομουσικολογία και πολιτιστική πολιτική, εθνομουσικολογία και διαχείριση κρίσεων, εθνομουσικολογία και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, εθνομουσικολογία και αναπτυξιακά προγράμματα, εθνομουσικολογία και ΜΜΕ). Η εν λόγω προσέγγιση στοχεύει στην εξισορρόπηση ανάμεσα σε διδασκαλία, έρευνα και ενεργή εμπλοκή στην κοινωνία σε εκπαιδευτικό, πολιτιστικό, πολιτικό, πληροφορικό, καλλιτεχνικό ή ακτιβιστικό επίπεδο. Το μάθημα υποστηρίζεται από εποπτικό υλικό και περιπτώσεις μελέτης (case studies), ενώ η βαθμολόγησή του γίνεται με ενδιάμεση πρόοδο, τελική εργασία και γραπτές εξετάσεις. [Περισσότερα.](#)

Ζητήματα Ιστορικής Εθνομουσικολογίας

Κωδικός: M341 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Ανιχνεύεται η εξέλιξη της ιστορικής εθνομουσικολογικής συνείδησης σε σχέση με τις προσπάθειες συγκρότησης ενός ανάλογου θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου με τη συμβολή της ανθρωπολογικής σκέψης. Ειδικότερα, εξετάζεται η ανάδειξη ενός σύγχρονου πεδίου έρευνας, της ιστορικής εθνομουσικολογίας, μέσα από τη συνάντηση της ιστορίας με την εθνομουσικολογία. Στο πλαίσιο αυτό διερευνώνται οι δυνατότητες και περιορισμοί της χρήσης αρχειακών πηγών στην εθνομουσικολογική έρευνα σε συνδυασμό με προκύπτοντα ζητήματα όπως: ποιος είναι (ή μπορεί να είναι) ο ρόλος της εθνομουσικολογίας, μιας επιστήμης που παραδοσιακά στηρίζεται κυρίως στη συγχρονική εμπειρική έρευνα και πώς αφορά έναν εθνομουσικολόγο μια ανάλυση που δεν εστιάζει τόσο σε καθαρά «τεχνικά» μουσικά ζητήματα αλλά επεκτείνεται σε θέματα και τεχνικές έρευνας που κυρίαρχα απασχολούν άλλες επιστήμες. [Περισσότερα.](#)

Ινδική Μουσική

Κωδικός: MM44 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Η Ινδία αποτελεί κοιτίδα ενός εκ' των αρχαιότερων μουσικών πολιτισμών της ανθρωπότητας. Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών σε ζητήματα που αφορούν την συγκρότηση, την καλλιέργεια και την εξέλιξη της επονομαζόμενης «κλασικής» Ινδικής μουσικής, η ανάπτυξη της οποίας έλαβε χώρα κυρίως στις αυλές των αριστοκρατών. Ο ρόλος της θρησκείας στην εξέλιξη της βεδικής υμνωδίας, η σχέση γλώσσας και μουσικής, η μουσική θεωρία και το τονικό σύστημα, η μουσική σημειογραφία και η αισθητική του ηχοχρώματος, η σύνθεση των οργανικών συνόλων καθώς και οι σχέσεις αλληλοεπιδράσεων με άλλους μουσικούς πολιτισμούς, όπως των Αράβων και των Περσών, αποτελούν μερικές από τις θεματικές ενότητες που εξετάζονται. [Περισσότερα.](#)

Μελωδικές και αρμονικές τεχνικές στη σύγχρονη ποπ μουσική (songwriting)

Κωδικός: M331 | Τύπος: K2ΥΠΟ, K3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Συνηθίζεται να λέμε ότι τα τραγούδια είναι το ζωτικό αίμα της μουσικής παραγωγής και βιομηχανίας. Ποια είναι, ωστόσο, εκείνα τα μουσικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν αυτή τη σύγχρονη και παγκοσμιοποιημένη μουσική γλώσσα με την τεράστια εμπορική δύναμη; Στην πορεία αυτού του μαθήματος επιχειρείται η πανοραμική εξέταση των τεχνικών της: η blues έκφραση, η εντεινόμενη τροπικότητα, οι μορφισμοί, οι ‘ανάστροφες’ chord progressions, οι διαφορετικές κεντρικότητες μελωδίας και αρμονίας, οι τονικοί άξονες. Αποκαλύπτεται, έτσι, μια διαφορετική αίσθηση της τονικότητας, σε παράλληλη απόκριση με τη μεταβολή και τη μεγέθυνση της φόρμας. Όμως πέρα από την κατανόηση, ο σπουδαστής ενθαρρύνεται να μιλήσει αυτή τη νέα μουσική γλώσσα. Να δημιουργήσει το δικό του υλικό, ακόμη και στο garage band ενός smartphone ή στο περιβάλλον ενός digital audio workstation. [Περισσότερα.](#)

Μουσικά σύνολα (οργανικά και φωνητικά) της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής

Κωδικός: M285 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Στο συγκεκριμένο υποχρεωτικό μάθημα κατεύθυνσης, οι φοιτητές μαθαίνουν να συνεργάζονται και να μελετούν εντός ομαδικού πλαισίου, αναπτύσσοντας παράλληλα —σε ατομικό επίπεδο— μουσικές δεξιότητες (δυναμικές, ρυθμική σταθερότητα, έρρυθμος αυτοσχεδιασμός, κ.ά) οι οποίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με τη μουσική σύμπραξη. Οι μικρές μουσικές ομάδες που θα δημιουργηθούν θα κληθούν να αποδώσουν ρεπερτόριο από ανώνυμα ελληνικά τραγούδια και οργανικούς σκοπούς. [Περισσότερα.](#)

Μουσικά σύνολα της δημοφιλούς μουσικής

Κωδικός: M286 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Οι φοιτήτριες/φοιτητές του τμήματος θα κληθούν να δημιουργήσουν μικρά μουσικά γκρουπ με βάση τα μουσικά όργανα τα οποία γνωρίζουν, αλλά και να πειραματιστούν, συνδυάζοντας όργανα, ρυθμούς και μελωδίες από διαφορετικές μουσικές παραδόσεις ή/και σύγχρονα δημοφιλή μουσικά ιδιώματα σε ανάλογη "συνομιλία" με την ελληνική μουσική. Σκοπός του μαθήματος είναι, μεταξύ άλλων, η ανάπτυξη ενορχηστρωτικών ικανοτήτων καθώς και δημιουργικής συνδυαστικής αξιοποίησης οικείων και μη ακουσμάτων. [Περισσότερα.](#)

Μουσικά Σύνολα της Μεσογείου

Κωδικός: M339 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Πρόκειται για ένα, καταρχήν, πρακτικό μάθημα, κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας του οποίου οι φοιτητές θα πρέπει να σχηματίσουν ένα ή περισσότερα μουσικά σύνολα (αναλόγως της συμμετοχής) με ρεπερτόριο σχετικό με τις λαϊκές ή αστικές λαϊκές μουσικές της Μεσογείου (Τουρκία, αραβόφωνες χώρες, Ισραήλ, Ιταλία, Γαλλία, Ισπανία, βαλκανικές χώρες, αλλά και Πορτογαλία). Οι διαλέξεις θα είναι σεμιναριακού χαρακτήρα, με την παρουσία επίσημων προσκεκλημένων, οι οποίοι, ανάλογα με την ιδιότητα και την πείρα τους, θα μας μιλούν για τις μουσικές παραδόσεις που θα εξετάζουμε ή θα ηγούνται μουσικών πειραματισμών. [Περισσότερα.](#)

Μουσικές παραδόσεις της Μέσης Ανατολής

Κωδικός: M254 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί επισκόπηση των μουσικών παραδόσεων της Μέσης Ανατολής με έμφαση στην σύγχρονη ιστορία της περιοχής, από τον 19ο αιώνα έως σήμερα. Εξετάζονται οι ιστορικοί, κοινωνικοί και πολιτικοί παράγοντες που διαμόρφωσαν τη σύνθετη μουσική γεωγραφία της Μέσης Ανατολής και επηρέασαν την εξέλιξη των επιμέρους τοπικών παραδόσεων (Ιράκ, Ιράν, Λίβανος, Συρία, Παλαιστίνη, Ισραήλ, Αίγυπτος κ.λπ.). Οι θεματικές του μαθήματος καλύπτουν ένα μεγάλο εύρος εθνομουσικολογικών ζητημάτων τα οποία προσεγγίζονται ιστορικά και εθνογραφικά. Μέσω πολλών παραδειγμάτων τοπικών και υπερτοπικών μουσικών ειδών και ιδιωμάτων αναλύονται στοιχεία μορφολογίας, τροπικότητας, αυτοσχεδιαστικών τεχνικών, αισθητικής, ιδεολογίας και ταυτοτήτων τα οποία συνθέτουν τη μουσική επιτέλεση. Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις φοιτητές/φοιτήτριες σε μια σημαντική διάσταση της πολιτισμικής ιστορίας της Μέσης Ανατολής αναδεικνύοντας τη γεωγραφική, εθνοτική και γλωσσική πολυμορφία, τις αλληλεπιδράσεις και τις ιστορικές συνέχειες και ασυνέχειες μεταξύ των επιμέρους μουσικών παραδόσεων. [Περισσότερα.](#)

Μουσικές ταυτότητες στο σύγχρονο κόσμο

Κωδικός: M313 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί μια εθνομουσικολογική προσέγγιση του ρόλου της μουσικής στη συγκρότηση ταυτοτήτων, με εστίαση στη σύγχρονη πολιτισμική ιστορία της Ευρώπης (19ος-21ος αιώνας). Μελετώντας παραδείγματα από διαφορετικές χώρες (π.χ. Ιρλανδία, Φινλανδία, Ελλάδα) και μουσικά είδη (λαϊκή, έντεχνη, δημοφιλής μουσική), θα εξετάσουμε τους τρόπους με τους οποίους η μουσική αποτυπώνει τους κοινωνικούς μετασχηματισμούς και τις αμφισημίες της νεωτερικότητας, και αποτελεί ένα πεδίο για την παραγωγή «κοινότητας» και ετερότητας. Ενδεικτικές θεματικές: Εθνικισμοί, πολιτισμικές πολιτικές και μουσικές ιστοριογραφίες. Έθνη δίχως κράτος. Διασπορά, μετανάστευση και διασυννοριακές ροές. Παγκοσμιοποίηση και κοσμοπολιτισμός. Κινήματα μουσικής αναβίωσης. (Μετα-)σοσιαλιστικές μουσικές οικονομίες. Η Ευρώπη και οι Άλλοι: Μουσικές (απο)αποικιοποιήσεις. Η καλή γνώση αγγλικών είναι πολύ χρήσιμη, καθώς ένα μεγάλο μέρος της υπάρχουσας βιβλιογραφίας δεν έχει εκδοθεί στα ελληνικά. Κατά τη διάρκεια του εξαμήνου οι φοιτητές/τριες καλούνται να συγκροτήσουν τις δικές τους σημειώσεις από τις διαλέξεις και τη βιβλιογραφία του μαθήματος. [Περισσότερα.](#)

Μουσικές της Μεσογείου: Βόρεια Αφρική

Κωδικός: MM116 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Κομβικό σημείο εστίασης του ενδιαφέροντος του μαθήματος «Μουσικές της Μεσογείου: Βόρεια Αφρική» αποτελεί η σχέση μουσικής και κουλτούρας όπως αυτή αντιμετωπίζεται θεωρητικά και μεθοδολογικά από τις εκάστοτε επιτόπιες εθνομουσικολογικές έρευνες. Μέσα από τη μελέτη συγκεκριμένων μουσικών εθνογραφιών και ακούγοντας επιλεγμένα μουσικά παραδείγματα θα περιηγηθούμε γεωγραφικά στο Μαρόκο, όπου θα ασχοληθούμε με τη θεματική μουσική και trance εθνογραφικά παραδείγματα των τελετουργικών μουσικών των Gnawa και των Tuareg και στην Τυνησία και τη μουσική των Stambeli. Στη συνέχεια θα μας απασχολήσει

η ευρύτερη αραβοανδαλουσιανή παράδοση, όπως αναπτύχθηκε και καλλιεργήθηκε στις χώρες του Μαγκρέμπ και συγκεκριμένα το είδος maluf της Τυνησίας. Στην Αλγερία θα σταθούμε στο *rai* εντός της χώρας αλλά και των Αλγερινών μεταναστών στο Παρίσι. Τέλος, θα ασχοληθούμε με τις ποικίλες λαϊκές και θρησκευτικές παραδόσεις στην Αίγυπτο. [Περισσότερα.](#)

Μουσικές της Μεσογείου: Νότια Ευρώπη

Κωδικός: MM121 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Κομβικό σημείο εστίασης του ενδιαφέροντος του μαθήματος «Μουσικές της Μεσογείου: Νότια Ευρώπη» αποτελεί η σχέση μουσικής και κουλτούρας, όπως αυτή αντιμετωπίζεται θεωρητικά και μεθοδολογικά από τις εκάστοτε επιτόπιες εθνομουσικολογικές έρευνες. Μέσα από τη μελέτη μουσικών εθνογραφιών και ακούγοντας συγκεκριμένα μουσικά παραδείγματα θα ξεκινήσουμε τη μουσική μας περιήγηση επικεντρώνοντας σε αστικές μουσικές παραδόσεις της Μεσογείου. Εκκινώντας δυτικά από τις αστικές μουσικές παραδόσεις της Ιβηρικής χερσονήσου (Ισπανία-Πορτογαλία) θα μας απασχολήσουν κυρίως τα μουσικά είδη του ανδαλουσιανού flamenco και των πορτογαλικών fados. Στη συνέχεια θα κινηθούμε ανατολικά και θα επικεντρώσουμε στις πολυφωνικές μουσικές παραδόσεις των τριών νησιών της κεντρικής Μεσογείου, την Κορσική, τη Σαρδηνία και τη Μάλτα. Περνώντας και από τη Νότια Ιταλία θα φτάσουμε στον ελλαδικό χώρο όπου επιλεγμένες μουσικές εθνογραφίες θα μας δώσουν το στίγμα των πολύμορφων και πολυποίκιλων μουσικών κουλτουρών του ελλαδικού χώρου. [Περισσότερα.](#)

Μουσικές του κόσμου

Κωδικός: M222 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Υπό τη σκέπη των «Μουσικών του Κόσμου» θα ασχοληθούμε σε αυτό το εξάμηνο με τις μουσικές της Λατινικής Αμερικής. Θα ξεκινήσουμε με μια σύντομη εισαγωγή στις κοινωνικές και πολιτικές διαστάσεις της ιστορίας της Λατινικής Αμερικής από την ανακάλυψη της το 1492 μέχρι και τον ολοκληρωτικό αποικισμό της από τους Ευρωπαίους και τη αποφασιστική επίδραση -κοινωνική/πολιτισμική και μουσική- του διατλαντικού αφρικανικού δουλεμπορίου. Θα μας απασχολήσουν διαδοχικά οι μουσικές της Καραϊβικής (Rumba, Son, Salsa), της Βραζιλίας (Carioca, Candomblé, Samba), η μεγάλη παράδοση του Tango της Αργεντινής, και θα κλείσουμε με τη περιοχή των Άνδεων και συγκεκριμένα τις μουσικές παραδόσεις του Περού. Θεματικά θα μας απασχολήσουν ζητήματα όπως η σχέση της μουσικής με τη φυλή/εθνότητα και τη συγκρότηση των εθνικών κρατών, η σχέση της μουσικής με την πολιτική και την παγκοσμιοποίηση. [Περισσότερα.](#)

Μουσική και αυτοσχεδιασμός

Κωδικός: M250 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Ο όρος αυτοσχεδιασμός περιγράφει ένα ευρύ φάσμα πρακτικών και ιδιωμάτων που ποικίλουν μεταξύ των διαφορετικών μουσικών παραδόσεων ανά τον κόσμο. Κοινό σημείο μεταξύ των αυτοσχεδιαστικών παραδόσεων αποτελεί η μουσική δημιουργία στην πορεία της εκτέλεσης. Το μάθημα εξετάζει τον αυτοσχεδιασμό από την αναλυτική σκοπιά της εθνομουσικολογίας εστιάζοντας στις διαφορετικές εκφάνσεις και πρακτικές του σε διαπολιτισμικό επίπεδο. Μέσα από την παρουσίαση διαφορετικών αυτοσχεδιαστικών ειδών και παραδόσεων (προφορικές επι-

κές παραδόσεις της Αφρικής και της Μέσης Ανατολής, λόγιες μουσικές της Ασίας, σύγχρονος αυτοσχεδιασμός κ.λπ.) εξετάζονται τα όρια μεταξύ της μουσικής (ανα)σύνθεσης και επιτέλεσης, ο ρόλος της προφορικότητας και της εγγραμματοσύνης στη μουσική δημιουργία, η διαδικασία μύησης και μάθησης αυτοσχεδιαστικών τεχνικών, οι αντιλήψεις σχετικά με την ελευθερία και την ευρηματικότητα των μουσικών κατά την μουσική δημιουργία και οι κοινωνικές και πολιτισμικές συνδηλώσεις μουσικών κοινοτήτων των οποίων οι ταυτότητες συγκροτούνται στη βάση αυτοσχεδιαστικών πρακτικών. Σκοπός του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους φοιτητές/-τριες στη μουσική και εννοιολογική πολυμορφία του αυτοσχεδιασμού και στη μεθοδολογία μελέτης και κατανόησης των διαφορετικών αυτοσχεδιαστικών πρακτικών σε διαπολιτισμικό επίπεδο. [Περισσότερα.](#)

Μουσική και κινηματογράφος. Ανθρωπολογικές προσεγγίσεις

Κωδικός: MM86 | Τύπος: Κ2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα «Μουσική και Κινηματογράφος: Ανθρωπολογικές Προσεγγίσεις» καλύπτει τη μελέτη της σχέσης της μουσικής με τις κινούμενες εικόνες σε ιστορική-ανθρωπολογική προοπτική. Εξετάζονται ζητήματα όπως η σκηνική μουσική, η μουσική στον βωβό και τον ηχητικό κινηματογράφο (πρακτικές, λειτουργίες και χρήσεις), τα σύγχρονα θεωρητικά και μεθοδολογικά μοντέλα ανάλυσης της κινηματογραφικής μουσικής, τα μουσικά-κινηματογραφικά είδη (genres), η κινηματογραφική μουσική υπό το πρίσμα της θεωρίας της επιτέλεσης, καθώς και οι νέοι επιστημονικοί κλάδοι της ανθρωπολογίας της κινηματογραφικής μουσικής και της (εθνο)μουσικολογίας του κινηματογράφου. Το μάθημα υποστηρίζεται από οπτικοακουστικά παραδείγματα και η βαθμολόγησή του γίνεται με ενδιάμεση πρόοδο, τελική εργασία και γραπτές εξετάσεις. [Περισσότερα.](#)

Μουσική και Παγκοσμιοποίηση

Κωδικός: M342 | Τύπος: Κ2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Οι μουσικές του κόσμου υπό μια διττή προσέγγιση: Α. Η σύγχρονη εθνομουσικολογική σκέψη στο ζήτημα “World Music” υπό το πρίσμα μιας επιστημολογικής όσο και οντολογικής προοπτικής. Διερεύνηση εννοιών όπως: παγκοσμιοποίηση, φολκλόρ και έθνικ σε συνδυασμό με ειδικότερες ενδεικτικές παραμέτρους (οικονομίας- τουρισμού, προπαγάνδας, κλπ.). Β. Ειδικότερη προσέγγιση επιλεγμένων μουσικών δικτύων με χρήση εκτενούς οπτικοακουστικού υλικού. [Περισσότερα.](#)

Μουσική καταγραφή και ανάλυση στην εθνομουσικολογία

Κωδικός: M148 | Τύπος: Κ2ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Η μουσική καταγραφή και η ανάλυση αποτελούν δύο από τα κυριότερα επιστημονικά εργαλεία της εθνομουσικολογικής έρευνας σε ότι αφορά την προσέγγιση και κατανόηση των τονικών συστημάτων και των μορφολογικών χαρακτηριστικών προφορικών μουσικών ιδιωμάτων ή παραδόσεων. Στόχος του μαθήματος είναι η εκμάθηση της μεθόδου μουσικής καταγραφής και ανάλυσης, καθώς και η ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων της σημειογραφικής αποτύπωσης του ήχου, που προκύπτουν λόγω της ιδιομορφίας των διαφορετικών μουσικών ιδιωμάτων. [Περισσότερα.](#)

Μουσική, χορός και πολιτική

Κωδικός: MM131 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα «Μουσική, χορός και πολιτική» εξετάζει τους τρόπους που οι επιτελεστικές τέχνες της μουσικής και του χορού εμπλέκονται με την πολιτική σε διαφορετικά ιστορικά και πολιτισμικά πλαίσια. Θα μας απασχολήσουν οι τρόποι διερεύνησης της σχέσης μουσικής, χορού και πολιτικής που μεθοδολογικά εκτείνονται από την ανθρωπολογική μελέτη αρχείων (ιστορικών ντοκουμέντων, ημερήσιου και περιοδικού τύπου εφημερίδων), τη συλλογή και μελέτη των στίχων τραγουδιών διαμαρτυρίας και αντίστασης αλλά και την εκπόνηση επιτόπιων ανθρωπολογικών ερευνών. Θεωρητικά θα συζητήσουμε τους τρόπους προσέγγισης που υιοθέτησαν οι πολιτισμικές σπουδές, κοινωνικές επιστήμες και η ανθρωπολογία ειδικότερα στη μελέτη της σχέσης της μουσικής με τα κοινωνικά κινήματα. Θεματικά θα ασχοληθούμε με τη σχέση του χορού και της πολιτικής σε ολοκληρωτικά καθεστώτα στην Ευρώπη και των εθνικών πολιτικών επιλογών ανάδειξης μιας συγκεκριμένης μουσικής και χορευτικής παράδοσης σε ευρωπαϊκές και αραβικές κουλτούρες. Τέλος, θα επικεντρώσουμε στη σχέση της μουσικής και του χορού με την σύγχρονη πολιτική και κινηματική πραγματικότητα στην Ελλάδα. [Περισσότερα.](#)

Οθωμανική μουσική παράδοση

Κωδικός: M249 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα εξετάζει τη λόγια μουσική παράδοση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας η οποία καλλιεργήθηκε αρχικά υπό την υποστήριξη της οθωμανικής Αυλής και συγκεκριμένων σουφικών αδελφοτήτων και επεκτάθηκε από τον 18ο αι. και έπειτα στα μεγάλα αστικά κέντρα της αυτοκρατορίας (Κωνσταντινούπολη, Σμύρνη, Θεσσαλονίκη), προσελκύοντας τη συμμετοχή μουσικών των μη μουσουλμανικών κοινοτήτων (Ρωμιών/Ελληνορθόδοξων, Εβραίων, Αρμενίων). Επιπλέον, το μάθημα καλύπτει την ενσωμάτωση και το μετασχηματισμό της οθωμανικής αστικής μουσικής στους θεσμούς και τα ιδρύματα μουσικής εκπαίδευσης και επιτέλεσης του σύγχρονου τουρκικού κράτους μετά τη ίδρυση του (1923). Στις διαλέξεις του μαθήματος αντιπαραβάλλονται οι ιδρυτικοί μύθοι και οι γραπτές πηγές της οθωμανικής μουσικής και παρουσιάζονται οι βασικές ιστορικές φάσεις της διαμόρφωσής της. Αναλύονται οι θεσμοί υποστήριξης της μουσικής δημιουργίας και επιτέλεσης, οι κύριες μουσικές φόρμες, τα μουσικο-ποιητικά και συνθετικά πρότυπα και το σύστημα διδασκαλίας και μετάδοσης του μουσικού ρεπερτορίου. Τέλος, δίνεται έμφαση στις ιδεολογικές και αισθητικές διαστάσεις του μετασχηματισμού της οθωμανικής μουσικής παράδοσης στην σύγχρονη μορφή της, κατά την μετάβαση από την Οθωμανική Αυτοκρατορία στο σύγχρονο τουρκικό κράτος. Στόχος του μαθήματος είναι να εισαγάγει τους/τις φοιτητές/-τριες στις ιδιαίτερες πτυχές του οθωμανικού μουσικού πολιτισμού και στην κατανόηση των κεντρικών μορφολογικών, αισθητικών και πολιτικών ζητημάτων που σχετίζονται με την ιστορική εξέλιξη του μουσικού είδους. [Περισσότερα.](#)

Οργάνωση και διαχείριση εθνομουσικολογικών αρχείων

Κωδικός: M212 | Τύπος: K2ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Στο μάθημα «Οργάνωση και Διαχείριση Εθνομουσικολογικών Αρχείων» εξετάζονται οι κύριες αρχές της (μουσικής) βιβλιοθηκονομίας και της οργάνωσης του εθνομουσικολογικού υλι-

κού, από την έρευνα έως και την προβολή του, σε βασικές θεματικές ενότητες όπως εθνομουσικολογία και αρχαία, εθνομουσικολογία και μουσεία, εθνομουσικολογία και βιβλιοθήκες, εθνομουσικολογικές καταγραφές και ταξινομικά συστήματα, σύγχρονες βάσεις εθνομουσικολογικών δεδομένων. Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζονται και χρησιμοποιούνται εργαλεία που αφορούν στη δημιουργία και διαχείριση ποικίλων μορφών δεδομένων (γραπτών, προφορικών, οπτικών, ηχητικών και οπτικοακουστικών). Το μάθημα υποστηρίζεται από εποπτικό υλικό και περιπτώσεις μελέτης (case studies), ενώ η βαθμολόγησή του γίνεται με ενδιάμεση πρόοδο, τελική εργασία και γραπτές εξετάσεις. [Περισσότερα.](#)

3.1.2.3 Μαθήματα Επιλογής της Κατεύθυνσης

Εθνομουσικολογία και ακουστικός πολιτισμός

Κωδικός: M314 | Τύπος: K2ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί μία εισαγωγή στις έννοιες και την προβληματική της πολιτισμικής μελέτης του ήχου και της ακρόασης. Επιχειρείται η ένταξη της μουσικής στο ευρύτερο πεδίο του ήχου και η θεώρηση του μουσικού πολιτισμού ως «ακουστικού πολιτισμού» (auditory culture). Οι φοιτητές/-τριες εξοικειώνονται με τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία της ιστορικής, εθνογραφικής και καλλιτεχνικής έρευνας του ήχου. Μαθαίνουν να προσεγγίζουν τις ιστορικές πηγές μέσα από την οπτική της ακουστικής ιστορίας, ενώ πραγματοποιούν ασκήσεις ακουστικού περιπάτου, εκπαιδευτικού ηχητικού περιπάτου, και ηχητικής σύνθεσης και επιτέλεσης. Το μάθημα συνδυάζει μικρές διαλέξεις με συζήτηση και βιωματικές δράσεις εντός και εκτός τάξης. [Περισσότερα.](#)

Μουσικοί Χάρτες του Ελληνισμού. Μουσικά δίκτυα

Κωδικός: M220 | Τύπος: K2ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

Τι είναι η γεωγραφία, αν δεν είναι η χάραξη και η ερμηνεία των γραμμών (Olssen, 1992); Ωστόσο, το σύννορο δεν είναι ένας δημοφιλής όρος, ιδιαίτερα σήμερα που επιστημονικά ενδιαφερόμαστε περισσότερο για τη ρευστότητα και την πλαστικότητα, για την κατάρριψη των γραμμών ανάμεσα στην τέχνη και την καθημερινότητα, για την πολλαπλότητα των ταυτοτήτων, κυρίως όμως για έναν κόσμο που διαρκώς αναμειγνύει το 'εδώ' με το 'εκεί'. Και σε αυτό το παιχνίδι της μείξης, ο χώρος, που είναι συνεχώς πολιτισμικά παραγόμενος και αναπαραγόμενος, παίζει πρωταγωνιστικό ρόλο. Η μουσική με τη σειρά της είναι ο κατεξοχήν ενεργοποιητής του χώρου με τη δυνατότητα που δίνει στους ανθρώπους να τον δομούν και ενίοτε να τον κάνουν τον 'τόπο' τους, καθώς έχει πρόσβαση στο πλέγμα της μνήμης και του συναισθήματος, λειτουργεί στο ευρύτερο πολιτισμικό συγκείμενο και αποτελεί χρήσιμο εργαλείο για πολλαπλές μορφές έκφρασης. Οι τρόποι με τους οποίους η μουσική διασχίζει τη φυσική γεωγραφία και δίνει νόημα στον δομημένο χώρο μέσα από τις εμπειρίες των ανθρώπων μας εισάγει, κατά έναν τρόπο, σε ένα πιο υψηλό επίπεδο ανθρωπογεωγραφίας μέσα στην επιστήμη της εθνομουσικολογίας. Αυτοί οι τρόποι είναι ο μηχανισμός που θα ανακαλύψουμε να λειτουργεί ως συνεκτικός ιστός ανάμεσα στις κατά τόπους λαϊκές μουσικές παραδόσεις του Ελληνισμού και τη σύγχρονη επιτέλεσή τους σε πολλά διαφορετικά συγκείμενα, συστατικά δηλαδή της πλατφόρμας που δη-

μιουργεί και αναπτύσσει τις ελληνικές μουσικές κοινότητες και δίκτυα. Έτσι θα εξετάσουμε το πώς μπορούν να δημιουργηθούν πολλαπλοί και πολυεπίπεδοι μουσικοί χάρτες. [Περισσότερα.](#)

3.1.2.4 Σεμινάρια Κατεύθυνσης

Σεμινάριο: μεθοδολογία της έρευνας

Κωδικός: M184 | Τύπος: K2ΣΕΜ | Χειμερινό Εξάμηνο

Υποχρεωτικό μάθημα/σεμινάριο που απευθύνεται σε όσους φοιτητές ανήκουν στη Β' Κατεύθυνση «Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία». Αναδεικνύεται η εθνογραφική μεθοδολογία με έμφαση στην επιτόπια έρευνα. Οι φοιτητές μαθαίνουν πώς να σχεδιάζουν, να εκτελούν και να αναδιοργανώνουν την εθνογραφική έρευνα που επιλέγουν να διεξαγάγουν για τις ανάγκες του μαθήματος. Σχολιάζουν κριτικά αντίστοιχο υλικό από δημοσιευμένες εθνογραφικές έρευνες και συντάσσουν σεμιναριακή εργασία με ιδέες, παρατηρήσεις και στοιχεία που αντιστοιχούν σε όλα τα επιμέρους στάδια του σεμιναρίου. [Περισσότερα.](#)

Σεμινάριο: μεθοδολογία της συγγραφής

Κωδικός: M185 | Τύπος: K2ΣΕΜ | Εαρινό Εξάμηνο

Υποχρεωτικό μάθημα/σεμινάριο που απευθύνεται σε όσους φοιτητές ανήκουν στη Β' Κατεύθυνση «Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία». Η εθνογραφική μεθοδολογία ολοκληρώνεται με την ανάδειξη της συγγραφικής συνιστώσας της εθνομουσικολογικής και πολιτισμικής ανθρωπολογικής έρευνας. Οι φοιτητές μαθαίνουν πώς να σχεδιάζουν, να εκτελούν και να αναδιοργανώνουν μια εθνογραφική συγγραφή με αντικείμενο ένα συγκεκριμένο ερευνητικό θέμα. Σχολιάζουν κριτικά αντίστοιχο υλικό από δημοσιευμένες εθνογραφικές μελέτες και συντάσσουν σεμιναριακή εργασία με ιδέες, παρατηρήσεις και στοιχεία που αντιστοιχούν σε όλα τα επιμέρους στάδια του σεμιναρίου. [Περισσότερα.](#)

3.1.2.5 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Ελληνικό παραδοσιακό γλέντι

Κωδικός: M306 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα αυτό εξετάζει τη πολυσημική έννοια “παραδοσιακό γλέντι” μέσα από ιδιαίτερες περιπτώσεις συμμετοχικής και διαλογικής μουσικής επιτέλεσης του ευρύτερου Ελληνικού χώρου (Ζάκυνθος, Κάρπαθος, Κρήτη, Κυκλάδες, Κύπρος, Λέσβος, Μακεδονία κ.ο.κ). Τα παραδοσιακά γλέντια εξετάζονται ως επιτελεστικές πρακτικές και ως μουσικά ύφη σε σχέση με τα ιδιαίτερα τοπικά πολιτισμικά και ιστορικά πλαίσιά τους, αλλά και με ευρύτερους, υπερτοπικούς λόγους ταυτότητας και ιδεολογίας. Κάποιες από τις θεματικές που αναδεικνύονται είναι οι εξής: τοπικότητα και διατοπικότητα, παράδοση, αναβίωση και νεωτερικότητα, συμμετοχικότητα και (ανα)παράσταση, φύλο, προσφυγιά, αστικοποίηση, εμπορευματοποίηση και ηλεκτρονική διαμεσολάβηση. Κάθε διδακτική ενότητα αφορά μία εθνογραφική περίπτωση και συνδυάζει μουσικολογική με ανθρωπολογική θεωρία. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και πράξη της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής

Κωδικός: M287 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Η ελληνική μουσική δεν είναι μόνο η πολυτιμότερη ίσως μουσική μας παρακαταθήκη αλλά, επιπλέον, πρόκειται να διευρύνει συνεχώς την υπερτοπική της εμβέλεια και να κερδίζει το ενδιαφέρον ερευνητών και μουσικών. Στην κεντρική θεματολογία αυτού του μαθήματος περιλαμβάνονται τα στοιχεία που διαμορφώνουν τον ήχο της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής. Εξετάζονται τα ιστορικά χορδίσματα, το φυσικό και το πυθαγόρειο, καθώς και η επαλληλία τους με το ισοσυγκερασμένο στη σύγχρονη πρακτική. Αναφέρονται οι βασικές μελωδικές μονάδες των γενών (τετραχόρδων και πενταχόρδων) και οι τρόποι με τους οποίους δικτυώνονται προκειμένου να σχηματίσουν το ευρύτερο τονικό πλαίσιο των σημαντικότερων κλιμάκων, ήχων ή μακάμ. Παρουσιάζονται διάφορες πρακτικές επιλογές για τη σημειογραφία και την καταγραφή. Επιπλέον, διευρευνώνται συνοπτικά σύγχρονες πρακτικές για την εναρμόνιση αυτής της τροπικής μουσικής. Τελικός στόχος του μαθήματος είναι η διαμόρφωση μιας βασικής εργαλειοθήκης για την ανάλυση ενός κομματιού της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής, η οποία αφορά στην εξαγωγή και παράσταση της συνολικής τονικής κίνησης καθώς αυτή προβάλλεται στη συνολική φόρμα. [Περισσότερα.](#)

Μουσική, συλλογική μνήμη και εθνικισμός

Κωδικός: M307 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η μουσική διάσταση της διαλεκτικής μεταξύ έθνους και συλλογικής μνήμης. Συγκεκριμένα, το μάθημα παρουσιάζει πώς μουσικά γένη, ύφη, λόγοι, και πρακτικές (πρόσληψης, επιτέλεσης, διαμεσολάβησης, και κατανάλωσης) συνεισφέρουν ή εναντιώνονται σε αφηγήματα περί κοινής εθνικής μνήμης και κοινού παρελθόντος. Το τρίπτυχο έθνος, συλλογική μνήμη, και μουσική αναλύεται μέσα από ποικίλα εθνογραφικά και ιστορικά παραδείγματα από διαφορετικές περιοχές τους πλανήτη και ιστορικές περιόδους. Η διδακτική προσέγγιση αντλεί από πληθώρα γνωστικών πεδίων, όπως ανθρωπολογία, ιστορία, πολιτική θεωρία, και φυσικά μουσικολογία και μουσική ανάλυση. [Περισσότερα.](#)

Πρακτικές εναρμόνισης στην Αστική Λαϊκή Μουσική

Κωδικός: M336 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Η λαϊκή μουσική αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό της σύγχρονης ελληνικής ταυτότητας. Έπεται του ρεμπέτικου, ενώ συνεχίζει να εξελίσσεται από τα μέσα του προηγούμενου αιώνα έως σήμερα. Οφείλει, ασφαλώς, τη μουσική της γοητεία στο μοναδικό συνδυασμό της τροπικής μελωδίας με την αρμονική της συνοδεία. Αυτό το μάθημα εστιάζει ακριβώς σε αυτό το στοιχείο, την επινόηση της αρμονίας σε περιβάλλον τροπικότητας και τη συνεχή αναδιαμόρφωσή της υπό την αδιάκοπη τάση της εκδυτικοποίησης και της επίδρασης του έντεχνου φίλτρου. Είναι σημαντικό για τους σπουδαστές να αποκτήσουν τη δυνατότητα να αναλύουν τη φόρμα και την τονικότητα της λαϊκής μουσικής, στη διαχρονική της εξέλιξη, αλλά και τη δυνατότητα για τους μελλοντικούς επαγγελματίες μουσικούς να μεγεθύνουν το συγχορδιακό λεξικό, να μεταβάλουν τους αρμονικούς μετασχηματισμούς έτσι ώστε να μπορούν να επανεναρμονίζουν το μελωδικό υλικό της και να αναδημιουργούν τη συνολική ενορχηστρωτική εικόνα. [Περισσότερα.](#)

3.1.3 Κατεύθυνση Μουσικής Τεχνολογίας

Η Κατεύθυνση της Μουσικής Τεχνολογίας ανταποκρίνεται και υλοποιεί τους ακαδημαϊκούς στόχους ενός διεθνώς καθιερωμένου κλάδου μελέτης της μουσικής. Η ραγδαία ανάπτυξη της ψηφιακής τεχνολογίας και του διαδικτύου έχει επηρεάσει δραστικά τον χώρο της μουσικής δημιουργίας, εκτέλεσης και εκπαίδευσης τα τελευταία τριάντα χρόνια. Η Μουσική Τεχνολογία είναι ένας πολύ σημαντικός κλάδος που προσφέρει καινοτόμα εργαλεία για την έρευνα στον χώρο της Συστηματικής Μουσικολογίας και για την καλλιτεχνική δημιουργία και εκτέλεση σε διακεκριμένα Τμήματα Μουσικών Σπουδών των Ευρωπαϊκών και Αμερικανικών Πανεπιστημίων, με εφαρμογές στο χώρο της σύνθεσης, της ερμηνείας με διαδραστικά μέσα, της παραγωγής και της εκπαίδευσης της μουσικής. Από την ανάλυση και επεξεργασία του ηχητικού σήματος έως τη διαχείριση της μουσικής πληροφορίας με υπολογιστικά μοντέλα η Μουσική Τεχνολογία κερδίζει ολοένα και περισσότερο έδαφος στο χώρο της σύγχρονης Μουσικής.

Η Κατεύθυνση της Μουσικής Τεχνολογίας στο ΤΜΣ του ΕΚΠΑ δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές να εξοικειωθούν με τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα που χρησιμοποιούνται για την ανάλυση, ηχογράφηση, αισθητική αντίληψη και δημιουργία όλων των ειδών της μουσικής μέσω του πλήρως εξοπλισμένου Στούντιο ηχογράφησης και επεξεργασίας της μουσικής LabMAT (www.labmat.music.uoa.gr). Συγκεκριμένα:

- Δίνεται η δυνατότητα στους φοιτητές να εμβαθύνουν μέσω των επιστημών της Μουσικής Ακουστικής, της Ακουστικής Χώρων και της Ψυχακουστικής σε θεμελιώδη ζητήματα που αφορούν την εκτέλεση ενός μουσικού οργάνου στο πλαίσιο ενός μουσικού συνόλου ή μιας ορχήστρας βάσει των ακουστικών παραμέτρων του ήχου.
- Εφαρμόζεται η Μουσική Τεχνολογία στον χώρο της μουσικής δημιουργίας με ψηφιακά μέσα, όπως η ηλεκτροακουστική μουσική, μουσική για video, για τον κινηματογράφο, για ηχητικές εγκαταστάσεις, κ.α.
- Στον χώρο της μουσικής εκτέλεσης και ερμηνείας η Μουσική Τεχνολογία δίνει τη δυνατότητα στους μουσικούς να χρησιμοποιήσουν κατά τη συναυλία σύγχρονα μέσα ζωντανής επεξεργασίας του ήχου (live electronics) αλλά και διαδραστικών συστημάτων και να εντρυφήσουν σε εξελιγμένες τεχνικές διάδρασης στον χώρο της σύγχρονης μουσικής.
- Στον χώρο της ερμηνείας εφαρμόζονται τεχνικές ανάλυσης μέσω καινοτόμων μεθόδων ανάκτησης και ταξινόμησης της μουσικής πληροφορίας για την καλύτερη κατανόηση του αυτοσχεδιασμού των διαφορετικών ειδών και στύλ της μουσικής.
- Μαθήματα που σχετίζονται με τις γνωσιακές επιστήμες παρουσιάζουν τις τελευταίες επιστημονικές εξελίξεις γύρω από την λειτουργία του εγκεφάλου κατά την δημιουργία, εκτέλεση, εκπαίδευση και ακρόαση της μουσικής.
- Η εισαγωγή σε θέματα ηχοληψίας και επεξεργασίας του ήχου για σύνολα σύγχρονης μουσικής μέσω της μελέτης της Ακουστικής χώρων και της ψυχοακουστικής δίνουν νέα εφόδια σε μουσικούς και μουσικολόγους ερευνητές να στελεχώσουν σημαντικά πολιτιστικά ιδρύματα της χώρας και του εξωτερικού.

- Η εισαγωγή στον μουσικό προγραμματισμό και η χρήση διαδραστικών εργαλείων στη μουσική δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές για την ανάπτυξη καινοτόμων εφαρμογών στον χώρο της μουσικής εκπαίδευσης, μουσικολογικής έρευνας και μουσικής δημιουργίας.

Τέλος, το Εργαστήριο Μουσικής Ακουστικής και Τεχνολογίας του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ έχει να επιδείξει μια σημαντική δράση στον τομέα της Μουσικής Τεχνολογίας τα τελευταία χρόνια με τη διοργάνωση Διεθνών Συνεδρίων όπως το ICMC (International Computer Music Conference) και Sound and Music Computing (www.icmc14-smc14.eu) και τη συμμετοχή σε Ευρωπαϊκά και Εθνικά Προγράμματα, καθιστώντας το Τμήμα πυρήνα ερευνητικών και καλλιτεχνικών ζυμώσεων στον χώρο της σύγχρονης μουσικής και της ερευνητικής κοινότητας στον διεθνή χώρο της Μουσικής Τεχνολογίας.

Καταγράφονται στη συνέχεια περιγράμματα όλων των μαθημάτων της Κατεύθυνσης της Μουσικής Τεχνολογίας:

3.1.3.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού

Εισαγωγή στη Μουσική Ψυχολογία

Κωδικός: MM37 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα κορμού αυτό εξετάζει τη μουσική ψυχολογία μέσα από το πρίσμα της συστηματικής μουσικολογίας. Μεταξύ άλλων, συζητούνται θέματα μεθοδολογίας στην ψυχολογία, μουσικής αντίληψης, γνωσιακής μουσικής ψυχολογίας και νευροεπιστήμης, σχέσης ψυχολογίας και μουσικής ανάλυσης, ψυχολογίας των συναισθημάτων και μουσικοθεραπείας (το τελευταίο σε συνεργασία με τον Ελληνικό Σύλλογο Μουσικοθεραπευτών-ΕΣΠΕΜ). Έμφαση δίνεται στην αντιμετώπιση του άγχους των μουσικών με πρακτικό workshop. Εξετάζεται με 50% εβδομαδιαίες εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και 50% με εξέταση στο τέλος. [Περισσότερα.](#)

Φυσική και Μουσική Ακουστική

Κωδικός: ΜΣ19 | Τύπος: YK | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα Φυσική και Μουσική Ακουστική αποτελεί το βασικό εισαγωγικό μάθημα στη κατανόηση της φυσικής δομής του ήχου, στα αντικειμενικά και υποκειμενικά του χαρακτηριστικά καθώς και την κατανόηση των ακουστικών φαινομένων που διέπουν την παραγωγή του ήχου στα μουσικά όργανα και την συμπεριφορά τους στο χώρο. Η ύλη του μαθήματος στοχεύει στην εισαγωγή των φοιτητών στις βασικές έννοιες των ταλαντώσεων και της κυματικής μέσω της κατανόησης των ταλαντώσεων στα μουσικά συστήματα (χορδή, αέρια στήλη, μεμβράνη, ράβδος) και των ακουστικών φαινομένων που διέπουν την διάδοση του ήχου στο χώρο. Τέλος, αναφέρεται στη πρόσληψη των υποκειμενικών χαρακτηριστικών από το αντί βάσει της επιστήμης της Ψυχοακουστικής, καθώς και σε στοιχεία Ακουστικής ανοικτών και κλειστών χώρων. Στόχος του μαθήματος αποτελεί η κατανόηση από τους φοιτητές των αντικειμενικών χαρακτηριστικών του ήχου των μουσικών οργάνων και της φωνής μέσω της επίλυσης ασκήσεων καθώς

και με τη βοήθεια λογισμικών ανάλυσης(κυματομορφή, φάσμα, φασματογράφημα). [Περισσότερα.](#)

3.1.3.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης

Ακουστική διαμόρφωση κλειστών χώρων για μουσικές και πολυμεσικές χρήσεις

Κωδικός: MM05 | Τύπος: Κ3ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα εμβαθύνει στις μεθόδους διαμόρφωσης και βελτίωσης της ακουστικής κλειστών χώρων, με έμφαση σε χώρους που έχουν σχεδιαστεί για μουσικές ή πολυμεσικές χρήσεις. Οι φοιτητές/τριες θα έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν μεθόδους και τεχνικές για την βελτίωση της ακουστικής κλειστών χώρων, μέσα από τη χρήση εξειδικευμένων εφαρμογών και λογισμικών. Η διδασκαλία και η μελέτη βασίζεται σε έναν συνδυασμό θεωρητικών πηγών, ακουστικών μετρήσεων, και ηλεκτρονικών εργαλείων. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα ακουστικά χαρακτηριστικά διαφόρων χώρων ενδιαφέροντος, και να προτείνουν βελτιωτικές παρεμβάσεις ανάλογα με τη χρήση τους. [Περισσότερα.](#)

Ακουστική μελέτη κλειστών χώρων

Κωδικός: MO56 | Τύπος: Κ3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί εισαγωγή στην επιστήμη της ακουστικής χώρων, θέτοντας τις βάσεις για την εις βάθος κατανόηση των ακουστικών φαινομένων. Εστιάζοντας στη μελέτη των κλειστών χώρων, αποσκοπεί στη διδασκαλία μεθόδων και τεχνικών που θα βοηθήσουν τόσο στην πρόβλεψη πιθανών προβλημάτων ακουστικής σε υπό κατασκευή/διαμόρφωση χώρων, όσο και στον εντοπισμό και την επίλυση προβλημάτων σε υπάρχοντες χώρους ενδιαφέροντος. Η διδασκαλία και η μελέτη βασίζεται σε έναν συνδυασμό θεωρητικών πηγών, ακουστικών μετρήσεων, και ηλεκτρονικών εργαλείων. Με την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τα ακουστικά χαρακτηριστικά διαφόρων χώρων ενδιαφέροντος, και να προτείνουν βελτιωτικές παρεμβάσεις ανάλογα με τη χρήση τους. [Περισσότερα.](#)

Ακουστική Οικολογία και μουσική δημιουργία

Κωδικός: M303 | Τύπος: Κ3ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζονται θέματα Ακουστικής Οικολογίας μέσω της μελέτης των φυσικών, αστικών ηχοτοπίων και της βιοφωνίας με σύγχρονες τεχνικές και τεχνολογίες. Μέσω της μελέτης της βιοφωνίας θα υπάρξουν προεκτάσεις στο χώρο της βιομουσικολογίας και ορνιθομουσικολογίας, καθώς και αναφορά στο έργο των δημιουργών που έχουν ως αφετηρία τα ηχοτοπία και χρησιμοποιούν ως πρωτογενές υλικό ήχους από τη βιοπανίδα. Στο πρακτικό σκέλος του μαθήματος οι φοιτητές θα ασχοληθούν με την ανάλυση και σύνθεση ηχοτοπίων με σύγχρονες τεχνικές και τεχνολογίες [Περισσότερα.](#)

Γνωσιακή μουσικολογία - Μουσική, γλώσσα και νους

Κωδικός: MM43 | Τύπος: Κ3ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Οι γνωσιακές επιστήμες μπορούν να ορισθούν συνοπτικά ως οι επιστήμες που μελετούν το μυαλό, τον εγκέφαλο και γενικότερα τη φύση της νοημοσύνης. Το μάθημα αυτό έχει πολυ-επιστημονικό χαρακτήρα και αντλεί υλικό από εμπειρικές επιστήμες όπως ψυχολογία, φιλοσοφία, νευροεπιστήμες, πληροφορική, γλωσσολογία και βιολογία. Συζητούνται θέματα μουσικής αντίληψης, μουσικής μνήμης και προσοχής, μουσικών εννοιών και αναπαραστάσεων, ομοιότητας και κατηγοριοποίησης, μουσικής σημειωτικής. Δίνεται έμφαση στη σχέση μουσικής και γλώσσας στα διαφορετικά επίπεδα ανάλυσης, όπως συντακτικό και σημασιολογία. Το μάθημα εξετάζεται με 50% εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και 50% με εξέταση ή γραπτή εργασία στο τέλος. [Περισσότερα.](#)

Δημιουργική Τεχνολογία

Κωδικός: M230 | Τύπος: Κ3ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές/φοιτήτριες σε προγραμματιστικά περιβάλλοντα με σκοπό την εξοικείωση με τις σύγχρονες πρακτικές για τον σχεδιασμό και την επεξεργασία του ήχου χρησιμοποιώντας αλγοριθμικές διαδικασίες. Δίνει τη δυνατότητα στους φοιτητές/φοιτήτριες να έρθουν σε επαφή με τα νέα αισθητικά ρεύματα και να εφαρμόσουν τις γνώσεις τους στη μουσική δημιουργία με μεικτά μέσα που περιλαμβάνει ακουστικά όργανα και ηλεκτρονικές πηγές. Η εξέταση γίνεται με εργασίες που συνυπολογίζονται στον τελικό βαθμό και παρουσιάζονται στο σύνολο της τάξης με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και γνώσης. [Περισσότερα.](#)

Εισαγωγή στη Μουσική Τεχνολογία

Κωδικός: MO90 | Τύπος: Κ3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα είναι εισαγωγικό στην κατεύθυνση της Μουσικής Τεχνολογίας. Στόχο έχει να εισάγει τους εκπαιδευόμενους/τις εκπαιδευόμενες στα γνωστικά αντικείμενα που θεραπεύει ο συγκεκριμένος κλάδος και να τους/τις εφοδιάσει με τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες ώστε να μπορέσουν να ασχοληθούν με πιο εξειδικευμένα αντικείμενα του χώρου. Μέσω του συγκεκριμένου μαθήματος οι φοιτητές/τριες εκτίθενται στα ακόλουθα γνωστικά αντικείμενα: Ανατομία και ανάλυση ηχητικών σημάτων, αναλογικός και ψηφιακός ήχος, ανάλυση Fourier, βασικές αρχές επεξεργασίας ηχητικών σημάτων, πρωτόκολλα συμπίεσης αρχείων ήχους μηχανισμοί παραγωγής ανθρώπινης φωνής και ακοής, πρωτόκολλα MIDI και OSC, βασικές αρχές ηχοληψίας και μουσικής παραγωγής, παραγωγή ηλεκτρονικής παρτιτούρας, και ακουστικό, ακουστική χώρων. [Περισσότερα.](#)

Εισαγωγή στην Ηλεκτροακουστική Μουσική

Κωδικός: MM49 | Τύπος: Κ3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα παρουσιάζει βασικές αισθητικές τάσεις της ηλεκτροακουστικής μουσικής από τα μέσα του 20ου αιώνα έως τις μέρες μας. Συζητά τα τεχνολογικά μέσα κάθε περιόδου, τους συνθέτες, και αναλύει προεξέχοντα έργα από το ρεπερτόριο. Επικεντρώνεται στις σύγχρονες τεχνικές ηχητικής επεξεργασίας, δίνοντάς τη δυνατότητα στους φοιτητές/φοιτήτριες να εξοικειωθούν

με διαδεδομένα λογισμικά για τη δημιουργία και επεξεργασία του ήχου, να αποκτήσουν πρακτική εμπειρία μέσα από εργασίες που θα διαμορφώσουν οι ίδιοι και να κατανοήσουν θεμελιώδεις έννοιες της ηλεκτρονικής μουσικής. [Περισσότερα.](#)

Εισαγωγή στον μουσικό προγραμματισμό

Κωδικός: M232 | Τύπος: K3ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί μια εισαγωγή στις βασικές αρχές μουσικού προγραμματισμού, με τη χρήση του προγραμματιστικού περιβάλλοντος Max/MSP. Απευθύνεται σε αρχάριους προγραμματιστές, δίνοντας όμως ταυτόχρονα την ευκαιρία και σε πιο εξοικειωμένους με τον προγραμματισμό χρήστες να αξιοποιήσουν και να επεκτείνουν υπάρχουσες γνώσεις. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές/τριες έρχονται αφενός σε επαφή με βασικές μεθόδους και διαδικασίες αλγοριθμικής επίλυσης προβλημάτων και αφετέρου με τον προγραμματισμό μουσικών/ηχητικών εφαρμογών. Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες θα είναι σε θέση να προγραμματίζουν μουσικούς αλγόριθμους σύνθεσης, επεξεργασίας και αναπαραγωγής πολυκάναλων ηχητικών σημάτων. [Περισσότερα.](#)

Ηχοληψία I (Μικρόφωνα – Μεγάφωνα - Ηχεία)

Κωδικός: MO84 | Τύπος: K3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα παρουσιάζει τα είδη των μικροφώνων σύμφωνα με τον τρόπο μετατροπής του ήχου σε ηλεκτρισμό και τα πολικά διαγράμματα. Παρουσιάζονται οι στερεοφωνικές τεχνικές ηχογράφησης με εργαστηριακή πρακτική στο στούντιο. Παρουσιάζονται τα είδη των μεγάλων και τα είδη των κουτιών που τοποθετούνται για να γίνουν ηχεία. Η ύλη του μαθήματος στοχεύει στην εισαγωγή των φοιτητών στις βασικές έννοιες της ηχοληψίας, μέσα από τα κύρια εργαλεία της, τα μικρόφωνα και τα ηχεία και την χρήση αυτών. Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση από τους φοιτητές των ιδιοτήτων των μικροφώνων και ηχείων, και η χρησιμοποίηση τους μέσα από ένα αισθητικό κριτήριο ανάλογα με το είδος μουσικής που θα θελήσουν να καταγράψουν. [Περισσότερα.](#)

Ηχοληψία II (Εισαγωγή στην Ηχοληψία)

Κωδικός: MO85 | Τύπος: K3ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα Ηχοληψία II παρουσιάζει εξελιγμένες τεχνικές ηχοληψίας τόσο στο στούντιο όσο και για ζωντανή μουσική με εργαστηριακή πρακτική, όπως και επεξεργασίας, μίξης και mastering για μια ολοκληρωμένη και σφαιρική γνώση στα θέματα της ηχοληψίας. Η ύλη του μαθήματος στοχεύει στην εμβάθυνση των φοιτητών σε ειδικές έννοιες και τεχνικές της ηχοληψίας. Στόχος του μαθήματος αποτελεί η κατανόηση από τους φοιτητές των ειδικών τεχνικών και η αποτελεσματική χρήση αυτών για άρτιο αισθητικό αποτέλεσμα. [Περισσότερα.](#)

Ηχοληψία και παραγωγή Μουσικών συνόλων

Κωδικός: M300 | Τύπος: K3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σε αυτό το γνωστικό αντικείμενο, παρουσιάζεται η οργάνωση μουσικών συνόλων σε ποικίλα μουσικά ιδιώματα όπως η κλασική, παραδοσιακή, ethnic και δημοφιλής μουσική. Εξετάζεται η οργάνωση των συνόλων σε μουσικό επίπεδο, αλλά κυρίως σε επίπεδο ηχοληψίας και ολο-

κληρωμένης μουσικής παραγωγής. Παρουσιάζονται όλα τα στάδια προετοιμασίας και υλοποίησης της παραγωγής και αναλύονται παράμετροι και διαφοροποιήσεις που αφορούν την παραγωγή τους ανάλογα με το μουσικό ιδίωμα, τόσο σε περιβάλλον ηχογράφησης σε studio όσο και σε περιβάλλον ζωντανής συναυλίας. [Περισσότερα.](#)

Θεωρίες υπολογιστικής μουσικής ανάλυσης του 20ού αιώνα

Κωδικός: M204 | Τύπος: K3ΥΠΟ, K1ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα εστιάζει σε σημαντικές θεωρίες μουσικής ανάλυσης που αναπτύχθηκαν κατά τον 20ό αιώνα, όπως η σενκεριανή ανάλυση, η σημειοτική ανάλυση του Nattiez, η Γενετική θεωρία των Lerdahl και Jackendoff, καθώς και η Θεωρία Συνόλων Τονικών Ψών του Alan Forte. Οι φοιτητές έρχονται σε επαφή με το θεωρητικό υπόβαθρο της κάθε μεθόδου και εν συνεχεία την εφαρμογή σε κυρίως σύγχρονα έργα που έχουν επιλεγεί από τη διδάσκουσα και από τους ίδιους. Επίσης συζητούνται και κάποια θέματα 21ου αιώνα όπως η μαθηματική μουσική θεωρία, τα Tonnetz, κ.α. Το μάθημα εξετάζεται με 50% εβδομαδιαίες εργασίες κατά τη διάρκεια του εξαμήνου και 50% με εξέταση σαββατοκύριακου (Οι φοιτητές παίρνουν τα θέματα στο σπίτι τους και φέρνουν τις απαντήσεις δύο μέρες αργότερα). [Περισσότερα.](#)

Μουσική παραγωγή για media

Κωδικός: M301 | Τύπος: K3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σε αυτό το γνωστικό αντικείμενο, παρουσιάζεται ο κόσμος των creative media και η σχέση τους με τη μουσική βιομηχανία. Παρουσιάζονται όλα τα σύγχρονα εργαλεία (software και hardware) τα οποία έχει διαθέσιμα ο σύγχρονος μουσικός για να δημιουργήσει μουσική και ηχητικό υλικό για κινηματογράφο, games, ραδιόφωνο, τηλεόραση, διαφήμιση κ.ο.κ., καθώς και τεχνικές αλληλεπίδρασης της μουσικής με την εικόνα. Εξετάζονται τεχνικές Sound Design, Foley, ADR, κ.ο.κ.. Επίσης παρουσιάζεται ο ρόλος του σύγχρονου συνθέτη για Media σε σχέση με τις άλλες ειδικότητες της μουσικής βιομηχανίας με τις οποίες καλείται να συνεργαστεί (παραγωγοί, μουσικοί, ηχολήπτες, φροντιστές, σκηνοθέτες κλπ). [Περισσότερα.](#)

Προετοιμασία και συγγραφή πτυχιακής Εργασίας

Κωδικός: M323 | Τύπος: K3ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Αυτό το μάθημα προετοιμάζει τους φοιτητές της τρίτης κατεύθυνσης στο να παρουσιάσουν μία άρτια πτυχιακή εργασία στο τέλος των σπουδών τους. Δίνεται έμφαση στη βιβλιογραφική ανασκόπηση και την περιγραφή του state-of-the-art σύμφωνα με τα σωστά ερευνητικά ερωτήματα του φοιτητή. Επίσης, στην κατεύθυνσή μας απαιτείται από τους φοιτητές το στήσιμο ενός πρακτικού μέρους με επιλογή μεθοδολογίας, και διαφορετικούς τρόπους ανάλυσης αποτελεσμάτων. Έτσι η πτυχιακή εργασία ακολουθεί τη δομή και τη φιλοσοφία μιας μικρής μεταπτυχιακής διατριβής. Έμφαση επίσης δίνεται στον επιστημονικό τρόπο γραφής και στο στυλ APA (<https://apastyle.apa.org/>) που ακολουθείται στο διεπιστημονικό πεδίο. [Περισσότερα.](#)

3.1.3.3 Σεμινάρια Κατεύθυνσης

Μελέτη και προσομοίωση ακουστικών χαρακτηριστικών χώρων λατρείας

Κωδικός: M332 | Τύπος: K3ΣΕΜ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το εν λόγω σεμιναριακό μάθημα δίνει την ευκαιρία στους/στις φοιτητές/τριες να εμβαθύνουν τη γνώση τους στην ακουστική κλειστών χώρων, μέσα από τη μελέτη χώρων λατρείας. Οι συγκεκριμένοι χώροι είναι γνωστοί για τα ιδιαίτερα ακουστικά χαρακτηριστικά τους και τις ενδιαφέρουσες συνθήκες ακρόασης που επικρατούν σε διάφορα σημεία τους. Το σεμινάριο απευθύνεται σε άτομα που έχουν παρακολουθήσει τα μαθήματα, "Ακουστική μελέτη κλειστών χώρων" (MO56) και "Ακουστική διαμόρφωση κλειστών χώρων για μουσικές και πολυμεσικές χρήσεις" (MM05). Η σεμιναριακή μελέτη θα βασίζεται σε έναν συνδυασμό θεωρητικών πηγών, ακουστικών μετρήσεων, ακουστικής μοντελοποίησης και μεθόδων αξιολόγησης. [Περισσότερα.](#)

Σεμινάριο: Μουσική και τεχνητή νοημοσύνη

Κωδικός: M233 | Τύπος: K3ΣΕΜ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα διδάσκεται υπό το πρίσμα της συστηματικής μουσικολογίας, και συζητούνται θέματα τεχνητής νοημοσύνης, στη μουσικολογία, μουσικών αναπαραστάσεων, υπολογιστικής μουσικής ανάλυσης, εξόρυξης δεδομένων, τεχνητής νοημοσύνης και δημιουργικότητας, κ.α. Το μάθημα έχει θεωρητικό χαρακτήρα και παρέχεται η ελευθερία στον κάθε φοιτητή να το κάνει όσο πρακτικό θέλει, μέσω επιλεκτικών ασκήσεων, εργασιών κλπ. Η τελική εργασία μπορεί να είναι είτε δοκίμιο, είτε κώδικας (ή ψευδοκώδικας) με δοκίμιο, είτε μουσική ανάλυση με δοκίμιο. Το θέμα είναι ελεύθερο, σχετικό με το μάθημα και συμφωνείται με τη διδάσκουσα. [Περισσότερα.](#)

Σεμινάριο: Τεχνολογίες τραγουδιστής φωνής

Κωδικός: M183 | Τύπος: K3ΣΕΜ | Εαρινό Εξάμηνο

Στο πλαίσιο αυτού του σεμιναρίου παρουσιάζονται βασικά κεφάλαια ακουστικής και ψυχοακουστικής λειτουργίας της τραγουδιστής φωνής καθώς και οι τεχνολογίες που μας βοηθούν στην ανάλυση και κατανόηση του σήματος και της σύνθεσης αυτού. Με εργαλείο τις νέες τεχνολογίες θα προσεγγίσουμε επίσης τη φωνή στο επίπεδο της εξελικτικής βιολογίας, μουσικολογίας, ανθρωπολογίας και αισθητικής. [Περισσότερα.](#)

3.1.3.4 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Jazz σύνολα και αυτοσχεδιασμός

Κωδικός: M299 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα αυτό έχει σαν στόχο την επιλογή, ενορχήστρωση, ανάπτυξη του αυτοσχεδιασμού και εκτέλεση μουσικών κομματιών από το Τζαζ ρεπερτόριο. Στο μάθημα των Μουσικών Συνόλων παρακολουθείται και καθοδηγείται η εξέλιξη των φοιτητών, τόσο σε θέματα εκτέλεσης, επικοινωνίας αλλά και αισθητικής. Η διδασκαλία περιλαμβάνει 4 διδακτικούς πυλώνες οι οποίοι λειτουργούν παράλληλα και συμπληρωματικά ο ένας προς τον άλλο, αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος κάθε μαθήματος: οργάνωση και επιλογή ρεπερτορίου -ηχητικό αποτύπωμα,

ενορχήστρωση-στυλιστική προσέγγιση, επικοινωνία-συλλογικότητα, ερμηνεία-αυτοσχεδιασμός-καινοτομία. Καταθέτοντας μουσικές γνώσεις και καλλιτεχνικές ευαισθησίες μέσω μιας σειράς προβών, οι συμμετέχοντες θα προετοιμάζουν ρεπερτόριο το οποίο και θα παρουσιάζεται στο τέλος κάθε εξαμήνου. Οι συναυλίες θα ηχογραφούνται και θα βιντεοσκοποούνται. [Περισσότερα.](#)

Εισαγωγή στη Μουσικοθεραπεία I

Κωδικός: M312 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Εισαγωγικό μάθημα που στοχεύει στην κατανόηση των βασικών αρχών της μουσικοθεραπείας. Το μάθημα περιλαμβάνει την παρουσίαση ιστορικών, πολιτισμικών και άλλων παραγόντων που συνέβαλαν στη διαμόρφωση της μουσικοθεραπείας από τα μέσα του 20ου αιώνα σε ένα σύγχρονο επάγγελμα υγείας. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες εισάγονται στη λειτουργία των στοιχείων της μουσικής ως παραγόντων θεραπευτικής αλλαγής κυρίως μέσα από την θεωρητική αλλά και τη βιωματική επεξεργασία τους. Προτείνεται να προηγηθεί η παρακολούθηση του μαθήματος «Μουσική στην Κοινότητα». Η επιτυχής ολοκλήρωση του μαθήματος «Μουσικοθεραπεία I» δεν αποτελεί εκπαίδευση στη μουσικοθεραπεία. [Περισσότερα.](#)

Εισαγωγή στη Μουσικοθεραπεία II

Κωδικός: M317 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα αυτό αποτελεί συνέχεια όσων διδάχθηκαν στο μάθημα Μουσικοθεραπεία I. Η παρακολούθησή του δεν αποτελεί εκπαίδευση στη μουσικοθεραπεία αλλά εισαγωγή σε βασικές έννοιες και αρχές της. Στο εξάμηνο αυτό, παρουσιάζονται με συνοπτικό τρόπο οι σημαντικότερες προσεγγίσεις και μοντέλα μουσικοθεραπείας που έχουν επικρατήσει διεθνώς και γίνεται αναφορά στα βασικά χαρακτηριστικά της κάθε μίας. Μέσα από παρουσιάσεις ηχητικού και βιντεοσκοπημένου υλικού, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες καλούνται να αναστοχαστούν για τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της μουσικής αλληλεπίδρασης που στο πλαίσιο της θεραπευτικής σχέσης μπορούν εν δυνάμει να λειτουργήσουν ως μοχλός αλλαγής για ποικίλες πληθυσμιακές ομάδες. Κατά την διάρκεια της παρακολούθησης του μαθήματος αυτού, οι φοιτητές πειραματίζονται με τον αυτοσχεδιασμό χρησιμοποιώντας συμβατικούς και εναλλακτικούς τρόπους μουσικής έκφρασης (φωνή, σώμα, μουσικά όργανα και όργανα που αξιοποιούν νέες τεχνολογίες) διευρύνοντας έτσι τα μουσικά τους εκφραστικά μέσα και εργαλεία. [Περισσότερα.](#)

Ηχοληψία και παραγωγή για σχολικές μονάδες

Κωδικός: M302 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Σε αυτό το γνωστικό αντικείμενο οι φοιτητές αποκτούν τις γνώσεις και δεξιότητες να χειριστούν με επιτυχία ένα σύστημα ηχητικής κάλυψης σε περιβάλλον σχολικών μονάδων, με απώτερο σκοπό την επιτυχή διοργάνωση και κάλυψη σχολικών εκδηλώσεων, τόσο στην Α/θμια, στην Β/θμια εκπαίδευση, όσο και στα Μουσικά Σχολεία. Εξετάζονται τρόποι καταγραφής ηχητικού υλικού που δημιουργείται στα σχολεία, (ηχογράφηση μουσικών σχημάτων και συνόλων, δημιουργία ηχητικού υλικού σχετικού με το μάθημα της μουσικής, κ.ο.κ.. Παρουσιάζονται βασικές γνώσεις ηχοληψίας, βασικού ηχητικού εξοπλισμού, συνδεσμολογίας και δημιουργικής χρήσης αυτών. [Περισσότερα.](#)

Μουσική Βιομηχανία

Κωδικός: MM15 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα Μουσική Βιομηχανία παρουσιάζει την εξέλιξη της μουσικής δημιουργία βάσει της εξέλιξης της τεχνολογίας ήχου στο χώρο της δισκογραφίας και διάχυσης της μουσικής πληροφορίας. Αυτές οι εξελίξεις τα τελευταία 100 χρόνια δημιούργησαν ένα οικοσύστημα βιομηχανικών διαστάσεων, εκμετάλλευσης της μουσικής δημιουργίας προς όφελος των δημιουργών αλλά και των δισκογραφικών εταιριών. Η ύλη του μαθήματος επικεντρώνεται σε θέματα ιστορίας της μουσικής βιομηχανίας, πνευματικά δικαιώματα, δίκτυα μουσικής, τεχνολογίες διάχυσης και ανάκτησης της μουσικής πληροφορίας και στις νέες τάσεις στο χώρο της μουσικής βιομηχανίας στην μεταψηφιακή εποχή. [Περισσότερα.](#)

Μουσική στην κοινότητα

Κωδικός: M237 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Η μουσική στην κοινότητα έχει να κάνει με το πώς χρησιμοποιείται η μουσική πράξη σε άτομα από ευπαθείς ομάδες της κοινωνίας. Οι φοιτητές μαθαίνουν να είναι μουσικοί εμπνυχωτές ειδικών ομάδων, κάνοντας παράλληλα με το μάθημα στο Πανεπιστήμιο και πρακτική άσκηση σε κάποιο φορέα της κοινότητας, όπως νοσοκομεία, ψυχιατρεία, δομές φιλοξενίας προσφύγων, απεξάρτηση, ΜΚΟ μειονοτήτων κ.α. Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος συζητούνται ειδικά θέματα μουσικής ψυχολογίας και νευροεπιστήμης, μουσικοθεραπείας, ψυχιατρικής (σε συνεργασία με το Αιγινήτειο νοσοκομείο) καθώς και φιλοσοφικά θέματα πάνω στο αντικείμενο του μαθήματος. Επίσης, στο Πανεπιστήμιο υπάρχει και η πρακτική εκπαίδευση τεχνικών που χρειάζονται οι φοιτητές προκειμένου να εργαστούν με την ομάδα που έχουν επιλέξει, καθώς και η υποστήριξη που απαιτείται. Το μάθημα εξετάζεται με 50% πρακτική εργασία στα πλαίσια ευπαθών ομάδων κατά τη διάρκεια του εξαμήνου (10 επισκέψεις) και 50% με γραπτή εργασία. [Περισσότερα.](#)

Παραγωγή ραδιοφωνικής εκπομπής

Κωδικός: M255 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Στο πλαίσιο αυτού του μαθήματος αναπτύσσονται θεωρητικές και πρακτικές προσεγγίσεις για την δημιουργία μιας πρωτότυπης αυτοτελούς ραδιοφωνικής εκπομπής με μουσικολογικό περιεχόμενο. Εξετάζονται επίσης τεχνικές για την αρχιτεκτονική μιας μουσικής εκπομπής και ενός ραδιοφωνικού θεάτρου όσον αφορά στο λόγο, στην επιλογή φωνών, στην επιλογή μουσικής, τις τεχνικές συνέντευξης και μουσικής επένδυσης, καθώς και την ανάδειξη ενός ιδιαίτερου μουσικού στυλ. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές διδάσκονται τεχνικές, ηχοληψίας, επεξεργασίας, ισοστάθμισης και προετοιμασίας του υλικού της εκπομπής στο στούντιο 310 του Τμήματος. [Περισσότερα.](#)

Σύνολο ηλεκτρονικής μουσικής (laptop)

Κωδικός: M243 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα εισάγει τους φοιτητές/τριες σε θέματα δημιουργίας, ανάπτυξης, αυτοσχεδιασμού και εκτέλεσης έργων ηλεκτροακουστικής μουσικής. Μέσα από τη συμμετοχή στο εν λόγω μου-

σικό σύνολο οι φοιτητές/τριες έρχονται σε επαφή με το ρεπερτόριο, τη σύγχρονη αισθητική και τη θεωρία της ηλεκτροακουστικής μουσικής. Η αξιολόγηση των συμμετεχόντων βασίζεται στην ενεργό συμμετοχή στις δράσεις/συναυλίες του συνόλου, στη δημιουργία διαδραστικών εργαλείων για τη μουσική εκτέλεση, καθώς και στις συνθετικές και αυτοσχεδιαστικές τεχνικές που θα αναπτύξουν. [Περισσότερα.](#)

3.1.4 Κατεύθυνση Βυζαντινής Μουσικολογίας

Η Κατεύθυνση της Βυζαντινής Μουσικολογίας έχει ως αντικείμενο την επιστημονική-ερευνητική ενασχόληση με όλες τις πτυχές της τροπικής και μονοφωνικής ελληνικής μουσικής ως επιστήμης και ως τέχνης, ως ψαλτικής – γραπτής και άγραφης παραδόσεως και ως κοσμικής – δημοτικής και αστικής μουσικής πράξεως, η ανάπτυξη της οποίας ξεκινά από τον καιρό της αναδείξεως της Κωνσταντινουπόλεως σε πρωτεύουσα του Ανατολικού Ρωμαϊκού Κράτους και η παράδοσή της παραμένει και σήμερα ζωντανή ως μουσική κληρονομιά του λαού μας. Ο ραγδαίος ρυθμός διεύρυνσης, στην Ελλάδα και διεθνώς, ήδη από τον 19ο αι., του ενδιαφέροντος γύρω από την Βυζαντινή Μουσική και τα συγγενή αντικείμενα της Υμνογραφίας και της Μετρικής, συνέβαλε στην δημιουργία ειδικών κέντρων έρευνας και μελέτης αυτής σε πανεπιστημιακό επίπεδο. Ιδιαίτερα στη χώρα μας, η Βυζαντινή Μουσική-Ψαλτική Τέχνη εξετάζεται συστηματικά την τελευταία πεντηκονταετία, με τη μελέτη και την έρευνα του πηγαίου υλικού, το οποίο θησαυρίζεται σε έναν μεγάλο αριθμό (περισσότερα από 7000 χειρόγραφα) ελληνικών μουσικών κωδίκων, από τον 10ο αι. και δώθε, που περιέχουν τον γραπτό και έντεχνο μουσικό πολιτισμό της βυζαντινής και μεταβυζαντινής μελοποιίας, παραδίδουν δε και τα ποικιλώνυμα και ποικίλα είδη της ελληνικής χριστιανικής υμνογραφίας. Την έρευνα και μελέτη των παντοίων στοιχείων και παρακολουθημάτων αυτού του πλήρους μουσικού πολιτισμού, την κριτική και συνολική αποτίμηση του χαρακτήρα της ελληνόφωνης αυτής μουσικής έκφρασης και κληρονομιάς υποστηρίζει ο ακαδημαϊκός χώρος με πολύπτυχο έργο και επιστημονική ακριβολογία.

Η Κατεύθυνση της Βυζαντινής Μουσικολογίας εστιάζει σε ζητήματα που αφορούν την Θεωρία, την Ιστορία, την Κωδικολογία, την Παλαιογραφία, την Ανάλυση, την Ερμηνεία, την Διδακτική της ελληνικής εκκλησιαστικής μουσικής και ανταποκρίνεται στις ραγδαίες εξελίξεις των βυζαντινών μουσικών σπουδών σε διεθνές επίπεδο με πλήθος μελετημάτων και άρθρων, συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια, καινοτόμες επιστημονικές και καλλιτεχνικές προσεγγίσεις. Η αναγκαιότητα της ύπαρξης της Κατεύθυνσης είναι φανερή από το ίδιο το αντικείμενό της, που καταπίνεται με τη μελέτη και την έρευνα όλων των εκφάνσεων και των επιμέρους ενδιαφερόντων του ελληνικού μουσικού πολιτισμού και δίνει την ευκαιρία στους αποφοίτους της να αποκτήσουν σημαντική εξειδίκευση στα επιστημονικά αυτά πεδία.

Ως εκ τούτου στους ακαδημαϊκούς στόχους ίδρυσης και λειτουργίας της Κατεύθυνσης της Βυζαντινής Μουσικολογίας περιλαμβάνονται, κυρίως, τα εξής:

- Η επιστημονική και ερευνητική ενασχόληση με όλες τις πτυχές της Βυζαντινής Μουσικής και ιδιαίτερα της Ψαλτικής, ως επιστήμης και τέχνης. Η γραπτή και άγραφη

σχετική παράδοση της βυζαντινής / κοσμικής / αστικής / δημοτικής / μουσικής πράξης στα βυζαντινά και μεταβυζαντινά χρόνια

- Η έρευνα και σπουδή σε βάθος της σημειογραφίας κατά τις διάφορες περιόδους εξέλιξής της και η τεκμηρίωση της ορθής ερμηνείας της
- Η πλήρης καταλογογράφηση των δημιουργημάτων της βυζαντινής και μεταβυζαντινής μελοποιίας σε σειρές Τόμων αμιγών Καταλόγων των χειρογράφων κωδίκων και παράλληλα ο καταρτισμός σειράς Τόμων Εργογραφικών Καταλόγων για καθένα μελουργό
- Η συστηματική σπουδή και έρευνα της Ιστορίας της βυζαντινής και μεταβυζαντινής Ψαλτικής Τέχνης
- Η παράλληλη μελέτη του υμνογραφικού λόγου και η συναφής αναφορά σε θέματα Ιστορίας, Υμνολογίας, Λειτουργικής και Τελετουργικής
- Η ανάπτυξη της συγκριτικής μεθοδολογικής έρευνας και η συστηματική μελέτη των σχέσεων, των επιδράσεων ή και αλληλοεπιδράσεων της Βυζαντινής Μουσικής τόσο με την Λατινική Ψαλτική – Γρηγοριανό Μέλος και άλλα, όσο και με την Αραβοπερσική και την Οθωμανική – Τουρκική Μουσική
- Η σπουδή και έρευνα της αποδοχής της Βυζαντινής Ψαλτικής από τους άλλους ορθόδοξους λαούς (Γεωργία, Ρωσία, Σερβία, Βουλγαρία, Ρουμανία, Αλβανία και τους αραβόφωνους ορθόδοξους των Πατριαρχείων Ιεροσολύμων και Αντιοχείας), όσον αφορά σε θέματα σημειογραφίας, υμνολογίας, λειτουργικών τύπων και ψαλτικού ρεπερτορίου
- Η έρευνα, ο εντοπισμός, η αποδελτίωση και η αξιοποίηση του πηγαίου υλικού
- Η επισήμανση, η μελέτη και η φανέρωση των δημιουργών – μελουργών και των μουσικών δημιουργημάτων τους, διαχρονικά και σφαιρικά: οι πολυάριθμοι, μείζονες και ελάσσονες, μελουργοί και οι συνθέσεις τους, ποιήματα και μέλη ποικίλου χαρακτήρα, είδους και γένους
- Η μελέτη του έργου των ελλήνων μουσικών κωδικογράφων. Εντοπισμός και αποδελτίωση, σχολιασμός και ευρετηριασμός της βιβλιογραφικής τους δραστηριότητας
- Η θεωρητική προσέγγιση της Ψαλτικής Τέχνης: εκμάθηση και άσκηση στη χρήση του συστήματος της Νέας Μεθόδου, ευχερής παρακολούθηση των διαφόρων εξελικτικών φάσεων της ψαλτικής σημειογραφίας, το καίριο θέμα της εξήγησης, σπουδή της βυζαντινής οκταηχίας, ζητήματα ψαλτικού ρεπερτορίου
- Η συγκέντρωση και αξιολόγηση των κατά καιρούς εντύπων μουσικών εκδόσεων και κατάρτιση πλήρους Καταλόγου αυτών
- Η οργάνωση πλήρως ενημερωμένης βιβλιοθήκης χειρογράφων και εντύπων μουσικών βιβλίων, μουσικολογικών μελετημάτων και αρχείου ηχογραφημένου υλικού

- Καταρτισμός χορού ψαλτών και διδασκαλία ορθής χοραρχίας – διεύθυνσης ενός χορού ψαλτών, με παράλληλη εκμάθηση και ερμηνεία και του εξωεκκλησιαστικού - τραγουδιστικού βυζαντινού και μεταβυζαντινού ρεπερτορίου
- Η ερμηνεία του βυζαντινού μέλους, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστημονικής έρευνας αλλά και με σεβασμό στην προφορική ψαλτική παράδοση, από χορούς ψαλτών ή μονοφωνάρηδες ψάλτες σε δημόσιες συνάξεις ή όπου αλλού, και η διάδοση με ειδικές ηχογραφήσεις και εκδοτικές ηχητικές παραγωγές
- Η παρακολούθηση των ερευνών και πορισμάτων, των μελετών και εκδόσεων, της διεθνούς Βυζαντινομουσικολογικής παραγωγής
- Η σύγχρονη κοινωνιολογική και ανθρωπολογική προσέγγιση της Βυζαντινής Μουσικής, ως ζωντανής τέχνης που εξακολουθεί να επιτελείται επί διςχιλιετία.

Σημειώνεται ότι, στην πορεία των τελευταίων ετών έχει σημειωθεί τεράστια επιστημονική πρόοδος σε όλα τα επιμέρους επιστημονικά αντικείμενα της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Μεγάλος αριθμός διδακτορικών διατριβών έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της εκπόνησης, οι οποίες αντιμετωπίζουν ανάλογα θέματα και προωθούν την έρευνα. Τα τελευταία έτη, από της λειτουργίας της Κατεύθυνσεως, αλλά και της αντίστοιχης ειδίκευσης στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών «Βυζαντινή Μουσικολογία» και «Ψαλτική Τέχνη», έχει προστεθεί και η εκπόνηση πτυχιακών αλλά και μεταπτυχιακών εργασιών, που διευρύνουν ακόμη περισσότερο τον πλούτο αλλά και το εύρος και βάθος της έρευνας και εξασφαλίζουν στους αποφοίτους πολύτιμα επιστημονικά και επαγγελματικά εφόδια.

Το 5ετές πρόγραμμα σπουδών του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών περιλαμβάνει και ένα μεγάλο αριθμό μαθημάτων της Κατεύθυνσης της Βυζαντινής Μουσικολογίας (μαθήματα κορμού, μαθήματα κατεύθυνσης, επιλεγόμενα, σεμινάρια, πτυχιακές εργασίες), που προσφέρουν μια υψηλού επιπέδου επιστημονική συγκρότηση αλλά και επαγγελματική κατάρτιση στους πτυχιούχους της Κατεύθυνσης. Τα μαθήματα αυτά είναι τα ακόλουθα:

3.1.4.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού

Βυζαντινή Μουσικολογία

Κωδικός: ΜΣ03 | Τύπος: ΥΚ | Χειμερινό Εξάμηνο

Τι εννοούμε υπό τον (τόσο οικείο πλὴν, ὅμως, σαφώς αμφίσημο) ὄρο Βυζαντινή Μουσική; Ασφαλώς το συναμφοτέρω: ὡς τέχνη, τὴν Ψαλτικὴν, που «διὰ ῥυθμῶν καὶ μελῶν περὶ τοὺς θεῖους ὕμνους καταγίνεται» [Γαβριήλ ιερομόναχος, στίχοι 27-8], καὶ ὡς ἐπιστήμη, τὴ (βυζαντινὴ) Μουσικολογία, που μεθοδικὰ καὶ συστηματικὰ ἀποπειράται νὰ ἀρθρώσῃ υπεύθυνο λόγο γιὰ τὰ πολυποίκιλα δεδομένα τῆς ἰδίας τέχνης, λόγο που ἀπαιτεῖ, βέβαια, ἀντίστοιχη ἐρευνα καὶ σπουδὴ καὶ γνώση. Ἡ ἀλληλεξάρτηση ἀμφοτέρων τῶν «πτυχῶν» τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς εἶναι πασιφανὴς καὶ αὐταπόδεικτη· καὶ παρότι σαφὲς φαίνεται νὰ προέχει ἡ πρακτικὴ διάσταση τοῦ

πράγματος (αν παραθεωρηθεί η ίδια η ψαλτική έκφραση, η μουσική ως τέχνη και καλλιτεχνία, τι απομένει να σχολιάσει ο μουσικολόγος;) ποιος αντιλέγει ότι και η βαθύτερη γνώση των πολλαπλών θεωρητικών δεδομένων του πράγματος λειτουργεί ευεργετικότατα για τον ψάλλη ως καλλιτέχνη; Από παλιά το τόνιζε, άλλωστε, και ο Μανουήλ Χρυσάφης: «...οί φιλοτιμούμενοι ἐπὶ τὸ ψάλλειν εἰδέναι καὶ ἐπιστήμονες εἶναι τῆς ψαλτικῆς [...] μετ' ἐπιστήμης ἀκριβοῦς τε καὶ ἀπταιστού τὴν τοιαύτην μετέρχεσθαι τέχνην» [στίχοι 11-2, 14-1]. Πάντως, όπως διδάσκει και η ιστορία, η Μουσικολογία εξακολουθεί να «παρακολουθεί» διακριτικά την Ψαλτική, «παρεμβαίνουσα» όπου δει· η επιστήμη έπεται της τέχνης, που –υπό τον χαρακτήρα της εκκλησιαστικής μουσικής– παραμένει από αιώνων –και αναμφίβολα θα συνεχίσει να διατελεί– αιεθαλής, αφού είναι συνυφασμένη με τα λατρευτικά δρώμενα της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Εκκλησιαστική μουσική –οποιασδήποτε μορφής ή καλλιτεχνικής αξίας– υφίσταται από το «καὶ ὑμνήσαντες ἐξῆλθον εἰς τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν» (Ματθ. 26, 30) και θα εξακολουθήσει να υπάρχει έως ότου «ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ...» (Ματθ. 25, 31). Το ζητούμενο, λοιπόν, δεν επικεντρώνεται στην εξασφάλιση της συνέχειας της Βυζαντινής Μουσικής ως τέχνης· ανιχνεύεται, αντίθετα, στην ευκρινή επισήμανση της λανθάνουσας δυναμικής της Βυζαντινής Μουσικής ως επιστήμης. Αφορά, για την ακρίβεια, στην ανάδειξη της επιθυμητής συναλληλίας, στην επίτευξη μιας αρμονικής συμπόρευσης, μεταξύ επιστήμης και τέχνης, με ένα προφανή σκοπό: η δυναμική της επιστήμης να συμβάλλει σε μιαν συνεχή βελτιστοποίηση των επί μέρους πτυχών της τέχνης, εγγυωμένη την αέναη –οὐσιαστικά– επικαιροποίηση της Βυζαντινής Μουσικής. [Περισσότερα.](#)

Ήχοι και ανατολικά τροπικά συστήματα

Κωδικός: MM112 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Η Βυζαντινή Μουσική ή «Ψαλτική» καθώς και ευρύτερα η ελληνική παραδοσιακή μουσική εντάσσεται σε μια ευρύτερη ομάδα μουσικών παραδόσεων της Ανατολικής Μεσογείου με τις οποίες εμφανίζει κοινά μουσικά χαρακτηριστικά. Ένα από τα σπουδαιότερα είναι η αντίληψη της θεωρητικής ανάλυσης με όρους και αρχές που έχουν την καταγωγή τους στην αρχαία ελληνική μουσική θεωρία, εξελίσσονται κατά την εποχή του Βυζαντίου και διαδίδονται με αλληλεπιδράσεις στους γειτονικούς πολιτισμούς (Αραβες, Πέρσες, Οθωμανούς, Σλάβους κ.λπ.). Το σπουδαιότερο και εκτενέστερο μέρος της ελληνικής θεωρίας είναι η τροπικότητα, η οποία στη βυζαντινή παράδοση της Ψαλτικής, που σώθηκε μέχρι τις μέρες μας, εκφράζεται με τους λεγόμενους Ήχους. Σ' αυτό το μάθημα διδάσκονται οι θεμελιώδεις έννοιες της Θεωρίας της Ψαλτικής και γενικότερα της ελληνικής παραδοσιακής μουσικής, καθώς και η στοιχειώδης περιγραφή των βασικών Ήχων. Χρησιμοποιούνται ακουστικά ψαλτικά παραδείγματα. [Περισσότερα.](#)

Ιστορική Επισκόπηση της βυζαντινής μουσικής

Κωδικός: MM98 | Τύπος: YK | Εαρινό Εξάμηνο

Μια σχετικά αναλυτική επισκόπηση της πορείας της εκκλησιαστικής μουσικής από τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους μέχρι σήμερα. Σχεδιάσμα της ιστορίας και διάκριση δύο περιόδων, προσημειογραφικής και σημειογραφικής. Επισήμανση των σημαντικών στοιχείων που χαρακτηρίζουν την προσημειογραφική περίοδο, μέσα από φιλολογικές-πατερικές και άλλες ιστορικές μαρτυρίες, προκειμένου να υπάρχει συνέχεια στην προέλευση και εξέλιξη της μουσι-

κής, δηλ. της Ψαλτικής Τέχνης στον χώρο της λατρείας. Γένεση και εξέλιξη της βυζαντινής σημειογραφίας. Χειρόγραφη παράδοση. Τα γένη της βυζαντινής μελοποιίας και η εξέλιξή τους. Μελουργοί-κωδικογράφοι. Βίος και έργο των κυριότερων μουσικών προσωπικοτήτων της Ψαλτικής. Η σύγχρονη μουσικολογική έρευνα. Πρακτικά μουσικά παραδείγματα μέσω ζωντανών και ηχογραφημένων ψαλτικών ερμηνειών. [Περισσότερα.](#)

Παρασημαντική της ψαλτικής τέχνης

Κωδικός: MM119 | Τύπος: ΥΚ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση της Βυζαντινής Παρασημαντικής από τον 10ο αι. έως σήμερα. Αναλυτικά μελετώνται οι ακόλουθες ενότητες: Βιβλιογραφία - Ορολογία – Ο χαρακτήρας της Βυζαντινής παρασημαντικής - Περίοδοι της Βυζαντινής Σημειογραφίας – Κριτήρια περιοδολόγησης – Πρώιμες Βυζαντινές σημειογραφίες [950-1177 (Εκφωνητική, Θήτα, Chartres, Coislin, Σλαβικές σημειογραφίες Σηματική και Κοντακαριανή)] – Μέση πλήρης Βυζαντινή σημειογραφία [1177-1670] – Μεταβατική Εξηγητική σημειογραφία [1670-1814] – Νέα αναλυτική Βυζαντινή σημειογραφία [1814-σήμερα] – Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να αναγνωρίσουν τα σημάδια της βυζαντινής παρασημαντικής, να διαχειρισθούν μουσικές πηγές, να κατανοήσουν βασικά ζητήματα βυζαντινής ορολογίας, να συνδυάσουν δεδομένα διαφορετικών πηγών. [Περισσότερα.](#)

3.1.4.2 Υποχρεωτικά μαθήματα της Κατεύθυνσης

Αντιπαραβολές βυζαντινού και λατινικού μέλους

Κωδικός: MM70 | Τύπος: Κ4ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση των σημείων σύγκλισης του Βυζαντινού και του Λατινικού μέλους. Συγκεκριμένα μετά την παρουσίαση της βιβλιογραφίας και του θέματος στο σύνολό του εξετάζονται τα ακόλουθα: Σχέσεις μεταξύ ανατολικού και δυτικού εκκλησιαστικού μέλους – Βυζαντινή και λατινική οκτωηχία (θεωρητικές συγγραφές, απηχήματα ήχων-τρόπων, Tonarii): σημεία σύγκλισης και απόκλισης των δύο τροπικών συστημάτων – Λειτουργικά μουσικά χειρόγραφα – Είδη του μέλους – Ακολουθίες - Σημειογραφία – Βυζαντινές επιρροές στο λατινικό μέλος (Κάτω Ιταλία) – Βενετοκρατία: επιρροές του λατινικού μέλους στο βυζαντινό (μελοποιητικές και λειτουργικές πρακτικές, κείμενα, δίφωνες και τετράφωνες βυζαντινές συνθέσεις). Με την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να πεπεξεργασθούν βυζαντινές συνθέσεις με δυτικά χαρακτηριστικά, να αναζητήσουν και να επεξεργασθούν αρχειακό υλικό, να συνδυάσουν δεδομένα των αρχειακών εγγράφων με αυτά των μουσικών χειρογράφων, να κατανοήσουν, να αναλύσουν και να συνδυάσουν αυτά τα δεδομένα. [Περισσότερα.](#)

Βυζαντινή και μεταβυζαντινή μελοποιία

Κωδικός: MO41 | Τύπος: Κ4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σήμερα, είναι κατανοητό τι σημαίνει μελοποιός και τι σημαίνει ψάλτης: ο μελοποιός είναι αυτός που έχει την «ποιητική έξη» και άρα τη «δυνατότητα να κατασκευάζει μέλος, εφευρίσκοντας και γράφοντας νέες μελωδίες που αρέσουν στους ακροατές του», ενώ ο ψάλτης είναι απλώς αυτός που καλείται να «απαγγείλει αυτό το μέλος», να ψάλει, να ερμηνεύσει «διάφορες

τετριμμένες ψαλμωδίες». Αυτά, ακριβώς, προκύπτουν απ' όσα γράφει σχετικά ο Χρύσανθος στο Μέγα Θεωρητικό του [§ 389]: «Μελοποιία είναι δύναμις κατασκευαστική μέλους. Κατασκευάζομεν δὲ μέλος, ὅχι μόνον ψάλλοντες τετριμμένας διαφόρους ψαλμωδίας, ἀλλ' ἐφευρίσκοντες καὶ γράφοντες καὶ ἴδια νέα μέλη, τοῖς ἀκροαταῖς ἀρέσκοντα. Ἄρα διαφέρει ἡ μελοποιία τῆς μελωδίας· διότι ἡ μὲν μελωδία εἶναι ἀπαγγελία μέλους· ἡ δὲ μελοποιία εἶναι ἕξις ποιητική». Παρ' ὅλ' αυτά, ὁμως, καὶ στους δύο παραπάνω ὁρους λανθάνουν πολλές ἀκόμη προϋποθέσεις, ἀγνωστες –ἴσως– στις λεπτομέρειές τους γιὰ τὴ σύγχρονη πραγματικότητα: ὁ ἀληθινὸς ψάλτης πρέπει νὰ διακρίνεται καὶ ἀπὸ ἄλλα ἰδιαίτερα χαρίσματα, ὅπως καὶ ὁ πραγματικὸς μελοποιὸς πρέπει νὰ γνωρίζει ἀπόλυτα καὶ νὰ ἀκολουθεῖ πιστὰ κάποιους συγκεκριμένους κανόνες. Στις μέρες μας ὅλα αυτά ἔχουν ἀτονήσει· τὰ κριτήρια ἔχουν κατὰ πολὺ χαλαρώσει. Σήμερα, εἶναι συνηθισμένο κάποιος νὰ χαρακτηρίζεται, χωρὶς πολὺ σκέψη, μελοποιὸς ἢ ψάλτης. Καὶ γιὰ τις δύο περιπτώσεις, πάντως, χρειάζεται –ὡποσδήποτε– πολὺ περισσότερη προσοχή, καὶ (γιατί ὅχι) κάποια ἐπιφύλαξη. Ἢδη ἀπὸ τὸν 15ο αἰῶνα ὁ ιερομόναχος Γαβριήλ ἐκρίνε σκόπιμο νὰ «εἰκονίσει τὸν τέλειον ψάλτη» [στίχοι 696-726]. Ἐθεσε, λοιπόν, ἕξι κριτήρια, τὰ ὁποῖα «οφείλει νὰ πληροῖ ὁποῖος ψάλτης δὲν θέλει νὰ διαψεύδει τὸ ὄνομά του» [στίχοι 585-6]. Τὰ τρία ἀπ' αυτά σχετίζονται με τὴ χρῆση τῆς ψαλτικῆς σημειογραφίας: γνώση τῆς «ὀρθογραφίας» τῆς παρασημαντικῆς | δυνατότητα μουσικῆς γραφῆς χωρὶς τὴ χρῆση κάποιου βοηθήματος | ἄμεση (καὶ ἄσπονη) καταγραφή ὁποιοδήποτε μουσικοῦ ἀκούσματος. Εὖν δὲ δύο, μόνον, ἀναφέρονται στις φωνητικὲς ικανότητες τοῦ ψάλτη: τονικά σωστή φωνητικὴ τοποθέτηση | καλλιφωνία. Επιπλέον δὲ, εἶναι ἀξιοπαρατήρητο ὅτι, μέσα στα ψαλτικά χαρίσματα συμπεριλαμβάνεται καὶ ἡ δυνατότητα σύνθεσης νέων μελωδιῶν. Μ' αὐτὲς τις παρατηρήσεις τοῦ Γαβριήλ συμφωνεῖ καὶ ὁ Μανουήλ Χρυσάφης [στίχοι 176-96], ποὺ περιγράφει ἐπιπλέον ἀμφοτέρους, τὸν ψάλτη καὶ τὸν μελοποιό, ὡς ἀκολουθῶς [στίχοι 197-212]: «Τούτων τῶν εἰρημένων ἐξ κεφαλαίων ὁ τὴν ἐπιστήμην ἔχων καὶ δυνάμενος ὡς ἡ τέχνη βούλεται χρῆσθαι αὐτοῖς, διδάσκαλος ὢν τέλειος λοιπὸν ποιῆτω τε ποιήματα καὶ γραφέτω καὶ διδασκέτω καὶ ψήφους κρίνων ἐξαγέτω περὶ τε τῶν οἰκείων καὶ ὧν ἄλλοι ποιοῦσι, μᾶλλον δὲ περὶ τούτων· τὰ γὰρ ἴδια αὐτὸς μὲν ἀκολουθῶν τῇ τέχνῃ συνθήσει, τὴν δὲ περὶ αὐτῶν ἔξουσιν ἕτεροι ψῆφον, διὰ τὸ τὴν εὐνοίαν πεφυκέναι μὴ ἀδεκάστους ἐξάγειν τὰς ψήφους, αὐτὸν δὲ εὖνως ἔχειν τοῖς ἑαυτοῦ, κἂν ὁποῖα τύχουσιν ὄντα. ὁ δὲ μήτε τὴν ἐπιστήμην αὐτῶν ἔχων, μήτε διὰ τοῦτο δυνάμενος χρῆσθαι αὐτοῖς, σιγάτω λοιπὸν, τοῦτο βέλτιον τοῦ μὴ σιγᾶν ἢ γησάμενός τε καὶ ἀσφαλέστερον, εἰ εἰμὴ σιγᾶν βούλοιτο, τοῦτο δὲ δῆπουθεν ἐξέσται τῷ βουλομένῳ παντί, ἀλλὰ μὴ κρίνειν τὰ ἐτέρων ἐπιχειρήτω, εἰδὼς ὡς οὐδένα δυνήσεται πείσειν φαῦλον, ὡς αὐτὸς ἐστὶν ἐκόντα γίνεσθαι καὶ νομίζειν ἅπερ αὐτὸς νενόμικε...» [Περὶ περισσότερα](#).

Βυζαντινὴ Μουσικὴ σε δυτικὲς σημειογραφίες

Κωδικός: MM72 | Τύπος: K4YΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σκοπὸς τοῦ μαθήματος εἶναι ἡ γνωριμία με ἄλλα συστήματα μουσικῆς γραφῆς καθὼς καὶ ἡ ἀσκηση στὴν μεταγραφή βυζαντινῶν συνθέσεων σε ἄλλους σημειογραφικοὺς τύπους. Στὸ μάθημα ἐξετάζονται οἱ ἀκόλουθες ἐνότητες: Βιβλιογραφία - Οἱ ἐννοίες ἐξήγηση καὶ μεταγραφή: ἡ σχέση μεταξύ τους - Ἀναγκαιότητα τῆς ἐξήγησης - Χρησιμότητα τῶν μεταγραφῶν - Εἰρηγήσεις ὡς μεταγραφές τῆς Βυζαντινῆς σημειογραφίας σε ἄλλα συστήματα γραφῆς (π. χ. αλφαβητικά συστήματα κ. α.) - Τὸ σύστημα μεταγραφῆς τῶν Monumenta Musicae Byzantinae -

Μεταγραφή της Αναλυτικής Βυζαντινής Σημειογραφίας στο πεντάγραμμο: δύσκολα σημεία μεταγραφών – Ασκήσεις – Μεταγραφή της Μέσης Πλήρους Βυζαντινής σημειογραφίας σε δυτικά συστήματα γραφής – Ασκήσεις. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να μεταγράψουν βυζαντινές συνθέσεις όλων των περιόδων σε δυτικά συστήματα μουσικής γραφής. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και Πράξη της Ψαλτικής Τέχνης I

Κωδικός: MM66 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Διδάσκονται οι θεωρητικές αρχές που χρησιμοποιεί η Ψαλτική με εμβάθυνση σε βασικές έννοιες, όπως Τροπικότητα, διαστήματα, παραγωγή και διακρίσεις πολυηχίας, θεωρία των βασικών Ήχων. Ως εγχειρίδιο βάσης χρησιμοποιείται το Μέγα Θεωρητικόν του Χρυσάνθου. Δίνεται μικρό σώμα σημειώσεων με επεκτάσεις και αναλύσεις που γίνονται κατά τη διάρκεια των παραδόσεων. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία και Πράξη της Ψαλτικής Τέχνης II

Κωδικός: MM71 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Σε συνέχεια του μαθήματος «Θεωρία και πράξη της ψαλτικής τέχνης I» διδάσκεται εκτενώς η τροπική ανάλυση των Ήχων και των Συστατικών τους, με πλούσια σειρά παραδειγμάτων και αναφορές σε παράλληλα τροπικά Ανατολικά Συστήματα. [Περισσότερα.](#)

Ιστορία της βυζαντινής μουσικής I

Κωδικός: MM124 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Ιστορικοί σταθμοί-περίοδοι της Ψαλτικής Τέχνης από τον 10ο αιώνα μέχρι σήμερα, όπως ορίζονται από σπουδαία γεγονότα και πραγματώσεις, χαρακτηριστικές φάσεις και σταδιακές αλλαγές στη γραφή, τη μορφή και το ύφος, αλλά και από πρωτοπόρους δημιουργούς. Παρουσίαση της ζωής και του έργου των κυριότερων μελουργών μέχρι και τον 15ο αιώνα, δια της συναρμολογήσεως διαφόρων ειδήσεων, επιμελώς περισυναγομένων από τον μουσικό χειρόγραφο θησαυρό. Πρακτικά μουσικά παραδείγματα μέσω ηχογραφημένων ψαλτικών ερμηνειών, ακολουθούμενα από σχόλια γύρω από την μελοποιητική τους τακτική. Έρευνα των φοιτητών σε μουσικά χειρόγραφα και σε καταλόγους αναλυτικής περιγραφής μουσικών κωδίκων για την αναζήτηση των σχετικών με τους μελουργούς της εξεταζομένης εποχής μουσικών έργων. [Περισσότερα.](#)

Ιστορία της βυζαντινής μουσικής II

Κωδικός: MM125 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Η μουσική δράση στην Κρήτη και την Κύπρο κατά τον 15ο και 16ο αιώνα. Προπαρασκευή και νέα μεγάλη άνθηση της Ψαλτικής [1580-1720/30] (Αναγέννηση της Ψαλτικής σε όλο το φάσμα του εκκλησιαστικού ρεπερτορίου – νέες μουσικές τάσεις, καινούργια μουσικά είδη, επώνυμες μελοποιήσεις μουσικών βιβλίων, δημιουργία νέων τύπων κωδίκων, σμικρύνσεις μελών, πρώτες προσπάθειες για απλοποίηση της παραδοσιακής σημειογραφίας). Μουσική αναδημιουργία, μεταρρυθμιστικές διεργασίες, μελοποιητική και σημειογραφική ανανέωση, προσπάθειες για αντικατάσταση του καθιερωμένου σημειογραφικού συστήματος από άλλα ιδιότυ-

πα ή αλφαβητικά [1730-1820]. Πρόσφατη ιστορία [1820-σήμερα] (Πατριαρχικές Μουσικές Σχολές, έντυπες εκδόσεις, μουσικολογικά περιοδικά, η εισαγωγή του αρμονικού ιδιώματος από την ίδρυση του νέου ελληνικού κράτους, η παράλληλη τάση απλοποίησης του παραδοσιακού βυζαντινού μέλους και η προσπάθεια προσαρμογής του στα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα, ηχογραφήσεις, μελοποιητική ένδεια και προσαρμογές). Πρακτικά μουσικά παραδείγματα μέσω ηχογραφημένων ψαλτικών ερμηνειών, ακολουθούμενα από σχόλια γύρω από την μελοποιητική τους τακτική. Έρευνα των φοιτητών σε μουσικά χειρόγραφα και σε καταλόγους αναλυτικής περιγραφής μουσικών κωδίκων για την αναζήτηση των σχετικών με τους μελουργούς της εξεταζομένης εποχής μουσικών έργων. [Περισσότερα.](#)

Κοσμικό ρεπερτόριο σε βυζαντινή παρασημαντική

Κωδικός: MM111 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Με τη σημειογραφία της Βυζαντινής Μουσικής καταγράφηκε πλην της Ψαλτικής και ένα σημαντικό ποσό κοσμικού ρεπερτορίου. Το ρεπερτόριο αυτό αφορά κυρίως τη λεγόμενη Λόγια Μουσική της Πόλης σε φόρμες αραβοπερσικές και αριθμεί περί τις 4500 σελίδες καταγραφών στα χειρόγραφα της Ψαλτικής και άλλες 2500 περίπου σελίδες στις έντυπες εκδόσεις. Ρεπερτόριο επίσης του τύπου του σχολικού τραγουδιού καταγράφηκε περί το τέλος του 19ου αι., ενώ μεγάλος όγκος καταγραφών ιδίως κατά τον 20ό αι. αφορά το ελληνικό Δημοτικό τραγούδι. Αυτό το υλικό εκτός από τη σημασία που έχει για την παρακολούθηση της ελληνικής μουσικής Ιστορίας και τη σχέση της Ψαλτικής με τα κοσμικά μουσικά είδη, αποτελεί πλέον σπουδαία πηγή και για την ευρύτερη παράδοση της Ανατολικής Μεσογείου από άποψη αρχαιότητας και έκτασης δεδομένων. Στο μάθημα εξετάζονται εποπτικά οι σημαντικότερες πηγές καθώς και ειδικά θέματα που ανακύπτουν, όπως θέματα ιστορικής Μουσικολογίας, Μορφολογίας, Θεωρίας και Εξήγησης κοσμικών μελών από την Παλαιά Παρασημαντική. [Περισσότερα.](#)

Λατρεία και μουσική στο Βυζάντιο

Κωδικός: MM59 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Γένεση και εξέλιξη της χριστιανικής λατρείας. Λειτουργικοί τύποι. Ευχολόγια και Τυπικά. Τυπικές διατάξεις σε μουσικούς κώδικες. Λειτουργικά και μουσικά βιβλία. Οι βασικοί μουσικοί κώδικες κατά τα τρία γένη της μελοποιίας και τα λειτουργικά βιβλία στα οποία βρίσκεται διασπαρμένο το περιεχόμενο των μουσικών βιβλίων. Λειτουργικομουσικολογική εξέταση και σχολιασμός των Λειτουργιών του βυζαντινού τύπου και των δύο πλουσιότερων σε υμνογραφία νυχθήμερων ακολουθιών (Εσπερινού και Όρθρου) του μοναστηριακού Τυπικού. Ο κοσμικός βυζαντινός τύπος και οι ακολουθίες του. Ψαλτικές αλληλοεπιδράσεις μεταξύ των δύο Τυπικών. Λειτουργική και ψαλτική ορολογία. [Περισσότερα.](#)

Παλαιογραφία της βυζαντινής σημειογραφίας I

Κωδικός: MO48 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη και ανάλυση της Βυζαντινής Σημειογραφίας προ του 1814 καθώς και η παρουσίαση των χαρακτηριστικών και της λειτουργίας της. Έμφαση δίνεται στην εκμάθηση της Μέσης πλήρους Βυζαντινής Σημειογραφίας (1177-1670) καθώς και στην Μεταβατική Εξηγητική σημειογραφία (1670-1814) κυρίως μέσω ανάλυσης παλαιογραφικών

μουσικών κειμένων. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές θα είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τους διαφορετικούς σημειογραφικούς τύπους, να διαβάζει μουσικά χειρόγραφα, και θα έχει αποκλήσει δεξιότητες όπως η διαχείριση πηγαίου υλικού, η αξιολόγηση τεκμηρίων, η αναζήτηση συνθέσεων στο πηγαίο υλικό. Το μάθημα συμπεριλαμβάνει τις ακόλουθες ενότητες: Βιβλιογραφία – Προθεωρία - Φωνητικά και άφωνα σημάδια της Μέσης Πλήρους Βυζαντινής σημειογραφίας - Μέθοδοι των θέσεων – Το “Μέγα Ίσον” του Ιωάννη Κουκουζέλη — Συνδυασμοί σημαδιών για τη δημιουργία θέσεων – Χρήση των θέσεων και χαρακτηρισμός – Βυζαντινές θεωρητικές συγγραφές και οι εξ αυτών προκύπτουσες πληροφορίες. [Περισσότερα.](#)

Παλαιογραφία της βυζαντινής σημειογραφίας II

Κωδικός: M198 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα αποτελεί συνέχεια του μαθήματος Παλαιογραφία της Βυζαντινής Σημειογραφίας I. Διακρίνεται στις ακόλουθες ενότητες: Εισαγωγή στην ανάλυση με δομικό στοιχείο τις θέσεις της Βυζαντινής σημειογραφίας - Το φαινόμενο του καλλωπισμού βυζαντινών συνθέσεων ως εξελικτική διαδικασία διαφοροποίησης του μέλους, οι τεχνικές και τα αποτελέσματά του - Η εξηγητική σημειογραφία από την εμφάνισή της και έως την τελική διαμόρφωση της Νέας Μεθόδου σημειογραφίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην μελέτη συγκριτικών παραδειγμάτων. Στο τέλος του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να διαβάσουν μουσικά χειρόγραφα, να αναγνωρίσουν όλους τους βυζαντινούς σημειογραφικούς τύπους, να συγκρίνουν και να αναλύσουν συνθέσεις γραμμένες σε όλους τους σημειογραφικούς τύπους. [Περισσότερα.](#)

Προθεωρία της ψαλτικής τέχνης I

Κωδικός: MM105 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Μελετώνται βυζαντινές και μεταβυζαντινές θεωρητικές συγγραφές (όπως, για παράδειγμα, η συνήθης Προθεωρία της Παπαδικής, με τις σχετικές ασκήσεις μουσικής προγύμνασης, τις μεθόδους εκμάθησης των θέσεων της Ψαλτικής και τα πολύ ενδιαφέροντα εποπτικά σχήματα διδασκαλίας της Τέχνης), αλλά και καθαυτήν η ψαλτική πράξη, τόσο στην γραπτή εκδοχή της (αυτήν της παρασημασμένης μελωδίας), όσο και στην αντίστοιχη προφορική (εκείνην της ποικιλότητας φωνητικής ερμηνείας): τα παραπάνω δεδομένα συνεκτιμώνται υπό τη διάθεση μιας έρευνας πιο ανοιχτής σε όποιες πιθανώς λανθάνουσες (ή και ποικίλης άλλης προοπτικής) αναγνώσεις της συνόλης θεωρίας της Ψαλτικής Τέχνης. Αναζητείται οποιαδήποτε υποθετικά ή πραγματικά υπάρχουσα παράλληλη καλλιτεχνική απόχρωση του θεωρητικού λόγου, με εκκίνηση της σκέψης πέρα από κάθε αναμενόμενη και συνήθη ερευνητική προσέγγιση, επί τη βάση ενός εξαιρετικής σημασίας «τρίπτυχου», που περιλαμβάνει: τον λόγο (τη θεωρητική περιγραφή – γραπτή και προφορική – ενός μουσικού φαινομένου: μουσικολογία), το σχήμα (ένα σύμβολο, που περιγράφει – γραφιστικά – το ίδιο αυτό μουσικό φαινόμενο) και βέβαια τη μουσική (κυρίως στον τύπο παρασημασμένων ασκήσεων, με τη φωνητική ερμηνεία των οποίων επιτυγχάνεται όχι μόνον η κατάλληλη προετοιμασία, αλλ’ ακόμη και η ειδικότερη ανάλυση του όποιου μουσικού φαινομένου). Το προβαλλόμενο «τρίπτυχο» παρέχει την ευχέρεια κατανόησης (και –ως εκ τούτου– εποπτικής και επαγωγικής διδασκαλίας) ενός ογκώδους θεωρητικού υλικού, που –στις περισσότερες περιπτώσεις– κείται δύσληπτο έως ακατανόητο στα σχετικά χειρόγραφα και στις

ειδικές επιστημονικές εκδόσεις· κατανόησης μέσω διαφορετικών –κάθε φορά– τρόπων· διδασκαλίας κάτω από καινοφανές –σε κάθε περίπτωση– πρίσμα. [Περισσότερα.](#)

Προθεωρία της ψαλτικής τέχνης II

Κωδικός: MM106 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Μελετώνται βυζαντινές και μεταβυζαντινές θεωρητικές συγγραφές (όπως, για παράδειγμα, η συνήθης Προθεωρία της Παπαδικής, με τις σχετικές ασκήσεις μουσικής προγύμνασης, τις μεθόδους εκμάθησης των θέσεων της Ψαλτικής και τα πολύ ενδιαφέροντα εποπτικά σχήματα διδασκαλίας της Τέχνης), αλλά και καθαυτή η ψαλτική πράξη, τόσο στην γραπτή εκδοχή της (αυτήν της παρασημασμένης μελωδίας), όσο και στην αντίστοιχη προφορική (εκείνην της ποικιλότροπης φωνητικής ερμηνείας)· τα παραπάνω δεδομένα συνεκτιμώνται υπό τη διάθεση μιας έρευνας πιο ανοιχτής σε όποιες πιθανώς λανθάνουσες (ή και ποικίλης άλλης προοπτικής) αναγνώσεις της συνόλης θεωρίας της Ψαλτικής Τέχνης. Αναζητείται οποιαδήποτε υποθετικά ή πραγματικά υπάρχουσα παράλληλη καλλιτεχνική απόχρωση του θεωρητικού λόγου, με εκκίνηση της σκέψης πέρα από κάθε αναμενόμενη και συνήθη ερευνητική προσέγγιση, επί τη βάση ενός εξαιρετικής σημασίας «τρίπτυχου», που περιλαμβάνει: τον λόγο (τη θεωρητική περιγραφή –γραπτή και προφορική– ενός μουσικού φαινομένου: μουσικολογία), το σχήμα (ένα σύμβολο, που περιγράφει –γραφιστικά– το ίδιο αυτό μουσικό φαινόμενο) και βέβαια τη μουσική (κυρίως στον τύπο παρασημασμένων ασκήσεων, με τη φωνητική ερμηνεία των οποίων επιτυγχάνεται όχι μόνον η κατάλληλη προετοιμασία, αλλ’ ακόμη και η ειδικότερη ανάλυση του όποιου μουσικού φαινομένου). Το προβαλλόμενο «τρίπτυχο» παρέχει την ευχέρεια κατανόησης (και –ως εκ τούτου– εποπτικής και επαγωγικής διδασκαλίας) ενός ογκώδους θεωρητικού υλικού, που –στις περισσότερες περιπτώσεις– κείται δύσληπτο έως ακατανόητο στα σχετικά χειρόγραφα και στις ειδικές επιστημονικές εκδόσεις· κατανόησης μέσω διαφορετικών –κάθε φορά– τρόπων· διδασκαλίας κάτω από καινοφανές –σε κάθε περίπτωση– πρίσμα. [Περισσότερα.](#)

Ψαλτική και ελληνική δημοτική μουσική

Κωδικός: MM99 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Εαρινό Εξάμηνο

Η μουσική συγγένεια των δύο χώρων έχει πολλές φορές επισημανθεί στο παρελθόν. Αφού εξεταστούν συνοπτικά τα σημεία επαφής των δύο χώρων (γλώσσα, ποικιλία διαστημάτων, τροπικότητα, μελοποιητικές τεχνικές, ανθρωπολογικοί παράγοντες κλπ) καθώς και οι κυριότερες διαφορές τους (οργανοχρησία, κοσμικός ή μη χαρακτήρας, ποικιλία τοπικών παραδόσεων κλπ), διερευνάται περαιτέρω το βάθος και η έκταση αυτής της σχέσης με βάση το κριτήριο της τροπικής ανάλυσης. Επικεντρώνοντας στις βασικές διαιρέσεις και κλάδους της Οκταηχίας, αναλύονται τροπικά αντίστοιχα προς αυτές κομμάτια δημοτικής μουσικής, αντιπροσωπευτικά των κυριοτέρων τοπικών ελληνικών παραδόσεων. Χρησιμοποιείται σχετικό ηχητικό υλικό και δισκογραφία. [Περισσότερα.](#)

Ψαλτική και νεότερη ελληνική αστική λαϊκή μουσική

Κωδικός: MM101 | Τύπος: K4ΥΠΟ | Χειμερινό Εξάμηνο

Ένα μεγάλο μέρος της νεοελληνικής λαϊκής αστικής μουσικής εμφανίζει μουσικές συγγένειες με την Ψαλτική. Ανιχνεύουμε τα επί μέρους είδη και τα σημεία επαφής που αφορούν

αυτήν τη σχέση σε μια διαχρονική εξέταση μοιρασμένη σε εποχές βάσει σημαντικών αλλαγών (μικρασιατική καταστροφή, επικράτηση μπουζουκιού, εμφάνιση ιδιαίτερων μουσικών ρευμάτων, όπως «ρεμπέτικου, έντεχνου, πολιτικού,» τραγουδιού, κ.λπ.). Χρησιμοποιώντας το εργαλείο της τροπικής ανάλυσης, επιχειρούμε να εντοπίσουμε ρεπερτόριο που φέρει τα συγγενέστερα προς τον πυρήνα της βυζαντινής Οκταηχίας τροπικά χαρακτηριστικά. Χρησιμοποιείται σχετικό ηχητικό υλικό από τη δισκογραφία. [Περισσότερα.](#)

3.1.4.3 Μαθήματα Επιλογής της Κατεύθυνσης

Ορθογραφία της βυζαντινής παρασημαντικής

Κωδικός: MM104 | Τύπος: K4ΕΠΙ | Εαρινό Εξάμηνο

Για να αναγνωσθεί (και πολύ περισσότερο για να καταγραφεί) ορθά μια ψαλτική παρτιτούρα είναι απαραίτητες πολλές τεχνικές πληροφορίες. Γι' αυτές, είναι δυνατόν να γίνει εκτενέστατος λόγος, με βάση τόσο τη γραπτή όσο (και κυρίως) την προφορική παράδοση της Ψαλτικής Τέχνης. Το ζήτημα σχετίζεται προφανέστατα με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της βυζαντινής σημειογραφίας. Ενδεικτικά, μπορεί να σημειωθεί ότι το ενδιαφέρον του μελετητή της βυζαντινής παρασημαντικής επικεντρώνεται σαφώς σε δύο στοιχεία: πρώτον, στα σημάδια που υποστηρίζουν την επανάληψη της συλλαβής του εκάστοτε μελοποιούμενου ποιητικού κειμένου και δεύτερον στα σημάδια που παρατείνουν τη χρονική διάρκεια της ψαλλόμενης συλλαβής οποιουδήποτε μουσικού κειμένου. Λόγος και μέλος, ποίηση και μουσική, είναι βέβαια τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της βυζαντινής μουσικής. Υπάρχουν, έτσι, συγκεκριμένα σημάδια που παρεμβάλλονται στο όποιο μουσικό κείμενο, σημάδια που εξυπηρετούν τη διεύρυνση τόσο του ποιητικού (επανάληψη συλλαβής) όσο και του μουσικού (αργίες, περαιτέρω χρόνος) κειμένου. Αυτά τα σημάδια συνιστούν, συνεκδοχικά, τα ουσιώδη χαρακτηριστικά της βυζαντινής σημειογραφίας. Αναλυτικά, για την επανάληψη της συλλαβής στη βυζαντινή σημειογραφία χρησιμοποιούνται τα ακόλουθα σημάδια: κεντήματα, υπορροή & βαρεία· ενώ για την επέκταση του χρόνου τα ακόλουθα: τζάκισμα (ή κλάσμα) & διπλή [οξεΐα]. Υπάρχουν, βέβαια, και άλλοι αξιοπρόσεκτοι συνδυασμοί των δύο παραπάνω ενεργειών (που εφαρμόζονται πάντοτε σε σημείο όπου επαναλαμβάνεται κάποια συλλαβή του ποιητικού κειμένου), όπως για παράδειγμα το αντικένωμα με απλή ή και ο σύνδεσμος (που λεγόταν παλαιότερα έτερον παρακάλεσμα). Παρόμοιες λεπτές και εξειδικευμένες σημειογραφικές παρατηρήσεις είναι δυνατόν να οδηγήσουν στην επιθυμητή άρτια, τεχνικά και καλλιτεχνικά, χρήση της παρασημαντικής της Ψαλτικής Τέχνης. [Περισσότερα.](#)

3.1.4.4 Σεμινάρια Κατεύθυνσης

Σεμινάριο: Ειδικά θέματα βυζαντινής μουσικολογίας

Κωδικός: M195 | Τύπος: K4ΣΕΜ | Εαρινό Εξάμηνο

Στο πλαίσιο του Σεμιναρίου εξετάζονται ομάδες συνθέσεων κρητικής προελεύσεως, όπως οι στίχοι “εις την έναρξιν της θείας Λειτουργίας” ή οι συνθέσεις του Συμβόλου της Πίστεως. Σκοπός του ερευνητικού αυτού μαθήματος είναι να ασκηθούν οι φοιτητές στην μεθοδολογία της έρευνας μέσω μικρών εργασιών επί τη βάσει των ιδιαζουσών κρητικών συνθέσεων. Διακρίνεται

στις εξής ενότητες: συγκέντρωση, μελέτη και εκτίμηση της σχετικής βιβλιογραφίας, μελέτη των πηγών-ταξινόμηση των σχετικών συνθέσεων ανά περίοδο, συνθέτη, ήχο, μελέτη των σχετικών συνθέσεων, ανάλυση και επιστημονικός σχολιασμός, συγγραφή εργασίας. Μετά την ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές είναι σε θέση να επεξεραστούν την βιβλιογραφία, να αναλύσουν τα δεδομένα, να συγκρίνουν βιβλιογραφικά δεδομένα και αρχειακές πηγές, να εντοπίσουν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των συνθέσεων, να συνθέσουν δεδομένα και να συγγράψουν μία σύντομη ερευνητική εργασία. [Περισσότερα.](#)

Σεμινάριο: Μεθοδολογία καταλογογράφησης μουσικών χειρογράφων

Κωδικός: M125 | Τύπος: K4ΣΕΜ | Εαρινό Εξάμηνο

Κριτική επισκόπηση της σχετικής βιβλιογραφίας. Οι κατά καιρούς μέθοδοι καταλογογράφησης μουσικών χειρογράφων. Διαμόρφωση μιας σύγχρονης, μουσικολογικά επωφελούς, μεθοδολογίας καταλογογράφησης. Πλήρης περιγραφή αυτής και πρακτική εφαρμογή πάνω σε μουσικούς κώδικες. Συγγραφική άσκηση: αναλυτική καταλογογράφηση και εξαντλητικός κωδικολογικός και μουσικολογικός σχολιασμός δεδομένου μουσικού χειρογράφου. [Περισσότερα.](#)

3.1.4.5 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Βυζαντινός μουσικός πολιτισμός και σύγχρονη μουσική δημιουργία I

Κωδικός: M310 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το περιεχόμενο του μαθήματος επικεντρώνεται στο έργο των Μιχάλη Αδάμη και Δημήτρη Τερζάκη, δύο εκ των κορυφαίων συνθετών, που δημιούργησαν σύγχρονα μουσικά ιδιώματα θεμελιωμένα στον μουσικό πολιτισμό της ελληνικής παράδοσης. Διατηρώντας τις ίδιες αναλογίες ως προς τα μέσα μελέτης και εποπτείας με εκείνα των Προθεωριών (λόγος, σχηματική απεικόνιση, μουσική), αλλά με επίκεντρο μια δημιουργική ματιά στο βυζαντινό μουσικό υλικό που φιλοδοξεί να γονιμοποιήσει και να δικαιώσει εκφραστικά τη σύγχρονη μουσική σκέψη, μελετώνται διάφορα θεωρητικά φαινόμενα τα οποία αναδεικνύονται μέσα από τις συνθέσεις αλλά και τα κείμενα των προαναφερθέντων σύγχρονων Ελλήνων δημιουργών. Η τεχνική του παλίμψηστου ως αφηγηματική μουσική τεχνική, οι μελωδικές φόρμουλες («θέσεις») ως αξιοποιήσιμο στοιχείο αυτοσχεδιασμού αλλά και οργανωμένης συνθετικής πρακτικής, η αξιοποίηση των μικροδιαστημάτων και η ανάλυση της λειτουργικότητας αυτών, το φαινόμενο της διπλοπαράλλαγής ως στοιχείο διαφοροποίησης των διαστηματικών ποιοτήτων, αλλά ταυτόχρονα και ως διακριτικό μέσο διασφάλισης της μοτιβικής συνοχής (μέσω της διατήρησης της κατεύθυνσης του μελωδικού περιγράμματος), η έννοια του συστήματος, αλλά και γενικότερα η καινούργια, συμβατή ορολογία που αναδύεται από τη νέα μουσική πραγματικότητα (π.χ. πολύκλινη μονοφωνία, πολυμελωδικότητα, ενορχήστρωση φωνών, τεχνική του μικρομέλους κ.ά.) αποτελούν μερικά από τα φαινόμενα που πρόκειται να αναλυθούν. [Περισσότερα.](#)

Βυζαντινός μουσικός πολιτισμός και σύγχρονη μουσική δημιουργία II

Κωδικός: M315 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Σε συνέχεια του μαθήματος «Βυζαντινός μουσικός πολιτισμός και σύγχρονη μουσική έκφραση I», εξετάζονται δημιουργικές προσεγγίσεις συνθετών της νεότερης γενιάς, τα έργα των

οποίων συνηγορούν υπέρ ενός μουσικού ιδιώματος, που αφομοιώνει με ιδιαίτερη εκλέπτυνση και διακριτικότητα δυναμογόνα αποκρυσταλλώματα της βυζαντινής μουσικής παράδοσης. Παράλληλα, μέσω μιας εστίασης σε συγκεκριμένα έργα συνθετών της ελληνικής εθνικής σχολής (Πέτρος Πετρίδης, Αντίοχος Ευαγγελάτος κ.ά.), θα σχολιαστεί ο τρόπος επεξεργασίας του βυζαντινού μουσικού υλικού με στόχο τη διερεύνηση της συνθετικής πρόθεσης και της δεσμευτικής εγγύτητας των συνθέσεων με το βυζαντινό μέλος. Επίσης, ειδική αναφορά θα γίνει στο έργο Festliches Praeludium (op.100), για μικτή χορωδία και εκκλησιαστικό όργανο του Egon Wellesz και σε έργα συνθετών του «Ιερού Μινιμαλισμού» (John Tavener, Arvo Pärt, Giya Kancheli κ.ά.). [Περισσότερα.](#)

Βυζαντινός Χορός I

Κωδικός: M261 | Τύπος: EE | Χειμερινό Εξάμηνο

Στη γενικότερη εκκλησιαστική παράδοση (πρωτίστως στην Αγία Γραφή), αλλά και στη σχετική γραμματεία (ιδιαίτερα στις πηγές της Λειτουργικής, του Τυπικού ή και του Κανονικού Δικαίου), υφίσταται πληθώρα μαρτυριών για την πράξη της από χορού ψαλμώδησης. Παρά ταύτα, ο απαιτητικός ερευνητής της ιστορίας του χορικού μέλους θα μπορούσε (όχι αδικαιολόγητα) να ισχυριστεί ότι η τακτική της από χορού ψαλτικής ερμηνείας συνιστά (δίχως υπερβολή) «κεκρυμμένον μυστήριον». Θέματα όπως η πρακτική οργάνωση, η επί μέρους δομή, η αρμόδια διδασκαλία και η συστηματική διεύθυνση ενός χορού ψαλτών, ή ακόμη ο τρόπος και η τεχνική της χορικής ψαλτικής ερμηνείας, παραμένουν (στις λεπτομέρειές τους) μουσικολογικά απροσδιόριστα. Ειδικότερο μουσικολογικό (αλλά και αμιγώς ψαλτικό) ενδιαφέρον παρουσιάζει, πάντως, η ακόλουθη ακριβής περιγραφή (από τον θεωρητικό της Ψαλτικής Τέχνης Γαβριήλ τον ιερομόναχο) του ιδεώδους τρόπου καλοφωνικής (δηλαδή μονοφωνάρικης) ψαλτικής ερμηνείας [· «μέθοδος πῶς δεῖ ἀνέρχεσθαι τῆς καλοφωνίας» (στίχοι 610-95)]· σ' αὐτήν την περιγραφή παρεμβάλλονται και κάποιες χρήσιμες πληροφορίες για τους βοηθούς του μονοφωνάρη, μέσω των οποίων στοιχειοθετούνται ορισμένες (πλέον εξειδικευμένες) πρακτικές οδηγίες για τον σχηματισμό ενός (μικρού ἔστω) μουσικού συνόλου, ενός υποτυπώδους ψαλτικού χορού: «... Δεῖ δὲ ἔχειν μετὰ σοῦ καὶ ἕτερον βοηθὸν ἢ καὶ δύο, πλείονας δὲ οὐδαμῶς· τότε γὰρ οὐ καλοφωνία ἀλλὰ τὸ λεγόμενον ἀπὸ χοροῦ γενήσεται. Ἀλλὰ τοῦτο ὀφείλει γίνεσθαι ἐὰν αἱ φωναὶ ᾧσιν ἐπιτήδεια καὶ καλαί· εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχει ἢ τοῦ καλοφωνοῦντος φωνή, πάντας λαμβανέτω βοηθοὺς. Ὅφειλουνσι δὲ οἱ ψάλλοντες εἶναι καὶ συνήθεις καὶ σχεδὸν προμελετηκότες ἕκαστος τὸ ἐκάστου κοινῶς, ἵνα συμφωνῶσι καὶ ἡδίῳ οὕτω φανείη ἡ ψαλτική. Κακῶ δὲ μὴ χρῆσις ποτὲ βοηθῶ· κρεῖττον γὰρ ἢ μὴ ψάλλειν ἢ μόνον, ἢ μετὰ κακοφώνου· ἀπολέσει γὰρ καὶ τὸ σὸν τότε μέλος. Ἡ δὲ τῶν παρήχων φωνὴ καὶ κακοφώνων εὐρίσκεται ἢ ταχύτερα τοῦ δέοντος καὶ πετρώδης ἢ ἀσθενὴς καὶ κεχαλασμένη· καὶ εἰ μὲν τοῦ ἐνὸς ἢ πετρώδης, ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ ὑψηλότερον καὶ μὴ βουλομένου, ἢ δὲ τοῦ ἐτέρου ἐπὶ τὸ χαμηλότερον ἄκοντος. Τὸν δὴ τοιοῦτον ἀποπέμπεσθαι δεῖ· οὐ μόνον γὰρ ἑαυτῷ ἀλλὰ καὶ πᾶσι μεταδίδωσι τοῦ κακοῦ, καὶ ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω ἔλκουνσιν ἡμᾶς ἄκοντας ἢ ἐπὶ τὸ κάτω...» [στίχοι 651-67]. Η πενιχρότητα των σχετικών πηγών μάς αποκρύπτει την προῖστορία των τεχνικών λεπτομερειών της από χορού ερμηνείας). Όμως, αυτή ακριβώς η ἔλ- λειψη προδίδει, ταυτόχρονα, την πραγματική φύση της τέχνης: η ιδιοτυπία του τρόπου λειτουργίας των ἐπὶ μέρους στοιχείων αὐτῆς της τέχνης (σημειογραφία, ἤχοι, ρυθμός, κ.ο.κ.), γεννά –

αυτονόητα— πρακτικού χαρακτήρα ιδιαιτερότητες (που αποτελούν, ακριβώς, ό,τι πρέπει να αντιμετωπιστεί με προσοχή κατά τη χορική ψαλμώδηση). Αυτές οι ιδιαιτερότητες, όμως, δεν μπορούν πάντοτε να καταγραφούν, θεωρητικά, στις λεπτομέρειές τους. Πάντως, από μian δευτερογενή ανάγνωση των θεωρητικών μαρτυριών προβάλλει, ευκρινώς, μια αδρομερής έστω σκιαγράφηση των λεπτομερειών οποιασδήποτε απόπειρας από χορού ψαλτικής ερμηνείας. [Περισσότερα.](#)

Βυζαντινός Χορός II

Κωδικός: M241 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Στη γενικότερη εκκλησιαστική παράδοση (πρωτίστως στην Αγία Γραφή), αλλά και στη σχετική γραμματεία (ιδιαίτερα στις πηγές της Λειτουργικής, του Τυπικού ή και του Κανονικού Δικαίου), υφίσταται πληθώρα μαρτυριών για την πράξη της από χορού ψαλμώδησης. Παρά ταύτα, ο απαιτητικός ερευνητής της ιστορίας του χορικού μέλους θα μπορούσε (όχι αδικαιολόγητα) να ισχυριστεί ότι η τακτική της από χορού ψαλτικής ερμηνείας συνιστά (δίχως υπερβολή) «κεκρυμμένον μυστήριον». Θέματα όπως η πρακτική οργάνωση, η επί μέρους δομή, η αρμόδια διδασκαλία και η συστηματική διεύθυνση ενός χορού ψαλτών, ή ακόμη ο τρόπος και η τεχνική της χορικής ψαλτικής ερμηνείας, παραμένουν (στις λεπτομέρειές τους) μουσικολογικά απροσδιόριστα. Ειδικότερο μουσικολογικό (αλλά και αμιγώς ψαλτικό) ενδιαφέρον παρουσιάζει, πάντως, η ακόλουθη ακριβής περιγραφή (από τον θεωρητικό της Ψαλτικής Τέχνης Γαβριήλ τον ιερομόναχο) του ιδεώδους τρόπου καλοφωνικής (δηλαδή μονοφωνάρικης) ψαλτικής ερμηνείας [· «μέθοδος πῶς δεῖ ἀνέρχεσθαι τῆς καλοφωνίας» (στίχοι 610-95)]· σ' αὐτήν την περιγραφή παρεμβάλλονται και κάποιες χρήσιμες πληροφορίες για τους βοηθούς του μονοφωνάρη, μέσω των οποίων στοιχειοθετούνται ορισμένες (πλέον εξειδικευμένες) πρακτικές οδηγίες για τον σχηματισμό ενός (μικρού έστω) μουσικού συνόλου, ενός υποτυπώδους ψαλτικού χορού: «... Δεῖ δὲ ἔχειν μετὰ σοῦ καὶ ἕτερον βοηθὸν ἢ καὶ δύο, πλείονας δὲ οὐδαμῶς· τότε γὰρ οὐ καλοφωνία ἀλλὰ τὸ λεγόμενον ἀπὸ χοροῦ γενήσεται. Ἀλλὰ τοῦτο ὀφείλει γίνεσθαι ἐὰν αἱ φωναὶ ὧσιν ἐπιτήδεια καὶ καλαί· εἰ δὲ μὴ οὕτως ἔχει ἢ τοῦ καλοφωνοῦντος φωνή, πάντας λαμβανέτω βοηθοὺς. Ὅφειλousι δὲ οἱ ψάλλοντες εἶναι καὶ συνήθεις καὶ σχεδὸν προμελετηκότες ἕκαστος τὸ ἐκάστου κοινῶς, ἵνα συμφωνῶσι καὶ ἡδίων οὕτω φανείη ἢ ψαλτικῇ. Κακῶ δὲ μὴ χρῆσις ποτὲ βοηθῶ· κρεῖττον γὰρ ἢ μὴ ψάλλειν ἢ μόνον, ἢ μετὰ κακοφώνου· ἀπολέσει γὰρ καὶ τὸ σὸν τότε μέλος. Ἡ δὲ τῶν παρήχων φωνὴ καὶ κακοφώνων εὐρίσκεται ἢ ταχύτερα τοῦ δέοντος καὶ πετρώδης ἢ ἀσθενὴς καὶ κεχαλασμένη· καὶ εἰ μὲν τοῦ ἐνὸς ἢ πετρώδης, ἀνέρχεται ἐπὶ τὸ ὑψηλότερον καὶ μὴ βουλομένου, ἢ δὲ τοῦ ἐτέρου ἐπὶ τὸ χαμηλότερον ἄκοντος. Τὸν δὴ τοιοῦτον ἀποπέμπεσθαι δεῖ· οὐ μόνον γὰρ ἑαυτῷ ἀλλὰ καὶ πᾶσι μεταδίδωσι τοῦ κακοῦ, καὶ ἢ ἐπὶ τὸ ἄνω ἔλκουσιν ἡμᾶς ἄκοντας ἢ ἐπὶ τὸ κάτω....» [στίχοι 651-67]. Η πενιχρότητα των σχετικών πηγών μάς αποκρύπτει την προϊστορία των τεχνικών λεπτομερειών της από χορού ερμηνείας). Όμως, αυτή ακριβώς η έλλειψη προδίδει, ταυτόχρονα, την πραγματική φύση της τέχνης: η ιδιοτυπία του τρόπου λειτουργίας των επί μέρους στοιχείων αυτής της τέχνης (σημειογραφία, ήχοι, ρυθμός, κ.ο.κ.), γεννά — αυτονόητα— πρακτικού χαρακτήρα ιδιαιτερότητες (που αποτελούν, ακριβώς, ό,τι πρέπει να αντιμετωπιστεί με προσοχή κατά τη χορική ψαλμώδηση). Αυτές οι ιδιαιτερότητες, όμως, δεν μπορούν πάντοτε να καταγραφούν, θεωρητικά, στις λεπτομέρειές τους. Πάντως, από μian δευ-

τερογενή ανάγνωση των θεωρητικών μαρτυριών προβάλλει, ευκρινώς, μια αδρομερής έστω σκιαγράφηση των λεπτομερειών οποιασδήποτε απόπειρας από χορού ψαλτικής ερμηνείας. [Περισσότερα.](#)

Ειδικά ζητήματα πολυφωνικής μουσικής της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας I

Κωδικός: M311 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα διαρθρώνεται βάσει δύο διαφορετικών δημιουργικών κατευθύνσεων που εντοπίζουμε στο πολυφωνικό εκκλησιαστικό ιδίωμα. Στην πρώτη κατεύθυνση δημιουργείται μία συζήτηση γύρω από τις πολυφωνικές εκδοχές μονοφωνικών (βυζαντινών) μελών. Αναλύονται μεμονωμένα, αλλά και συγκριτικά, χορωδιακά έργα σύγχρονων Ελλήνων συνθετών, που συνιστούν πολυφωνικές επεξεργασίες αυτούσιων βυζαντινών μελών, οι οποίες δεν προορίζονται κατ' ανάγκη να ενσωματωθούν στη λειτουργική/λατρευτική πράξη. Με άλλα λόγια, η συνθετική πρόθεση επικεντρώνεται κυρίως στη διεύρυνση του χορωδιακού ρεπερτορίου, δίχως να διαφαίνονται έντονες αξιώσεις για ένταξη αυτού σε ναούς όπου επικρατεί το πολυφωνικό ιδίωμα. Η δεύτερη κατεύθυνση αφορά πολυφωνικά εκκλησιαστικά μέλη που προορίζονται για λειτουργική χρήση. Η αφηγηματική ροή του συγκεκριμένου θεματικού άξονα θα κινηθεί γραμμικά, παρακολουθώντας την ιστορική εξέλιξη της συγκεκριμένης συνθετικής πρότασης και καλλιτεχνικής πραγμάτωσης. Αφετηρία θα αποτελέσουν συνθέσεις των Μανουήλ Γαζή, Ιωάννη Πουσιδηνού, Παρθενίου Σγούτα και του Ιερωνύμου Κυπρίου του Τραγουδιστή, ενώ εν συνέχεια το σημείο εστίασης θα μεταφερθεί στη χοραρχία του πολυφωνικού ανδρικού χορού του παρεκκλησίου των Βασιλικών Ανακτόρων από τον Αλέξανδρο Κατακουζηνό, ιστορικό γεγονός που συνιστά την εκκίνηση του πολυφωνικού εκκλησιαστικού ιδιώματος στη νεοσύστατη Ελλάδα. Παράλληλα, θα σχολιαστεί το περίφημο «μουσικό ζήτημα», που αναδύθηκε στις αρχές του 19ου αιώνα. Στο πλαίσιο αυτό, θα μελετηθούν θεωρητικές πραγματείες και καλλιτεχνικές προσεγγίσεις εμβληματικών προσωπικοτήτων (π.χ. Ιωάννης Σακελλαρίδης, ο Ελισαίος Γιαννίδης κ.ά.), που άπτονται του ζητήματος της εναρμονίσεως της βυζαντινής μουσικής. [Περισσότερα.](#)

Ειδικά ζητήματα πολυφωνικής μουσικής της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας II

Κωδικός: M316 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Σε συνέχεια του μαθήματος «Ειδικά ζητήματα πολυφωνικής μουσικής της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας Ι», εξετάζονται πολυφωνικές προσεγγίσεις του Υμνολογίου από συνθέτες που δραστηριοποιήθηκαν στο περιβάλλον της Ελληνορθόδοξης Εκκλησίας των ΗΠΑ. Συνθέτες, όπως ο Tikey Zes (Παναγιώτης Ζης), ο Frank Desby (Σωτήριος Δεσποτόπουλος) και ο Peter Michaelides, αποτελούν σημαντικό πυρήνα αυτής της δημιουργικής έκφρασης. Ο τρόπος άντλησης μελωδικών στοιχείων από τη βυζαντινή παράδοση αλλά και η απομάκρυνση από εκείνη, η ιδιάζουσα επεξεργασία των φωνών, η χρήση του εκκλησιαστικού οργάνου συνιστούν νευραλγικά ζητήματα για ανάλυση και περαιτέρω σχολιασμό. [Περισσότερα.](#)

3.1.5 Μουσική Παιδαγωγική

Η Μουσική Παιδαγωγική δεν αποτελεί διακριτή κατεύθυνση στο πρόγραμμα σπουδών. Αντιθέτως, οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες που αφορούν την μουσικοπαιδαγωγική κατάρτισή τους και να διασφαλίσουν την παιδαγωγική

επάρκεια οποιαδήποτε από τις παραπάνω 4 κατευθύνσεις και αν επιλέξουν. Στην παράγραφο 3.9 περιγράφονται λεπτομερώς οι προϋποθέσεις για την απόκτηση της παιδαγωγικής επάρκειας.

Σημειώνεται, επίσης, ότι έχουν ολοκληρωθεί ή βρίσκονται στο στάδιο της εκπόνησης ένας αριθμός διδακτορικών διατριβών στο πεδίο της Μουσικής Παιδαγωγικής, οι οποίες αντιμετωπίζουν ανάλογα θέματα και προωθούν την έρευνα. Τα τελευταία έτη στο πλαίσιο του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Σπουδών «Μουσική Εκπαίδευση σε τυπικά και άτυπα περιβάλλοντα», έχει προστεθεί και η εκπόνηση μεταπτυχιακών εργασιών, που διευρύνουν ακόμη περισσότερο τον πλούτο αλλά και το εύρος και βάθος της έρευνας και εξασφαλίζουν στους αποφοίτους πολύτιμα επιστημονικά και επαγγελματικά εφόδια.

Το Εργαστήριο «Μουσικής Παιδαγωγικής» διαθέτει ποικιλία, μελωδικών και μη, κρουστών οργάνων, για χρήση και αξιοποίηση στο πλαίσιο των μαθημάτων Μουσικής Παιδαγωγικής και Μουσικής στην Κοινότητα. Ενδεικτικά περιλαμβάνονται ξυλόφωνα, μεταλλόφωνα, χειροτόμπα, ξύστρες, ξυλάκια, μαράκες, κασετίνες, bongos, ocean drums, boomwhackers, γιουκαλίλι κ.ά.

Τα μαθήματα που προσφέρονται στο Τμήμα και εντάσσονται στο πλαίσιο της μουσικής παιδαγωγικής είναι:

3.1.5.1 Μαθήματα στο Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κορμού

Μουσική παιδαγωγία και διδακτική Ι

Κωδικός: ΜΣ79 | Τύπος: ΥΚ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα αυτό καλύπτει ευρύ φάσμα εννοιών που σχετίζονται με την επιστήμη της διδακτικής της μουσικής. Οι θεωρίες μάθησης και διδασκαλίας και η σύνδεσή τους με τη διδασκαλία και τη μάθηση της μουσικής αποτελούν το επίκεντρο του μαθήματος. Η μουσική μάθηση και διδασκαλία προσεγγίζονται τόσο ιστορικά όσο και μέσα από μια λεπτομερή αναφορά των σύγχρονων τάσεων και απόψεων. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο ρόλο του δασκάλου της μουσικής μέσα στην τάξη καθώς και στο αναλυτικό πρόγραμμα και τη θέση της μουσικής μέσα σε αυτό, στη χώρα μας. Τέλος, αναλύεται ο τρόπος σχεδιασμού και οργάνωσης ενός μαθήματος μουσικής μέσα από συγκεκριμένα πρακτικά παραδείγματα. Το μάθημα έχει χαρακτήρα πρακτικό και βιωματικό. Οι δραστηριότητες και οι εφαρμογές στη διάρκεια των μαθημάτων έχουν ως στόχο να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη. Επίσης, πραγματοποιούνται ομαδικές επισκέψεις για δειγματικές διδασκαλίες σε επιλεγμένα σχολεία. Το μάθημα αυτό αποτελεί ένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας. [Περισσότερα.](#)

3.1.5.2 Μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής

Διδακτική άσκηση Ι

Κωδικός: Μ206 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα αυτό αποτελεί ένα από τα δύο μαθήματα της πρακτικής εξάσκησης των μελλοντικών εκπαιδευτικών μουσικής. Πραγματοποιούνται σειρά μαθημάτων στο Τμήμα με υποχρε-

ωτικές παρακολουθήσεις, στη διάρκεια των οποίων παρουσιάζονται έννοιες και καλλιεργούνται δεξιότητες που σχετίζονται με τις παρακολουθήσεις των φοιτητών στα σχολεία στο πλαίσιο της πρακτικής διδασκαλίας τους. Συζητούνται θέματα σε μεγαλύτερη εμβάθυνση, με στόχο να αναπτύξουν οι φοιτητές δεξιότητες παρατήρησης, κριτικής σκέψης και αναστοχασμού – εργαλεία απαραίτητα για την ανάπτυξη και εξέλιξη του μελλοντικού εκπαιδευτικού. Η αξιολόγηση του μαθήματος πραγματοποιείται με τη συγγραφή δοκιμίου. Το μάθημα αυτό αποτελεί ένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας. [Περισσότερα.](#)

Διδακτική άσκηση II

Κωδικός: M207 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Στη διάρκεια του εξαμήνου, παράλληλα με τη διδασκαλία των μαθημάτων στο Τμήμα, οι φοιτητές ολοκληρώνουν τις συστηματικές και οργανωμένες παρακολουθήσεις και τις διδασκαλίες τους σε σχολεία Α/βάθμιας και Β/βάθμιας γενικής εκπαίδευσης και Μουσικά Σχολεία. Οι φοιτητές σε συνεργασία με εν ενεργεία εκπαιδευτικούς (μέντορες) των σχολείων, με τον συντονισμό της καθηγήτριας του μαθήματος, έχουν την υποχρέωση 10 ωρών παρακολουθήσεως/διδασκαλίας σε κάθε έναν από τους παρακάτω τύπους σχολείων: σχολείο πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και Μουσικό Σχολείο. Επίσης υποχρεούνται να σχεδιάσουν και να διδάξουν μία ώρα σε κάθε ένα από τα τρία σχολεία που θα επιλέξουν. Η αξιολόγηση του μαθήματος πραγματοποιείται με την κατάθεση του συμπληρωμένου Φακέλου Πρακτικής Άσκησης, ο οποίος περιλαμβάνει σειρά εργαλείων παρατήρησης και αναστοχασμού για την καταγραφή της πρακτικής διδασκαλίας και άσκησης (έντυπο παρατήρησης, αναστοχαστικό ημερολόγιο, παρουσιολόγιο, σχέδιο μαθήματος, κ.ά.). Το μάθημα αυτό αποτελεί ένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας. [Περισσότερα.](#)

Η Διαθεματική Προσέγγιση στη Διδασκαλία της Μουσικής

Κωδικός: MO83 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Η σύγχρονη τάση στην εκπαιδευτική κοινότητα διεθνώς για διεπιστημονικές – διαθεματικές προσεγγίσεις διδασκαλίας συζητείται μέσα από την αποσαφήνιση των όρων που έχουν επικρατήσει στην Ελλάδα και τον κόσμο. Αναδεικνύονται οι διαφορετικές απόψεις καθώς και τα προβλήματα από την εφαρμογή των διεπιστημονικών προγραμμάτων σπουδών στην Ευρώπη και την Αμερική. Η διεπιστημονική προσέγγιση στη διδασκαλία της μουσικής προσεγγίζεται μέσα από παραδείγματα δραστηριοτήτων και σχέδια μαθημάτων. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στο Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών που αποτελεί το επίσημο αναλυτικό πρόγραμμα στην Ελληνική εκπαίδευση. Το μάθημα έχει χαρακτήρα πρακτικό και βιωματικό. Οι δραστηριότητες και οι εφαρμογές στη διάρκεια των μαθημάτων έχουν ως στόχο να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη. Επίσης, πραγματοποιούνται ομαδικές επισκέψεις για δειγματικές διδασκαλίες σε επιλεγμένα σχολεία. Το μάθημα αυτό αποτελεί ένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας. [Περισσότερα.](#)

Η μουσική στη βρεφική ηλικία

Κωδικός: M298 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Η εξέλιξη των σύγχρονων τεχνολογικών μέσων και εφαρμογών μας δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουμε όλο και περισσότερες πληροφορίες για την ανάπτυξή μας από την ενδομήτρια ζωή. Η ακουστική μας ικανότητα αναπτύσσεται ήδη στο 2ο τρίμηνο της κύησης και έρευνες δείχνουν ότι η αξιοποίησή της μετά τη γέννηση καθίσταται σημαντική για την μετέπειτα μουσική ανάπτυξη του ανθρώπου. Στο παρόν μάθημα θα εξεταστούν μεταξύ άλλων ζητήματα που αφορούν τις μουσικές ικανότητες των βρεφών, το ρόλο της μουσικής στη βρεφική ηλικία (μέχρι 30 μηνών), τη θεωρία της μουσικής μάθησης (μουσική δεκτικότητα, μουσική ικανότητα), τα χαρακτηριστικά του βρεφικού «τραγουδιού» και τις κατηγορίες του, το σχεδιασμό δραστηριοτήτων για την ηλικιακή αυτή ομάδα και τον τρόπο οργάνωσης συνάντησης γονέων-βρεφών. [Περισσότερα.](#)

Θεωρία, Έρευνα και Πράξη στη Διδασκαλία και Εκμάθηση Μουσικών Οργάνων

Κωδικός: M335 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Το μάθημα στοχεύει να φέρει τους φοιτητές σε επαφή με μια σειρά θεωρητικών και πρακτικών ζητημάτων που σχετίζονται με την παιδαγωγική του ατομικού μαθήματος οργάνου και διακρίνεται σε τρεις άξονες. Ο πρώτος άξονας πραγματεύεται επιλεγμένες σύγχρονες θεματικές της Κοινωνιολογίας, της Φιλοσοφίας και της Ψυχολογίας της Μουσικής Παιδαγωγικής και τους τρόπους που αυτές αποτελούν αφορμή για τη συζήτηση ποικίλων θεματικών στη διδασκαλία και μάθηση μουσικών οργάνων. Θα εξεταστούν μεταξύ άλλων τα οφέλη της εκμάθησης ενός μουσικού οργάνου, το μουσικό ταλέντο, η εξάσκηση και το κίνητρο για μουσική μάθηση, η ανάπτυξη συγκεκριμένων γνωστικών λειτουργιών, το άγχος μουσικής επίδοσης (MPA). Ο δεύτερος άξονας συζητά τον ρόλο, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τη μουσική ταυτότητα του μουσικοπαιδαγωγού/καθηγητή οργάνου, αναπτύσσοντας παράλληλα την κριτική σκέψη, τον αναστοχασμό και την επανεξέταση προσωπικών βιωμάτων μέσα από σύντομες ασκήσεις και δραστηριότητες. Ο τρίτος άξονας αναλύει κριτικά το επίσημο πλαίσιο του ατομικού μαθήματος οργάνου στα Μουσικά Σχολεία, με βάση το νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών. Περιλαμβάνει επίσης προαιρετικές παρακολουθήσεις μαθημάτων οργάνων σε μουσικά γυμνάσια/λύκεια. Το μάθημα υποστηρίζεται από εργαστηριακού τύπου συναντήσεις μέσω της παρουσίασης τρόπων διδασκαλίας συγκεκριμένων οργάνων στο πλαίσιο διαφορετικών μουσικών παραδόσεων. [Περισσότερα.](#)

Μουσική παιδαγωγία και διδακτική II

Κωδικός: MO60 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Στη διάρκεια του εξαμήνου περιγράφονται οι μέθοδοι διδασκαλίας της μουσικής από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, με ιδιαίτερη έμφαση στις περισσότερο διαδεδομένες προσεγγίσεις διδασκαλίας της μουσικής στον 20ό αιώνα. Οι μέθοδοι διδασκαλίας του Kodaly, του Orff και του Dalcroze περιγράφονται με λεπτομέρεια και συνοδεύονται από πρακτικά παραδείγματα και δραστηριότητες. Πιο συγκεκριμένα αναλύεται η θεωρητική και επιστημονική βάση της κάθε μεθόδου/ συστήματος και παρουσιάζεται η εφαρμογή της μέσα από δραστηριότητες και

σχεδιασμό μαθημάτων Μουσικής. Το μάθημα έχει χαρακτήρα πρακτικό και βιωματικό. Οι δραστηριότητες και οι εφαρμογές στη διάρκεια των μαθημάτων έχουν ως στόχο να συνδέσουν τη θεωρία με την πράξη. Επίσης, πραγματοποιούνται ομαδικές επισκέψεις για δειγματικές διδασκαλίες σε επιλεγμένα σχολεία. Το μάθημα αυτό αποτελεί ένα από τα υποχρεωτικά μαθήματα για την απόκτηση της Παιδαγωγικής Επάρκειας. [Περισσότερα.](#)

Μουσική στην Ειδική Αγωγή

Κωδικός: M318 | Τύπος: ΕΕ | Εαρινό Εξάμηνο

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με ποικίλες εφαρμογές της μουσικής στην ειδική αγωγή. Μέσω βιωματικών δραστηριοτήτων, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες διερευνούν τους τρόπους που η μουσική μπορεί να συνδράμει άτομα με αναπηρίες να αναπτύξουν μουσικές και εξω-μουσικές δεξιότητες. Γίνεται αναφορά σε επιμέρους αναπτυξιακές και μαθησιακές δυσκολίες με έμφαση στον ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει η μουσική εμπειρία στη συμπερίληψη και τη συνεκπαίδευση. Στο πλαίσιο της διεύρυνσης των μέσων για την επίτευξη συμπεριληπτικών πρακτικών, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες ενημερώνονται για νέα εργαλεία μουσικής τεχνολογίας (εφαρμογές, λογισμικά, κ.λπ.) που συμβάλλουν στην άρση των εμποδίων για την ανάπτυξη της μουσικής δημιουργικότητας ανεξάρτητα από το είδος και τη βαρύτητα της αναπηρίας. [Περισσότερα.](#)

Οργάνωση μουσικών συνόλων σε τυπικά και άτυπα πλαίσια

Κωδικός: M297 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Τα μουσικά σύνολα σε τυπικά και άτυπα πλαίσια προσφέρουν σημαντικά πλεονεκτήματα τόσο στη μουσική γνωστική ανάπτυξη των συμμετεχόντων μελών όσο και στη συναισθηματική. Η αίσθηση του «ανήκειν» και η δημιουργία ενός ασφαλούς περιβάλλοντος για έκφραση και μουσική δημιουργία, ανεξάρτητα από τις προηγούμενες μουσικές τους γνώσεις, είναι χαρακτηριστικά που θα πρέπει να λάβει υπόψη του ο/η εκπαιδευτικός – εμψυχωτής/ώτρια. Στο συγκεκριμένο μάθημα, θα εξετάσουμε ζητήματα που αφορούν τον τρόπο οργάνωσης τέτοιων ομάδων, την εφαρμογή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, τον κατάλληλο, ανά συνθήκη, τρόπο ενορχήστρωσης ενός τραγουδιού ή ενός ορχηστρικού μέρους, βασικές τεχνικές body percussion και εκτέλεσης μουσικοπαιδαγωγικών μουσικών οργάνων, όπως γιουκαλίλι, φλογέρες (soprano/alto/tenoro recorder), οκαρίνα, boomwhackers. Το μάθημα συνδέεται με την Ομάδα Μουσικοπαιδαγωγικής του Εργαστηρίου Μουσικής Παιδαγωγικής. [Περισσότερα.](#)

Συγχρονες εφαρμογές στη διδασκαλία της μουσικής και των τεχνών I

Κωδικός: M340 | Τύπος: ΕΕ | Χειμερινό Εξάμηνο

Το μάθημα αξιοποιεί τον διάλογο μεταξύ της Μουσικής και άλλων Τεχνών, προκειμένου να αναπτύξει τη (μουσική) δημιουργικότητα των συμμετεχόντων. Το Χειμερινό Εξάμηνο του ακαδημαϊκού έτους 2023-24 το μάθημα θα τρέξει υβριδικά και τα μαθήματα θα είναι σχεδόν αποκλειστικά στην Αγγλική γλώσσα. Θα συνεργαστούμε με τους: Luka Lesson, Ελληνοαυστραλό ποιητή και καλλιτέχνη της rap και Dr James Humberstone, συνθέτης και καθηγητής Μουσικής Παιδαγωγικής στο Sydney Conservatorium of Music, αξιοποιώντας το έργο τους Agari & Other Kinds of Love, προκειμένου να γνωρίσουν τη μουσική δημιουργία (κυρίως σύνθεση και

εκτέλεση) που προκύπτει από τον διάλογο μεταξύ της Μουσικής και άλλων Τεχνών. [Περισσότερα.](#)

3.2 Συστατικές ενότητες του προγράμματος

Το Πρόγραμμα των μαθημάτων συγκροτείται από τέσσερις συστατικές ενότητες

Η πρώτη συστατική ενότητα είναι το Πρόγραμμα Κορμού, με υποχρεωτικά μαθήματα (Υποχρεωτικά Κορμού, ΥΚ), τα οποία παρακολουθούν όλοι οι φοιτητές. Τα μαθήματα περιλαμβάνουν με την δέουσα αναλογία μαθήματα όλων των Τομέων, στο βαθμό που αυτά κρίνονται απαραίτητα για την κατάρτιση του νέου επιστήμονα αποφοίτου του Τμήματος Μουσικών Σπουδών.

Η δεύτερη συστατική ενότητα είναι το Πρόγραμμα Κατεύθυνσης και συγκροτείται από υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης (Κ1ΥΠΟ, Κ2ΥΠΟ, Κ3ΥΠΟ, Κ4ΥΠΟ, ανάλογα με την κατεύθυνση που εξυπηρετούν), τα οποία είναι υποχρεωτικά για όσους ακολουθούν τη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Για τους υπολοίπους μπορούν να λογίζονται και ως ελεύθερης επιλογής. Κάθε φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει 15 τέτοια μαθήματα.

Εκτός των υποχρεωτικών κατεύθυνσης, υπάρχει και η συστατική ενότητα των Σεμιναρίων, τα οποία κατά κανόνα (αλλά όχι πάντα υποχρεωτικά) είναι συναφή και συναρτώνται προς μία από τις τέσσερις κατευθύνσεις (Κ1ΣΕΜ, Κ2ΣΕΜ, Κ3ΣΕΜ, Κ4ΣΕΜ) καθώς και η πτυχιακή εργασία (ΠΕ).

Τέλος, υπάρχει η ενότητα των μαθημάτων Επιλογής. Αυτά διακρίνονται σε

- μαθήματα επιλογής που συναρτώνται προς μία των κατευθύνσεων (Κ1ΕΠΙ, Κ2ΕΠΙ, Κ3ΕΠΙ, Κ4ΕΠΙ), και σε
- μαθήματα ελεύθερης επιλογής (ΕΕ) που δεν συναρτώνται προς καμία κατεύθυνση, όπως π.χ. ορισμένα μαθήματα παιδαγωγικής ή μαθήματα που οι φοιτητές μπορούν να πάρουν από άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής ή και άλλων Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Δεν ορίζεται χρονικό όριο για τη μετάβαση από το Πρόγραμμα Κορμού στο Πρόγραμμα Κατεύθυνσης, αλλά η μετάβαση αυτή θεμελιώνεται από τα μαθήματα και μόνο. Οι φοιτητές προτείνεται να ολοκληρώνουν το σύνολο των υποχρεωτικών μαθημάτων Κορμού στα τέσσερα πρώτα εξάμηνα. Ο φοιτητής μπορεί να παρακολουθήσει μαθήματα κορμού (ΥΚ) ακόμη και μετά το 2ο έτος, αν έτσι κρίνει καλύτερο γι' αυτόν.

Οι κατευθύνσεις συγκροτούνται με υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης για κάθε μία εξ αυτών (τα οποία, παράλληλα, προσφέρονται και ως επιλεγόμενα μαθήματα στο πλαίσιο των άλλων κατευθύνσεων). Ορισμένα από τα μαθήματα κατεύθυνσης μπορεί να είναι κοινά σε περισσότερες της μίας κατευθύνσεις. Επίσης, κάθε κατεύθυνση μπορεί να προσφέρει, αναλόγως των περιστάσεων, περισσότερα των 15 απαιτούμενων μαθημάτων κατεύθυνσης. Στην περίπτωση αυτή, ο κάθε φοιτητής μπορεί να επιλέξει στη διάρκεια των σπουδών του το μέγιστο 15 υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης.

Το έτος στο οποίο κατατάσσεται κάθε μάθημα, είναι ενδεικτικό και δεν περιορίζει τους φοιτητές/τριες στο πότε θα το επιλέξουν. Στην περίπτωση που στο ωρολόγιο εβδομαδιαίο πρόγραμμα δύο μαθήματα συμπίπτουν την ίδια μέρα και ώρα, προτείνεται οι φοιτητές/τριες να επιλέγουν το ένα από τα δύο μαθήματα στο τρέχον έτος και να αφήνουν το άλλο για επόμενο έτος.

Ο τίτλος σπουδών που χορηγείται είναι ενιαίος και επ' αυτού αναγράφεται η κατεύθυνση (αποφάσεις ΓΣ ΤΜΣ και Πανεπιστημιακής Συγκλήτου του ΕΚΠΑ άνοιξη 2015).

3.2.1 Δήλωση κατεύθυνσης

Για τις ανάγκες της μηχανογράφησης, ο φοιτητής πρέπει να δηλώσει την κατεύθυνση που επιλέγει. Η δήλωση κατεύθυνσης είναι υποχρεωτική και γίνεται στην αρχή του 5^{ου} εξαμήνου (3^{ου} έτους) ή αργότερα, με γραπτή δήλωση που συμπληρώνεται σε ειδικό έντυπο της Γραμματείας.

Ο φοιτητής έχει το δικαίωμα να δηλώσει κατεύθυνση εάν έχει περάσει επιτυχώς τουλάχιστον δέκα (10) μαθήματα κορμού, μεταξύ των οποίων πρέπει να περιλαμβάνονται οπωσδήποτε όσα είναι συναφή με την κατεύθυνση που επιθυμεί να επιλέξει και τα οποία έχουν καθοριστεί από τους τομείς.

Ο τελικός έλεγχος για την δήλωση της κατεύθυνσης γίνεται από την Γραμματεία.

Είναι υποχρεωτικό η δήλωση της κατεύθυνσης να γίνει πριν την ανάληψη της τελικής πτυχιακής εργασίας.

Ο φοιτητής μπορεί να παρακολουθήσει μαθήματα κατεύθυνσης πριν την οριστική δήλωση της, εφόσον έχει αποφασίσει εκ των προτέρων για το ποια κατεύθυνση θα ακολουθήσει. Αν όμως στην πορεία αλλάξει γνώμη, μπορεί να κρατήσει και να προσμετρήσει τα μαθήματα που παρακολούθησε ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής (ΕΕ).

3.3 Μαθήματα και πιστωτικές μονάδες

Το σύνολο των μαθημάτων που πρέπει να παρακολουθήσει ο φοιτητής είναι 50. Σε αυτά προστίθενται τα 2 σεμινάρια, τα οποία ευλόγως συναρτώνται προς τις κατευθύνσεις (Κ1ΣΕΜ, Κ2ΣΕΜ, Κ3ΣΕΜ, Κ4ΣΕΜ) και η πτυχιακή εργασία (ΠΕ). Επομένως, το σύνολο είναι 52 μαθήματα και πτυχιακή εργασία.

Σύμφωνα με απόφαση της ΓΣ του Τμήματος του Ιουλίου 2011, για κάθε μία κατηγορία μαθημάτων λογίζονται πιστωτικές μονάδες (ECTS). Οι πιστωτικές μονάδες κατανέμονται σε 30 για κάθε εξάμηνο ή σε 60 για κάθε έτος σπουδών (κατά μέσον όρο). Στα πέντε έτη σπουδών, επομένως, ο φοιτητής πρέπει να συγκεντρώσει συνολικά 300 πιστωτικές μονάδες. Διευκρινίζεται ότι δεν αρκεί η απλή συγκέντρωση πιστωτικών μονάδων από οποιαδήποτε μαθήματα για τη λήψη πτυχίου, αλλά είναι υποχρεωτικό να τηρηθεί η κατανομή μαθημάτων σε κατηγορίες όπως αναλύεται στο παρόν και ισχύει, καθώς και η υλοποίηση μιας εκ των τεσσάρων κατευθύνσεων, σύμφωνα με τον ισχύοντα κανονισμό σπουδών του Τμήματος.

Τα μαθήματα διακρίνονται ως εξής:

- 23 υποχρεωτικά μαθήματα κορμού (ΥΚ). Αυτά είναι κοινά για όλους τους φοιτητές - εξ αυτών ορισμένα (3) είναι δισεξαμηνιαία, αλλά λογίζονται ως ενιαία μαθήματα, όπως και στο παλαιό πρόγραμμα. Το κάθε ένα από αυτά τα μαθήματα (ΥΚ) δίνει 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Το κάθε ένα από τα δισεξαμηνιαία μαθήματα δίνει 7 πιστωτικές μονάδες (ECTS).
- 15 μαθήματα κατεύθυνσης (βλ. παραπάνω). Τα μαθήματα αυτά συγκροτούν τη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Προσφέρονται κατά κανόνα από τον συγκεκριμένο τομέα που υλοποιεί την κατεύθυνση. Το κάθε ένα από αυτά τα μαθήματα (Κ1ΥΠΟ κλπ.) δίνει 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS). Ορισμένες από τις κατευθύνσεις (η 2η και η 3η) δίνουν τη δυνατότητα παρακολούθησης περισσότερων των 15 μαθημάτων κατεύθυνσης (κατά κανόνα μαθήματα που προσαρτώνται και σε κάποια άλλη από τις 4 κατευθύνσεις ή και μαθήματα από άλλα Τμήματα του ΕΚΠΑ), κι έτσι οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν (αλλά μέχρι κατ' ανώτατο όριο 15 μαθήματα). Επίσης, για την πρώτη κατεύθυνση οι φοιτητές οφείλουν να έχουν επιλέξει ανάμεσα στα 15 υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης δύο τουλάχιστον από την ευρύτερη κατηγορία «Ειδικά θέματα ιστορίας της μουσικής» καθώς και άλλα δύο από τα μαθήματα που προσφέρονται υπό τον γενικό τίτλο «Μουσική ανάλυση».
- 12 μαθήματα ελεύθερης επιλογής (βλ. τις διακρίσεις παραπάνω). Αυτά ο φοιτητής τα επιλέγει από τα προσφερόμενα στο τμήμα, είτε ανήκουν στην κατεύθυνσή του είτε όχι, υπό ορισμένους περιορισμούς που αναφέρονται πιο κάτω. Το κάθε ένα από αυτά τα μαθήματα (Κ1ΕΠΙ κλπ. ή ΕΕ) δίνει 5 πιστωτικές μονάδες (ECTS).
- 2 σεμινάρια (συναρτώμενα προς τις κατευθύνσεις) και Πτυχιακή εργασία. Το κάθε ένα από τα σεμινάρια δίνει 7 πιστωτικές μονάδες και η πτυχιακή εργασία δίνει 30 πιστωτικές μονάδες.

Η 1η, 3η και 4η κατεύθυνση κρατούν 2 σεμινάρια, που οι φοιτητές θα πρέπει να τα πάρουν κατά προτίμηση μεταξύ 2ου και 4ου έτους.

Στην 2η κατεύθυνση, τα 2 σεμινάρια γίνονται στο 4ο και 5ο έτος, ένα σεμινάριο έρευνας και ένα σεμινάριο συγγραφής. Είναι πάντως αυτοτελή και σ' αυτά θα εκπονείται ξεχωριστή εργασία, όπως και στα σεμινάρια των άλλων κατευθύνσεων.

3.4 Πτυχιακή εργασία

Κάθε φοιτητής υποχρεούται στο τελευταίο έτος των σπουδών του να συντάξει πτυχιακή εργασία.

Για να να πάρει θέμα πτυχιακής εργασίας ένας φοιτητής θα πρέπει προηγουμένως να έχει ολοκληρώσει τη φοίτηση στα 4 έτη και να έχει περάσει όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού και τα υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης.

Οι φοιτητές οφείλουν να επιλέξουν θέμα πτυχιακής εργασίας στο πλαίσιο της κάθε κατεύθυνσης. Η κάθε κατεύθυνση έχει την ευθύνη της διαμόρφωσης ευρύτερων θεματικών περιοχών, εντός των οποίων οι φοιτητές επιλέγουν το επιμέρους θέμα της εργασίας τους. Αυτό δεν αποκλείει τη δυνατότητα των φοιτητών να προτείνουν διαφορετικό θέμα πτυχιακής εργασίας, το οποίο τελεί υπό την έγκριση των υπευθύνων καθηγητών της οικείας κατεύθυνσης.

Ο Τομέας αναθέτει την επίβλεψη πτυχιακών εργασιών στους διδάσκοντες, λαμβάνοντας υπόψη και τις δικές τους προτάσεις, καθώς και τις ανάγκες των φοιτητών. Κάθε διδάσκων μπορεί να αναλάβει την επίβλεψη μέχρι πέντε (5) πτυχιακών εργασιών ανά ακαδημαϊκό έτος.

Ο φοιτητής συντάσσει την πτυχιακή του εργασία μόνος του και με την βοήθεια και καθοδήγηση του διδάσκοντος που την επιβλέπει.

Ως τάξη μεγέθους για την έκταση της πτυχιακής εργασίας ορίζεται ένα περιθώριο μεταξύ 15 και 25 χιλιάδων λέξεων (περ. 50-80 σελίδες). Το όριο αυτό μπορεί ευλόγως να μεταβληθεί, αναλόγως των περιπτώσεων και των θεμάτων που έχουν ανατεθεί, και μετά από σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος.

Κατώτατο χρονικό όριο περάτωσης της πτυχιακής εργασίας ορίζεται το ένα εξάμηνο και ανώτατο το ένα έτος. Εάν ένας φοιτητής υπερβεί το χρονικό αυτό όριο, μπορεί να ζητήσει παράταση ενός ακόμη εξαμήνου, η οποία αιτιολογείται εγγράφως ενώπιον του Τομέα. Ο Τομέας εισηγείται σχετικά προς τη Γενική Συνέλευση. Εάν και η παράταση παρέλθει άκαρπη, επιβάλλεται επανεγγραφή του φοιτητή σε νέο θέμα πτυχιακής εργασίας.

Για να υποστηρίξει και να πάρει βαθμό στην πτυχιακή εργασία, ο φοιτητής θα πρέπει προηγουμένως να έχει εξεταστεί επιτυχώς σε όλα τα μαθήματα. Αυτό πιστοποιείται από τη Γραμματεία με έγγραφο πιστοποιητικό.

Η πτυχιακή εργασία βαθμολογείται από τριμελή εξεταστική επιτροπή καθηγητών εκ των οποίων ο ένας τουλάχιστον ανήκει στον Τομέα που επιβλέπει τη συγκεκριμένη κατεύθυνση. Κάθε μέλος της επιτροπής βαθμολογεί ξεχωριστά την εργασία. Ως βαθμός της εργασίας λογίζεται ο Μέσος Όρος των βαθμών των τριών μελών. Εάν προκύψει μέσος όρος με δεκαδικά ψηφία, η μισή μονάδα και άνω λογίζεται υπέρ του φοιτητή.

Για την κατάθεση της πτυχιακής εργασίας ορίζονται τρεις καταληκτικές ημερομηνίες: 30ή Ιουνίου, η 15η Σεπτεμβρίου και η 31η Ιανουαρίου κατ' έτος.

3.5 Μαθήματα ελεύθερης επιλογής

Τα ελεύθερα επιλεγόμενα μαθήματα προσφέρονται από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών και από άλλα τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής και, κατά κανόνα, δεν απευθύνονται σε συγκεκριμένο έτος σπουδών. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες επιλέγουν τα μαθήματα που τους ενδιαφέρουν.

Κατά κανόνα, οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα επιλογής συναφή προς την κατεύθυνση που έχουν επιλέξει. Μπορούν όμως να επιλέξουν και μαθήματα επιλογής που είναι συναφή προς άλλη κατεύθυνση.

Μπορούν επίσης, όπως προαναφέρθηκε, να παρακολουθήσουν υποχρεωτικά μαθήματα άλλης κατεύθυνσης από αυτή που ακολουθούν. Στην περίπτωση αυτή, θα τα προσμετρήσουν ως επιλεγόμενα.

Μπορούν, τέλος, να επιλέξουν από μαθήματα άλλων τμημάτων της Φιλοσοφικής Σχολής ή Σχολές του ΕΚΠΑ (που διατίθενται και στο Τμήμα μας), και μέχρι τέσσερα (4) συνολικά.

Σημείωση: Για τους ακολουθούντες την 1η κατεύθυνση (ιστορικής και συστηματικής μουσικολογίας), τα μαθήματα επιλογής που μπορεί ο φοιτητής να πάρει από άλλη κατεύθυνση (εκ των οποίων ως τέσσερα μπορεί να είναι και από άλλο Τμήμα της Φιλοσοφικής ή του ΕΚΠΑ) είναι το ανώτατο οκτώ (8). Τα υπόλοιπα τέσσερα πρέπει οπωσδήποτε να είναι μαθήματα επιλογής της συγκεκριμένης (1ης) κατεύθυνσης (δηλ. Κ1ΕΠΙ).

Σε περίπτωση αδυναμίας επιτυχούς ολοκλήρωσης, τα μαθήματα μπορούν να αντικατασταθούν με άλλα επιλεγόμενα μαθήματα σε επόμενο εξάμηνο. Ειδικά σε ορισμένα ελεύθερα επιλεγόμενα μαθήματα του πεδίου της Τεχνολογίας Ήχου, τα οποία διεξάγονται στην Αίθουσα Ηλεκτρονικών Υπολογιστών και στο Εργαστήριο Ήχου (Studio), υπάρχει η προαπαιτήση ορισμένων σχετικών μαθημάτων (βλ. σχετικές ανακοινώσεις των διδασκόντων). Στις περιπτώσεις αυτές, δεν είναι δυνατή η δήλωση, η παρακολούθηση των παραδόσεων και η εξέταση σε αυτά τα μαθήματα, αν δεν έχει προηγηθεί επιτυχής εξέταση στα προαπαιτούμενα.

3.6 Προϋποθέσεις για την απόκτηση Πτυχίου

Κάθε φοιτητής ή φοιτήτρια για να πάρει πτυχίο πρέπει να εξεταστεί επιτυχώς στα εξής μαθήματα (σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που αναλύονται παραπάνω):

- όλα (σύνολο 23) τα υποχρεωτικά μαθήματα κορμού
- δεκαπέντε (15) υποχρεωτικά μαθήματα της κατεύθυνσης που θα επιλέξει
- δύο σεμινάρια
- δώδεκα μαθήματα επιλογής

(δηλαδή, συνολικά 52 μαθήματα όλων των κατηγοριών) και να παραδώσει επιτυχή πτυχιακή εργασία.

3.7 Πίνακας πιστωτικών μονάδων

Είδος μαθήματος	Αριθμός μαθημάτων	Πιστωτικές μονάδες	Σύνολο
Υποχρεωτικά κορμού	20	5	100
Υποχρεωτικά δισεξαμηνιαία (Ανάλυση, Αντίστιξη, Μορφολογία)	3	7	21
Υποχρεωτικά Κατεύθυνσης	15	5	75
Επιλογής Κατεύθυνσης και Ελεύθερης	12	5	60

Επιλογής			
Σεμινάρια	2	7	14
Πτυχιακή Εργασία	1	30	30
			300

3.8 Δηλώσεις μαθημάτων - Φοίτηση

Μετά την εισαγωγή του με Πανελλαδικές εξετάσεις και την εγγραφή του, ο φοιτητής κατατάσσεται στο 1ο εξάμηνο σπουδών.

Στην αρχή κάθε εξαμήνου και σε χρονική περίοδο που ανακοινώνεται από τη Γραμματεία, ο κάθε φοιτητής κατοχυρώνει την παρουσία και φοίτησή του στο Τμήμα επιλέγοντας και δηλώνοντας τα μαθήματα τα οποία θα παρακολουθήσει και θα εξεταστεί.

Οι δηλώσεις μαθημάτων που θα παρακολουθήσει και στα οποία θα εξεταστεί ο φοιτητής ή η φοιτήτρια σε κάθε εξάμηνο υποβάλλονται ηλεκτρονικά σε ημερομηνίες που ορίζονται και ανακοινώνονται έγκαιρα από τη Γραμματεία. Οι φοιτητές παρακαλούνται να είναι πολύ προσεκτικοί με την τήρηση των σχετικών προθεσμιών, διότι δεν μπορούν να δοθούν παρατάσεις.

Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες έχουν τη δυνατότητα να δηλώνουν και να παρακολουθούν σε κάθε εξάμηνο το πολύ $n + 4$ μαθήματα. Η σταθερά n είναι ο ελάχιστος αριθμός μαθημάτων που πρέπει να δηλώσει ένας φοιτητής ή φοιτήτρια για να κατοχυρώσει εξάμηνο και ορίζεται από τη Γενική Συνέλευση κάθε Τμήματος. Για το Τμήμα Μουσικών Σπουδών, ο αριθμός n είναι το 4. Επομένως, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος Μουσικών Σπουδών πρέπει σε κάθε εξάμηνο να δηλώνουν το ελάχιστο τέσσερα ($n = 4$) και το μέγιστο οκτώ ($n + 4 = 8$) μαθήματα. Προσοχή στη δήλωση των "κρυφών" εξαμήνων των τριών δισεξαμηνιαίων μαθημάτων (βλ. παρακάτω).

Ειδικά οι φοιτητές «επί πτυχίω» (δηλαδή όσοι έχουν ολοκληρώσει και τα δέκα εξάμηνα σπουδών και δεν έχουν ακόμη πάρει το πτυχίο τους), μπορούν να δηλώσουν διπλάσιο αριθμό μαθημάτων (δηλ. συνολικά 16) σε κάθε εξάμηνο (αδιακρίτως του εξαμήνου στο οποίο διδάσκονται τα μαθήματα αυτά), ξεκινώντας από το πρώτο πέραν των 10 (δηλ. το 11ο) εξάμηνο σπουδών.

Τα μαθήματα που έχει δηλώσει ο φοιτητής ή η φοιτήτρια, μπορεί να τα εξεταστεί στην εξεταστική περίοδο του Ιανουαρίου/Φεβρουαρίου (για τα μαθήματα του χειμερινού) και του Ιουνίου/Ιουλίου (για τα μαθήματα του εαρινού εξαμήνου). Εάν δεν επιτύχει να πάρει προβιβάσιμο βαθμό, τότε μπορεί να επαναλάβει την εξέταση στην επαναληπτική περίοδο του Σεπτεμβρίου.

Για τα σεμινάρια, η συνήθης μορφή εξέτασης είναι η κατάθεση σεμιναριακής εργασίας, η οποία πρέπει να κατατεθεί μέχρι το τέλος της εξεταστικής περιόδου του εξαμήνου στο οποίο διδάχθηκε το σεμινάριο. Εάν δεν κατατεθεί εγκαίρως, τότε μπορεί να κατατεθεί μέχρι το τέλος της επαναληπτικής εξεταστικής του Σεπτεμβρίου. Εάν και αυτή η προθεσμία αποβεί άκαρπη,

τότε το σεμινάριο χάνεται και ο φοιτητής πρέπει να ξαναδηλώσει το ίδιο (εφόσον διδάσκεται) ή άλλο σεμινάριο.

Εάν ο φοιτητής ή η φοιτήτρια δεν προσέλθει στις εξετάσεις ή δεν περάσει κάποιο μάθημα, είναι υποχρεωμένος να το ξαναδηλώσει προκειμένου να εξεταστεί σε αυτό σε κάποιο από τα επόμενα εξάμηνα. Αυτό ισχύει για όλα τα υποχρεωτικά κορμού και τα 15 υποχρεωτικά κατεύθυνσης. Τα μαθήματα επιλογής ή τα σεμινάρια, ο φοιτητής μπορεί να τα αντικαταστήσει με άλλα της ίδιας κατηγορίας, εφόσον προφέρονται (βλ. και πιο κάτω)

Οι φοιτητές «επί πτυχίω» μπορούν να εξετάζονται σε όλα τα μαθήματα που έχουν δηλώσει και στις τρεις εξεταστικές περιόδους. Για τα μαθήματα στα οποία θέλουν να εξεταστούν και δεν έχουν διδαχθεί στο συγκεκριμένο εξάμηνο (και επομένως δεν έχει ανακοινωθεί ημερομηνία εξέτασης από την Κοσμητεία), πρέπει να ενημερώσουν τον διδάσκοντα και να πάρουν από αυτόν ημερομηνία εξέτασης.

Σημαντικό: Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δεν μπορούν να εξεταστούν και να πάρουν βαθμό σε μάθημα το οποίο δεν το έχουν προηγουμένως κανονικά δηλώσει. Το ίδιο ισχύει και για τους φοιτητές «επί πτυχίω».

3.9 Παιδαγωγική Επάρκεια

Οι φοιτητές που εισήχθησαν στο Τμήμα το ακαδ. Έτος 2013-14 και μετέπειτα, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να εργαστούν στην Εκπαίδευση, πρέπει να έχουν πιστοποιήσει την παιδαγωγική επάρκεια. Το ζήτημα της παιδαγωγικής επάρκειας είναι σημαντικό, και το Τμήμα προβλέπει στο Νέο Πρόγραμμα ειδικές ρυθμίσεις παιδαγωγικής κατάρτισης και διδακτικής άσκησης. Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει μαθήματα όλων των ειδών και κατευθύνσεων που εμπεριέχουν την παιδαγωγική διάσταση και θα απαρτίζεται από:

- Μουσικοπαιδαγωγικά μαθήματα κάθε κατηγορίας του Τμήματος.
- Μαθήματα και σεμινάρια κάθε κατηγορίας του προγράμματος τα οποία επέχουν τη διάσταση της διδακτικής και της κατάρτισης του μελλοντικού εκπαιδευτικού
- Νέα μαθήματα που προστίθενται
- Μαθήματα που διδάσκονται σε άλλα τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής και ενέχουν την παιδαγωγική διάσταση.

Η παιδαγωγική επάρκεια είναι υποχρεωτική μόνο στην περίπτωση που ο/η φοιτητής/τρια ενδιαφέρεται να εργαστεί στην εκπαίδευση (να συμμετάσχει στις εξετάσεις του ΑΣΕΠ, κτλ.).

Προκειμένου να διασφαλιστεί η παιδαγωγική επάρκεια, ο κάθε φοιτητής/τρια οφείλει να ολοκληρώσει 8 μαθήματα όπως φαίνεται στον πίνακα που ακολουθεί. Κάποια από αυτά είναι υποχρεωτικά κορμού ή κατευθύνσεων αλλά καθίστανται υποχρεωτικά για την παιδαγωγική επάρκεια. Υπάρχει επίσης ένας αριθμός ελεύθερων επιλεγόμενων μαθημάτων τόσο από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών (από όλες τις κατευθύνσεις) όσο και από άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής με τα οποία ο φοιτητής/τρια μπορεί να συμπληρώσει τον αριθμό των 8 μαθημάτων.

Πιο συγκεκριμένα:

Σύμφωνα με σχετικές αποφάσεις της Συγκλήτου, η παιδαγωγική επάρκεια συγκροτείται από ένα πρόγραμμα που περιλαμβάνει 8 (οκτώ) μαθήματα, κατανεμημένα στους τρεις θεματικούς άξονες

1. Θέματα εκπαίδευσης και αγωγής,
2. Θέματα μάθησης και διδασκαλίας,
3. Ειδική διδακτική και πρακτική άσκηση.

τα οποία ο φοιτητής μπορεί να διδαχθεί κατά τη διάρκεια των σπουδών του είτε εντός του τμήματός του είτε και παρακολουθώντας μαθήματα σε άλλα τμήματα. Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών συγκρότησε το πρόγραμμα αυτό με μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα ως υποχρεωτικά ή ως επιλεγόμενα, πρόβλεψε δε και τη δυνατότητα παρακολούθησης ορισμένων μαθημάτων σε άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής.

	Διδάσκων	Μάθημα	Κωδικός (ΝΠ)	Χαρακτηρισμός για την Παιδαγωγική Επάρκεια
1	Αντωνίου	Παιδαγωγική Ψυχολογία	M200	Υποχρεωτικό (από το Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης)
2	Χρυσοστόμου	Μουσική Παιδαγωγία και Διδακτική I	MΣ79	Υποχρεωτικό
3	Χρυσοστόμου	Μουσική Παιδαγωγία και Διδακτική II	MO60	Υποχρεωτικό
4	Χρυσοστόμου	Η Διαθεματική Προσέγγιση στη Διδασκαλία της Μουσικής	MO83	Υποχρεωτικό
5	Περακάκη, Χρυσοστόμου	Διδακτική άσκηση I	M206	Υποχρεωτικό
6	Περακάκη, Χρυσοστόμου	Διδακτική άσκηση II	M207	Υποχρεωτικό

Τα υπόλοιπα μαθήματα (για τη συμπλήρωση των 8) μπορούν να επιλεγούν από τα παρακάτω:

Διδάσκων	Μάθημα	Κωδικός (ΝΠ)	Κατεύθυνση ΤΜΣ ή άλλο Τμήμα Φιλοσοφικής
	Διεύθυνση Χορωδίας I	MM107	Κατεύθυνση 1 (Ιστορική και

Σταϊνχάουερ	Εξάσκηση ακουστικών ικανοτήτων	MM103	Συστηματική Μουσικολογία)
Κολυδάς	Ψηφιακή παρτιτούρα και ηλεκτρονικές εκδόσεις	M229	
Πουλάκης	Εφαρμοσμένη Εθνομουσικολογία	M213	Κατεύθυνση 2 (Εθνομουσικολογία και Πολιτισμική Ανθρωπολογία)
Πούλος	Μουσική και Αυτοσχδιασμός	M250	
Ανδρεοπούλου	Εισαγωγή στη μουσική τεχνολογία	MO90	Κατεύθυνση 3 (Μουσική Ακουστική και Τεχνολογία του Ήχου)
Αναγνωστοπούλου	Γνωσιακή Μουσικολογία. Μουσική, γλώσσα και νους	MM43	
Αναγνωστοπούλου	Εισαγωγή στη Μουσική Ψυχολογία	MM37	
Αναγνωστοπούλου	Μουσική στη κοινότητα	M237	
Γεωργάκη	Παραγωγή ραδιοφωνικής μουσικής εκπομπής	M255	
Χαλδαιάκης	Προθεωρία της Ψαλτικής Τέχνης Ι	MM105	Κατεύθυνση 4 (Βυζαντινή Μουσικολογία)
Αποστολόπουλος	Θεωρία και πράξη της ψαλτικής τέχνης Ι	MM66	
Αδαμοπούλου	Μουσική στην Ειδική Αγωγή	M318	
Περακάκη	Οργάνωση μουσικών συνόλων σε τυπικά και άτυπα πλαίσια	M297	
Περακάκη	Η μουσική στη βρεφική ηλικία	M298	
Τριανταφυλλάκη	Θεωρία, Έρευνα και Πράξη στη Διδασκαλία και Εκμάθηση Μουσικών Οργάνων	M335	
Τριανταφυλλάκη, Μαλαφής	Συγχρονες εφαρμογές στη διδασκαλία της μουσικής και των τεχνών Ι	M340	

Παπακωνσταντίνου	Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης	ΠΔ119	Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Παρθένης	ΠΔ212	Θεωρία και Πράξη της Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης	Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
Γενά	ΠΔ158	Ειδική Αγωγή	Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

Υπεύθυνη για τον συντονισμό και την οργάνωση της παιδαγωγικής διάστασης του Προγράμματος Σπουδών καθώς και την συνεργασία με τα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και τους εκπαιδευτικούς για την εφαρμογή της πρακτικής διδασκαλίας, είναι η καθηγήτρια Σμαράγδα Χρυσοστόμου.

3.10 Παρατηρήσεις – Ειδικές ρυθμίσεις

Τα σεμινάρια προσφέρονται από το Γ΄ εξάμηνο σπουδών και μετά. Οι φοιτητές και οι φοιτήτριες δεν έχουν δικαίωμα να δηλώσουν περισσότερα από ένα σεμινάριο για κάθε εξάμηνο σπουδών.

- Συνιστάται, πριν τη δήλωση του σεμιναρίου, οι φοιτητές να συνεννοούνται με τους διδάσκοντες, διότι σε πολλά σεμινάρια υπάρχουν προϋποθέσεις αποδοχής, ενώ σε όλα υπάρχει και περιορισμός αριθμού συμμετοχών, οπότε πιθανόν να μη μπορούν να γίνουν δεκτοί όλοι οι φοιτητές που τυχόν επιθυμούν να το παρακολουθήσουν.

Τρία υποχρεωτικά μαθήματα κορμού, η «Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής (αρμονική και δομική ανάλυση) I & II», η «Θεωρία και πράξη της αναγεννησιακής μουσικής (αντίστιξη) I & II» και η «Μορφολογία της ευρωπαϊκής μουσικής I & II», διδάσκονται σε δύο συνεχόμενα εξάμηνα. Τα μαθήματα αυτά δηλώνονται κανονικά και στα δύο εξάμηνα των ετών στα οποία ανήκουν (στο Α΄ και στο Β΄ εξάμηνο το πρώτο από αυτά, στο Γ΄ και στο Δ΄ εξάμηνο τα δύο επόμενα), αλλά βαθμολογούνται συνολικά μόνο στο τέλος του δεύτερου, δηλαδή του εαρινού, εξαμήνου. Σε περίπτωση απόρριψης στις εξετάσεις, ο φοιτητής ή η φοιτήτρια οφείλει να ξαναδηλώσει το μάθημα μόνο σε εξάμηνο στο οποίο δύναται να επαναβαθμολογηθεί. Ειδικότερα:

- Η δήλωση των δισεξαμηνιαίων μαθημάτων που είναι υποχρεωτικά κορμού είναι αναγκαίο να γίνει στο εξάμηνο στο οποίο ανήκουν, και όχι νωρίτερα, δηλαδή στην αρχή του 1ου έτους (Α΄ εξάμηνο) για την «Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής (αρμονική και δομική ανάλυση)» και του 2ου έτους (Γ΄ εξάμηνο) για την «Θεωρία και πράξη της αναγεννησιακής μουσικής (αντίστιξη)» και την «Μορφολογία της ευρωπαϊκής μουσικής».

- Μετά το πέρας του πρώτου έτους, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οφείλουν να ξαναδηλώσουν το δισεξαμηνιαίο μάθημα «Θεωρία και πράξη της τονικής μουσικής (αρμονική και δομική ανάλυση) I & II», εάν δεν έχουν προβιβάσιμο βαθμό, μόνο σε κάποιο από τα (εαρινά) εξάμηνα Δ', ΣΤ', Η', Ι', καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο εξάμηνο (είτε χειμερινό είτε εαρινό) από το ΙΑ' και έπειτα (ως επί πτυχίω φοιτητές). Στην περίπτωση αυτή μπορούν να δηλώσουν ταυτόχρονα και τα δισεξαμηνιαία μαθήματα του 2ου έτους, ή μπορούν να τα δηλώσουν και αργότερα.
- Μετά το πέρας του δεύτερου έτους, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες οφείλουν να ξαναδηλώσουν τα δισεξαμηνιαία μαθήματα «Θεωρία και πράξη της αναγεννησιακής μουσικής (αντίστιξη) I & II» και «Μορφολογία της ευρωπαϊκής μουσικής I & II», εάν δεν έχουν προβιβάσιμο βαθμό, μόνο σε κάποιο από τα (εαρινά) εξάμηνα ΣΤ', Η', Ι', καθώς και σε οποιοδήποτε άλλο εξάμηνο (είτε χειμερινό είτε εαρινό) από το ΙΑ' και έπειτα (ως επί πτυχίω φοιτητές).
- Σημειώνεται ότι δεν είναι υποχρεωτικό για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες να έχουν περάσει ένα δισεξαμηνιαίο μάθημα προκειμένου να δηλώσουν ένα επόμενο. Αρκεί να το έχουν δηλώσει κανονικά στο εξάμηνο στο οποίο ανήκει.

Ως προς τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής: Κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, οι φοιτητές και οι φοιτήτριες του Τμήματος μπορούν να παρακολουθήσουν περισσότερα από τα δώδεκα (12) μαθήματα που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να επιλέξουν τελικά τα μαθήματα στα οποία έχουν την καλύτερη βαθμολογία, ή που ανταποκρίνονται περισσότερο στην κατεύθυνση που επιλέγουν. Η περίπτωση κατοχύρωσης καλύτερου βαθμού σε μάθημα ελεύθερης επιλογής ισχύει για τρία το πολύ πρόσθετα μαθήματα. Σημείωση: τέτοια ευχέρεια δεν παρέχεται σε μαθήματα άλλων κατηγοριών.

Επισημαίνεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως λ.χ. σε μαθήματα ελεύθερης επιλογής και σεμινάρια, ένα μάθημα ή σεμινάριο που διδάχθηκε σε ένα συγκεκριμένο εξάμηνο είναι δυνατόν να μη ξαναδιδαχθεί κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Στην περίπτωση αυτή, το συγκεκριμένο μάθημα ή σεμινάριο, που δεν κατόρθωσε να ολοκληρώσει επιτυχώς ο φοιτητής ή η φοιτήτρια, χάνεται. Ο φοιτητής ή η φοιτήτρια δεν υποχρεώνεται να περιμένει την επόμενη διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος ή σεμιναρίου, αλλά μπορεί να το αντικαταστήσει με άλλο μάθημα από αντίστοιχη κατηγορία μαθημάτων.

Τα ελεύθερης επιλογής μαθήματα διδάσκονται υπό την προϋπόθεση ότι ο αριθμός των φοιτητών και φοιτητριών που τα δήλωσαν είναι τουλάχιστον επτά (7). Διαφορετικά, τα μαθήματα δεν διδάσκονται.

3.11 Μαθησιακά Αποτελέσματα του συνολικού Προγράμματος Σπουδών

Τα γνωστικά πεδία που θεραπεύονται στο Τμήμα Μουσικών Σπουδών καλύπτουν τους κλάδους της Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας, της Εθνομουσικολογίας και Ανθρωπολογίας της Μουσικής, της Μουσικής Τεχνολογίας και της Βυζαντινής Μουσικολογίας,

με τέσσερις αντιστοίχως κατευθύνσεις προπτυχιακών σπουδών-ειδικεύσεις, των οποίων προηγείται ένας βασικός διετής κύκλος σπουδών με μαθήματα και των τεσσάρων προαναφερομένων κλάδων.

Συγκεκριμένα, με την ολοκλήρωση του Προγράμματος Σπουδών του Τμήματος Μουσικών Σπουδών του ΕΚΠΑ, οι απόφοιτοι αναμένεται:

- να γνωρίζουν τις συστηματικές και αναλυτικές μεθόδους και τις συνθετικές διαδικασίες της μουσικής αλλά και την έρευνα των μουσικών πηγών και της σημειογραφίας,
- να γνωρίζουν τη σύγχρονη μουσικολογική θεωρητική σκέψη, τη μουσικολογική ερευνητική μέθοδο, τη μεθοδολογία της έρευνας και της σύγκρισης και ανάλυσης μουσικών πηγών.
- να είναι σε θέση να εξετάσουν κριτικά και να κατανοήσουν σφαιρικά και πολυεπίπεδα την μουσική στην ιστορική της διάσταση, με βάση τα ερωτήματα και τους προβληματισμούς που γεννά η εκάστοτε συγκυρία,
- να είναι εξοικειωμένοι με τη μεθοδολογία της ερμηνείας των πηγών και τη μελέτη των μουσικών οργάνων τόσο του ελληνικού όσο και του ευρωπαϊκού και παγκοσμίου μουσικού πολιτισμού,
- να κατανοούν τη συστηματοποίηση της μουσικολογικής επιστημολογικής συζήτησης.

Επίσης, και αναλόγως προς την Κατεύθυνση Σπουδών που έχει ακολουθήσει ο κάθε φοιτητής κατά τη διάρκεια της σπουδής του, θα πρέπει:

- να γνωρίζει διαφορετικά είδη μουσικής, διαφορετικών περιόδων,
- να γνωρίζει τη μελέτη και έρευνα της μουσικής ως ιστορικό φαινόμενο και να εστιάζει σε ζητήματα που αφορούν όχι μόνο σε δομικές, αλλά και αισθητικές, φιλοσοφικές, ιδεολογικές και κοινωνιολογικές διαστάσεις της μουσικής,
- να γνωρίζει τα μεθοδολογικά θέματα της έρευνας τόσο του ευρωπαϊκού μουσικού πολιτισμού όσο και του ελληνικού (συμπεριλαμβανομένου του αρχαιοελληνικού, βυζαντινού και νεότερου) αλλά και άλλων πολιτισμών του κόσμου,
- να γνωρίζει την τεχνολογική διάσταση της μουσικής και της μουσικολογικής έρευνας,
- να αντιλαμβάνεται την εκκλησιαστική μουσική ως επιστήμη και τέχνη σε όλες τις πτυχές της, ως ψαλτική -γραπτή και προφορική παράδοση- και ως κοσμική και δημοτική και αστική μουσική πράξη,
- να κατανοεί τη σχέση μεταξύ μουσικής και πολιτισμού σε ιστορική και σύγχρονη προοπτική, τόσο στον ελληνικό χώρο αλλά και παγκοσμίως,
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει καινοτόμα τεχνολογικά εργαλεία στην έρευνα αλλά και στην καλλιτεχνική δημιουργία,
- να είναι εξοικειωμένος με τα σύγχρονα ψηφιακά μέσα για την ανάλυση, ηχογράφηση και δημιουργία όλων των ειδών μουσικής,

- να κατανοήσει το ρόλο και τη σημασία της μουσικής στη ζωή του ανθρώπου και στην εκπαίδευση όλων των βαθμίδων,
- να γνωρίσει μεθόδους και προσεγγίσεις διδασκαλίας της μουσικής, παλαιότερες και σύγχρονες, και να τις αξιοποιήσει κριτικά,
- να μπορεί να σχεδιάσει, να οργανώσει και να εφαρμόσει διδακτικές προσεγγίσεις μουσικής σε διαφορετικά πλαίσια και περιβάλλοντα, προσαρμοσμένες στις ανάγκες των μαθητών όλων των ηλικιών και σύμφωνα με τα νεότερα δεδομένα της παιδαγωγικής και διδακτικής επιστήμης,
- να έχει αναπτύξει αναλυτική, κριτική και συνθετική ικανότητα,
- να έχει αποκτήσει ελεύθερη, δημιουργική και επαγωγική σκέψη, καθώς και ικανότητα αυτόνομης και ομαδικής εργασίας και λήψης αποφάσεων.

Το πρόγραμμα σπουδών συμπληρώνεται και με μαθήματα από άλλα Τμήματα της Φιλοσοφικής Σχολής, μέσω των οποίων επιδιώκεται:

- η πολύπλευρη ανάπτυξη των φοιτητών, ιδιαίτερα όσων θα διδάξουν αργότερα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση,
- η γνωριμία τους με διαφορετικές επιστημονικές και ερευνητικές προσεγγίσεις από τις ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες.

Οι γνώσεις που αποκτούν κατά τη διάρκεια της φοίτησής τους οι απόφοιτοι του Τμήματος Μουσικών Σπουδών τούς παρέχουν τη δυνατότητα να απασχοληθούν στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση (Γενική και Ειδική μουσική Εκπαίδευση). Οι απόφοιτοι μπορούν επίσης να απασχοληθούν σε επιστημονικές βιβλιοθήκες και μουσικά αρχεία, σε επιστημονικά ερευνητικά κέντρα μουσικολογικής κατεύθυνσης, σε τμήματα προγραμματισμού και εκδόσεων φορέων της μουσικής ζωής, σε καλλιτεχνικούς θεσμούς και άλλους σχετικούς φορείς, σε αίθουσες συναυλιών, Ορχήστρες, Χορωδίες, Μουσικά θέατρα και Μουσικά σύνολα, σε μουσικούς εκδοτικούς οίκους, σε εφημερίδες και έντυπα μέσα ενημέρωσης, στο ραδιόφωνο και την τηλεόραση και στην ηχοληψία.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα εκάστου μαθήματος καταγράφονται στα Περιγράμματα των επιμέρους Μαθημάτων.

4 Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής Ειδίκευσης

Το Πρόγραμμα Σπουδών Μουσικής Ειδίκευσης εντάσσεται αποκλειστικά στην Κατεύθυνση Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας.

Περιλαμβάνει: 23 μαθήματα κορμού, κοινά και υποχρεωτικά για όλους τους φοιτητές· 8 μαθήματα ειδικότητας μουσικού οργάνου, ένα σε κάθε εξάμηνο (λ.χ. Βιολί I, Βιολί II κ.ο.κ., έως Βιολί VIII)· 7 υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης (από τα 15 συνολικά που προσφέρονται στους υπόλοιπους φοιτητές της κατεύθυνσης)· 4 υποχρεωτικά μαθήματα μουσικής δωματίου (Μουσική Δωματίου I έως Μουσική Δωματίου IV)· 4 υποχρεωτικά μαθήματα ορχήστρας (Ορχήστρα I έως Ορχήστρα IV)· 4 μαθήματα ελεύθερης επιλογής· 2 Σεμινάρια (αμιγώς μουσικολογικά) και Πτυχιακή Εργασία μικτή: καλλιτεχνική και μουσικολογική. Συνολικά: 52 μαθήματα συν πτυχιακή εργασία για τη λήψη του πτυχίου. Με τον τρόπο αυτό καλύπτονται όλες οι ουσιαστικές και τυπικές προϋποθέσεις για την αναγνώριση της μουσικής ειδίκευσης (άνω των 100 ECTS στα 300 συνολικά ECTS που αντιστοιχούν στα 52 μαθήματα και την πτυχιακή εργασία).

Το τελευταίο εξάμηνο μελέτης εκάστου επιλεγμένου Μουσικού Οργάνου και Μουσικής Δωματίου θα έχει επιπροσθέτως παιδαγωγικό προσανατολισμό («Διδακτική μουσικού οργάνου ειδίκευσης» και «Διδακτική μουσικών συνόλων»), διατηρώντας ταυτόχρονα τις πιστωτικές μονάδες της μουσικής ειδίκευσης. Με τον τρόπο αυτό καλύπτονται τα οκτώ (8) απαιτούμενα μαθήματα και για την παιδαγωγική επάρκεια: δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα κορμού (Μουσική Παιδαγωγία και Διδακτική I, Παιδαγωγική Ψυχολογία), δύο (2) υποχρεωτικά μαθήματα κατεύθυνσης (τα προαναφερόμενα της διδακτικής του μουσικού οργάνου ειδίκευσης και της διδακτικής των μουσικών συνόλων) και άλλα τέσσερα (4) που λαμβάνονται μεν ως μαθήματα ελεύθερης επιλογής αλλά αφορούν συγκεκριμένα τα εναπομείναντα υποχρεωτικά μαθήματα για την διασφάλιση της Παιδαγωγικής Επάρκειας (Μουσική Παιδαγωγία και Διδακτική II, Η Διαθεματική Προσέγγιση στη Διδασκαλία της Μουσικής, Διδακτική Άσκηση I, Διδακτική Άσκηση II).

4.1 Πτυχίο

Όσοι και όσες ολοκληρώνουν το πρόγραμμα μουσικής ειδίκευσης στο ΤΜΣ ΕΚΠΑ θα λαμβάνουν ενιαίο και αδιάσπαστο τίτλο Μουσικών Σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) με κατεύθυνση στην Ιστορική και Συστηματική Μουσικολογία και ειδίκευση σε ένα όργανο της συμφωνικής ορχήστρας.

4.2 Εισαγωγικές ακροάσεις

Η ένταξη στο Πρόγραμμα Μουσικής Ειδίκευσης πραγματοποιείται κατόπιν ακρόασης στο τέλος του χειμερινού εξαμήνου εκάστου έτους. Στην Επιτροπή μετέχουν μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ του Τομέα Ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας, καθώς και μουσικοί / Επισκέπτες Καθηγητές της ΚΟΑ. Στις ακροάσεις μετέχουν κατά προτεραιότητα φοιτητές και φοιτήτριες του πρώτου και δεύτερου έτους, καθώς και φοιτητές και φοιτήτριες των επόμενων ετών για

τυχόν εναπομείναντες διαθέσιμες θέσεις. Η ύλη των εξετάσεων εισαγωγής στο Πρόγραμμα Μουσικής Ειδίκευσης βρίσκεται αναρτημένη στον υπερσύνδεσμο: https://www.music.uoa.gr/fileadmin/depts/music.uoa.gr/www/uploads/ANAKOINOSEIS/2022-11/2022-11-23-Yli_exetaseon_Programma_KOA.pdf.

Όσοι γίνονται δεκτοί μετά την ακρόαση στο πρόγραμμα Μουσικής Ειδίκευσης δεσμεύονται για την ολοκλήρωση των σπουδών τους στο πλαίσιο αυτού. Σε περίπτωση ανυπέρβλητου κωλύματος ολοκλήρωσης του προγράμματος αυτού (λόγοι υγείας), τα μαθήματα μουσικής ειδίκευσης λογίζονται αναδρομικά ως μαθήματα Ελεύθερης Επιλογής στο πλαίσιο της ίδιας ή και οποιασδήποτε άλλης κατεύθυνσης (εφόσον τούτο δεν προσκρούει σε άλλες προβλέψεις του κανονισμού σπουδών για τις λοιπές κατευθύνσεις).

4.3 Εξετάσεις εξαμήνου

Η εξέταση του ειδικού μαθήματος μουσικής ειδίκευσης πραγματοποιείται στο τέλος κάθε εξαμήνου ενώπιον επιτροπής, η οποία αποτελείται από μέλη ΔΕΠ και ΕΔΙΠ του Τομέα ιστορικής και Συστηματικής Μουσικολογίας του Τμήματος, καθώς και από τους αντίστοιχους Επισκέπτες Καθηγητές της ΚΟΑ.

4.4 Συμμετοχή σε συναυλίες

Οι φοιτητές και φοιτήτριες μουσικής ειδίκευσης έχουν πολλαπλές ευκαιρίες συμμετοχής σε μουσικά σύνολα (στην Ορχήστρα δωματίου και στο Σύνολο μουσικής δωματίου του Τμήματος) και ζωντανής εκτέλεσης μουσικής ενώπιον κοινού σε ποικίλους χώρους (Αula Φιλοσοφικής Σχολής, Μεγάλη Αίθουσα Τελετών ΕΚΠΑ, Κεντρική αίθουσα εκδηλώσεων Φιλολογικού Συλλόγου Παρνασσός κ.ά.).

5 Υγειονομική Περίθαλψη

Αντικείμενο της Υγειονομικής Υπηρεσίας είναι η φροντίδα για την υγειονομική περίθαλψη (ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή) των φοιτητών του Πανεπιστημίου Αθηνών, σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις, καθώς και ο έλεγχος των βιβλιαρίων υγείας των φοιτητών.

Υγειονομική περίθαλψη, ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή, δικαιούνται (Π.Δ. 327/83 ΦΕΚ 117/7-9-83 Τ.Α.), οι προπτυχιακοί και μεταπτυχιακοί φοιτητές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, ημεδαποί, ομογενείς και αλλοδαποί, για διάστημα ίσο προς τα έτη φοίτησης που προβλέπεται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών ενός Τμήματος, προσανυξημένο κατά δύο (2) έτη. Προκειμένου για το τελευταίο έτος σπουδών η περίθαλψη παρατείνεται και μετά τη λήξη του ακαδημαϊκού έτους μέχρι 31 Δεκεμβρίου, για όσους δεν έχουν λάβει τον τίτλο σπουδών τους μέχρι τότε.

Στην Υγειονομική Υπηρεσία λειτουργούν τα εξής Ιατρεία:

- Παθολογικό (τηλ. 210 3688241, 210 3688243)
- Οφθαλμολογικό (τηλ. 210 3688273)
- Γυναικολογικό (τηλ. 210 3688242)
- Δερματολογικό (τηλ. 210 3688209)
- Οδοντιατρικό (τηλ. 210 3688210, 210 3688211)
- Μονάδα Ψυχοκοινωνικής Παρέμβασης (τηλ. 210 3688226)
- Ακτινολογικό Εργαστήριο (τηλ. 210 3688244, 210 3688212)
- Νέα Μονάδα Βιοψυχοκοινωνικής Μέριμνας Φοιτητών και Προσωπικού ΕΚΠΑ (συνεργασία Αιγινήτειου Νοσοκομείου, Τμήματος Μουσικών Σπουδών και άλλων τμημάτων του ΕΚΠΑ). Πληροφορίες: ekpamou.uoa.gr

Η Υγειονομική Υπηρεσία στεγάζεται στην [Πανεπιστημιακή Λέσχη](#), Ιπποκράτους 15, στον 1ο όροφο.

Γραφείο ενημέρωσης φοιτητών για θέματα περίθαλψης:

ΤΗΛ. 210 3688208, 210 3688244, 210 3688212

Συμπληρωματικές Πληροφορίες

http://www.uoa.gr/fileadmin/user_upload/PDF-files/FOITITES/paroxes-kai-drastiriotites/Perithalpsi-Foititwn-PD-327-83.pdf